

Załącznik nr 1

do Zarządzenia nr 442/2022 Burmistrza Miasta Jędrzejowa

z dnia 20 października 2022 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu „Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030”

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

Październik 2022

Strategia terytorialna

dla Gmin Jędrzejów, Małogoszcz i Sobków

Skład Partnerstwa

Gmina Jędrzejów, Gmina Małogoszcz, Gmina Sobków

Skład Rady Porozumienia

Marcin Piszczek - Burmistrz Miasta Jędrzejowa, Przewodniczący Rady Partnerstwa

Członkowie Rady Partnerstwa:

Mariusz Piotrowski – Burmistrz Miasta i Gminy Małogoszcz

Tomasz Chaja - Wójt Gminy Sobków

Skład Zespołu Operacyjnego

Marta Pędzik – Prawda – Urząd Miejskie w Jędrzejowie

Przemysław Spurek – Urząd Miasta i Gminy w Małogoszczu

Sylwester Fiuk – Urząd Gminy w Sobkowie

Podstawa prawna

Porozumienie partnerskie z dnia 24 czerwca 2021 roku na rzecz opracowania i realizacji „Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030”.

Zdjęcie 1 Podpisanie porozumienia partnerskiego gmin MOF w dniu 24.06.2021r.

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/>

Spis treści

1.	Wprowadzenie	4
2.1	Podstawowe informacje o partnerstwie	6
2.2	Zasady działania Partnerstwa	8
3.	Podsumowanie diagnozy	9
3.1	Podsumowanie sfery społecznej.....	10
3.2	Podsumowanie sfery funkcjonalno-przestrzennej	20
3.3	Podsumowanie sfery gospodarczej	29
4.	Wizja i cele strategiczne	41
5.1	Wykaz przedsięwzięć realizujących cele Strategii.....	43
5.2	Wykaz projektów strategicznych	50
6.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na poziomie ponadlokalnym.....	72
7.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach	81
8.	OSI w Strategii MOF	85
9.	System monitoringu i oceny skuteczności realizacji Strategii	86
10.1	Gminy MOF w regionalnych dokumentach strategicznych.....	87
10.2	Zgodność z dokumentami strategicznymi	93
10.	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych	114
11.	Aktualizacja Strategii	119
12.	Źródła finansowania.....	120

1. Wprowadzenie

Wzmocnienie współpracy między samorządami stwarza możliwość wymiany doświadczeń i podjęcia bardziej efektywnych działań na rzecz pełniejszego wykorzystania istniejących potencjałów. Zasoby, będące w dyspozycji samorządów lokalnych zazwyczaj są wykorzystywane indywidualnie przez poszczególne gminy zgodnie z możliwościami i specyfiką uwarunkowań społecznych i gospodarczych poszczególnych JST. Jednocześnie **uwzględnienie wzajemnych powiązań funkcjonalnych oraz identyfikacja podobnych problemów i potencjałów daje możliwość skuteczniejszej realizacji wspólnych celów i zwiększenia przewag konkurencyjnych** – nie tylko jednej gminy, ale obszaru funkcjonalnego kilku samorządów.

Doświadczenia związane z funkcjonowaniem administracji samorządowej oraz nowe wyzwania dla wynikające ze zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej na poziomie:

- Regionu Europy Środkowo-Wschodniej (konflikt zbrojny w wyniku agresji Rosji na Ukrainę),
- kraju (wysoka inflacja, ryzyko spowolnienia gospodarczego) i
- województwa (najszybciej wyludniający się region w Polsce)¹.

stały się inspiracją do podjęcia wspólnych prac nad opracowaniem wspólnej, ponadlokalnej strategii rozwoju samorządów z powiatu jędrzejowskiego. Ważnym aspektem decydującym o konieczności opracowania strategii ponadlokalnej stały się także nowe **uwarunkowania wynikające z celów i kierunków polityki regionalnej na poziomie krajowym** – tzw. terytorialny wymiar wsparcia oraz **cele polityki spójności w ramach unijnej perspektywy finansowej 2021 – 2027**. Kluczową kwestią jest tu zmiana paradygmatu zarządzania rozwojem wyrażona w Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. W dokumentach tych określono systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, których celem jest m.in. zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów oraz zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo (tzw. obszarów strategicznej interwencji). Partnerska współpraca samorządów wymaga od władz i interesariuszy tego procesu ciągłego wysiłku i poszukiwania nowych rozwiązań i możliwości. Dlatego też strategia nie ogranicza się do ewidencji potrzeb społeczności lokalnych poszczególnych gmin, ale skupia na przedsięwzięciach partnerskich i zintegrowanych, które zapewniają **realizację wspólnych celów, rozwój wspólnych potencjałów i rozwiązywanie wspólnych problemów**.

Niniejsza *Strategia* wpisuje się w założenia polityki rozwojowej Województwa Świętokrzyskiego², która zakłada szczególne wsparcie dla Obszarów Strategicznej Interwencji oraz partnerstw o charakterze ponadgminnym. Zatem niniejsza Strategia ponadlokalna:

- określa cele i projekty wspólne dla sygnatariuszy porozumienia, nie odbierając jednocześnie prawa do stanowienia polityki lokalnej przez poszczególne gminy³,
- jest bazą dla przygotowywania wspólnych stanowisk o charakterze lobbystycznym, konsultacyjnym;
- jest podstawą w negocjowaniu wsparcia z różnych dostępnych źródeł oraz włączania się w inicjatywy o charakterem ponadlokalnym czy regionalnym.

Działania te realizowane będą w oparciu o opisane w porozumieniu z 24.06.2021r. zasady współpracy i system wdrażania, z uwzględnieniem indywidualnych możliwości, uwarunkowań i specyfiki każdej z gmin. Założeniem przyjętym w *Strategii* jest **identyfikacja powiązań funkcjonalnych gmin partnerskich oraz zasobów (materialnych i niematerialnych), które mogą stać się źródłem przewagi**

¹ Wg ostatniego spisu powszechnego za:

<https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1224579%2Cswietokrzyskie-najszybciej-wyludniajacym-sie-regionem-w-polsce.html>

² m.in. „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” oraz Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

³ Niemniej *Strategia Ponadlokalna* jest brana pod uwagę przy przygotowaniu dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym (strategia rozwoju gminy, plan gospodarki niskoemisyjnej, itp.), dokumentów planistycznych oraz finansowych (WPF);

konkurencyjnej całego obszaru. W praktyce proces opracowania i realizacji strategii tworzy forum współpracy gmin, które koncentruje wysiłki na uzyskiwaniu wspólnych korzyści (efekt synergii).

Strategia została podzielona na kilka części:

- część diagnostyczna Strategii obejmuje raport stanu, analizę i diagnozę strategiczną kluczowych uwarunkowań społecznych i gospodarczych gmin partnerskich (podejście takie pozwala na dokonanie wiarygodnej analizy porównawczej jednostek samorządu terytorialnego w układzie przestrzennym i funkcjonalnym),
- ustalenie wizji rozwoju oraz celów strategicznych i operacyjnych,
- opracowanie wykazu przedsięwzięć realizujących cele określone w Strategii oraz wykazu projektu strategicznych dla MOF-u,
- opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej,

Do modelu opracowano wynikające zeń ustalenia (rekomendacje) i zasady w stosunku do wyznaczonych stref i obszarów - zasady kształtowania:

- sieci osadnictwa (nowej urbanizacji),
- sieci usług publicznych,
- strategicznych stref gospodarczych,
- przestrzeni służącej turystyce i rekreacji,
- warunki ochrony środowiska przyrodniczego,
- warunki ochrony środowiska kulturowego,
- warunki ochrony krajobrazu,
- zasady i warunki ochrony gleb, wód, powietrza, klimatu akustycznego oraz
- standardy dotyczące zieleni publicznej, innych przestrzeni publicznych, systemu transportowego, usług sportu i rekreacji, żłobków i przedszkoli, szkół podstawowych, placówek pomocy społecznej, publicznych placówek kultury, handlu i usług o charakterze podstawowym lub prawo miejscowe wiążące w wybranym zakresie.

W końcowej części dokumentu opracowano wskaźniki monitorowania postawionych celów oraz dokonano analizy zgodności Strategii z dokumentami strategicznymi różnego szczebla.

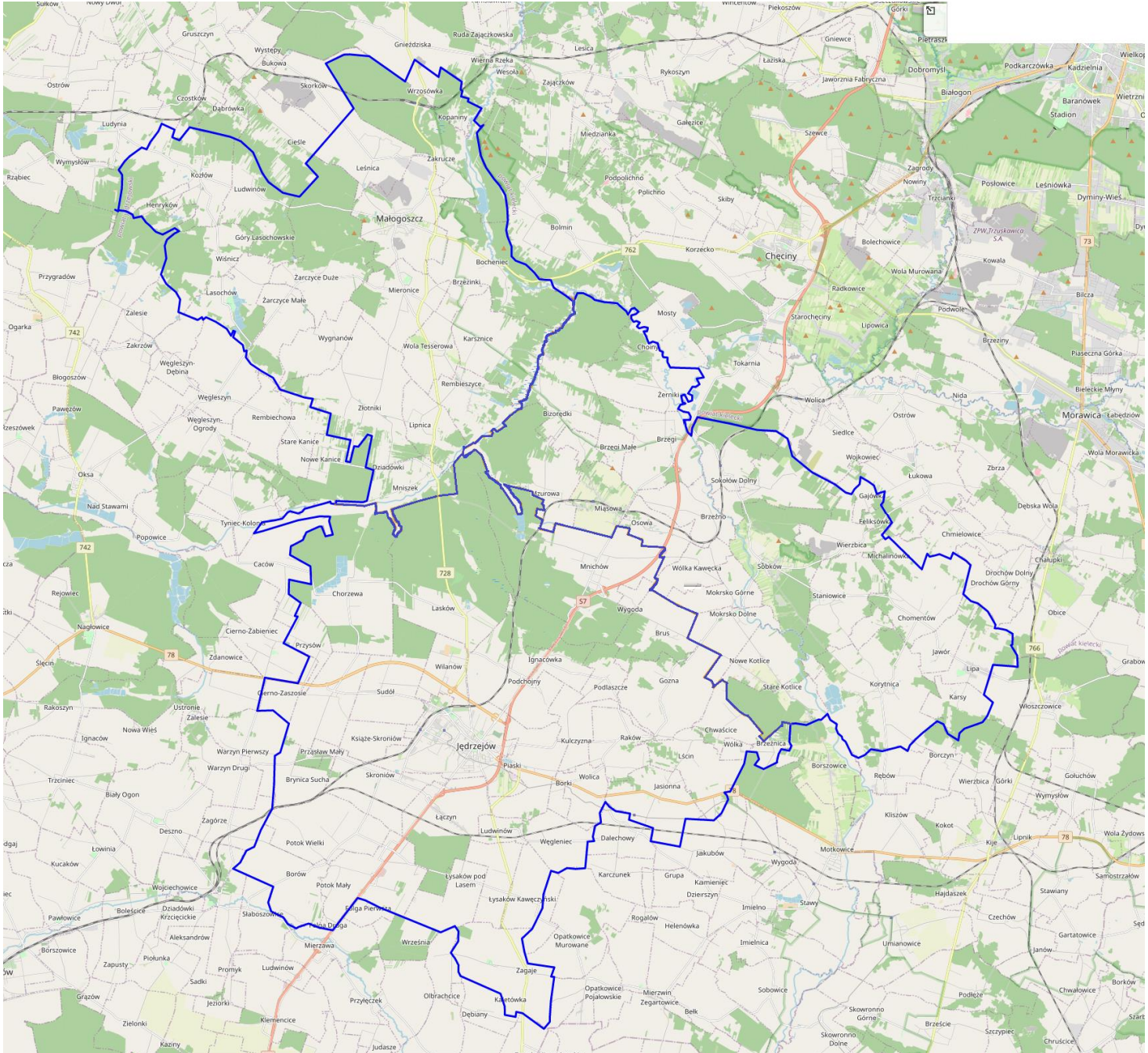
2.1 Podstawowe informacje o partnerstwie

Partnerstwo Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa tworzą zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ trzy samorządy:

- Gmina Jędrzejów – lider porozumienia,
- Gmina Małogoszcz oraz
- Gmina Sobków.

Obszar MOF obejmuje powierzchnię 516,9 km² (4,41% województwa) i zamieszkuje go (na 31.12.2020r.) – 47 684 osób (niecałe 4% mieszkańców regionu).

Mapa 1 Obszar partnerstwa MOF Jędrzejowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Wszystkie gminy objęte *Strategią* wchodzą w skład powiatu jędrzejowskiego.

Mapa 2 Lokalizacja gmin objętych strategią na tle powiatu jędrzejowskiego

Źródło: opracowanie własne

Warto zwrócić uwagę, że ponad 40% ludności MOF mieszka w trzech centralnych lokalizacjach:

- miasto Jędrzejów,
- miasto Małogoszcz oraz
- miejscowość Sobków.

Tabela 1 Liczba mieszkańców gmin objętych Strategią oraz miast Jędrzejów i Małogoszcz oraz miejscowości Sobków na 31.12.2020r.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców na 31.12.2020r.	%
Ogółem Gmina Jędrzejów	27 715	100,00%
w tym Miasto Jędrzejów	14 812	53,44%
Ogółem Gmina Małogoszcz	11 495	100,00%
w tym Miasto Małogoszcz	3 670	31,93%
Ogółem Gmina Sobków	8 474	100,00%
w tym miejscowość Sobków	1 033	12,19%
Razem	47 684	100,00%
w tym miasta Jędrzejów, Małogoszcz i miejscowość Sobków	19 515	40,93%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2 Zasady działania Partnerstwa

Partnerstwo gmin Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków zostało potwierdzone w dniu 24 czerwca 2021r., gdy podpisano stosowne porozumienie na rzecz opracowania i realizacji Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa. Z uwagi na to, że partnerstwo nie posiada zinstytucjonalizowanej formy prawnej (np. związku gmin) działa w oparciu o zapisy porozumienia. Wyznaczono w nim 2 organy:

1. Rada Porozumienia
2. Zespół Operacyjny

W skład Rady Porozumienia wchodzi:

- Burmistrz Miasta Jędrzejowa,
- Burmistrz Miasta i Gminy Małogoszcz,
- Wójt Gminy Sobków.

Rada Porozumienia podejmuje decyzje na drodze konsensusu. W przypadku rozbieżności i równej liczby głosów decydujący głos ma Lider Porozumienia.

Do zadań Rady należy w szczególności:

- opiniowanie i zatwierdzanie projektu Strategii,
- opiniowanie i zatwierdzanie projektów zawartych w Strategii,
- opiniowanie i zatwierdzanie projektów zmian Strategii,
- opiniowanie rozwiązań wdrożeniowych Strategii,
- opiniowanie i zatwierdzanie dokumentów niezbędnych w procesie przygotowania i wdrażania Strategii,
- podejmowanie decyzji niezbędnych do bieżącego funkcjonowania struktur Porozumienia,
- określenie zasad finansowania realizacji Strategii,
- powoływanie członków Zespołu Operacyjnego,
- inicjowanie dodatkowych działań, porozumień i dokumentów rozwijających współpracę gmin,
- powoływanie i rozwiązywanie dodatkowych struktur roboczych służących realizacji strategii, np. zespołów roboczych dla poszczególnych projektów.

To co równie istotne to zgodnie z § 13 ust. 2 i 3 to Rady Miast i Gmin mają decydujący głos w sprawie realizacji poszczególnych projektów wskazanych w ramach Strategii MOF. W praktyce oznacza to suwerenną decyzję poszczególnych Rad w zakresie chęci włączenia się do realizacji jakiegoś projektu lub rezygnacji z tej możliwości.

Z kolei, zarządzanie operacyjne powierzono Zespołowi Operacyjnemu. Zasadniczym jego zadaniem jest rozwijanie koncepcji projektowych zawartych w Strategii oraz realizacja projektów, koordynowanie działań podejmowanych przez poszczególnych partnerów, monitorowanie oraz informowanie

o postępach we wdrażaniu Strategii. Ponadto Zespół proponuje optymalne ścieżki i mechanizmy osiągania opisanych w niej celów oraz zapewnienie wymiany informacji pomiędzy podmiotami bezpośrednio zaangażowanymi we wdrażanie ustaleń dokumentu.

Spotkania Zespołu odbywają się w razie wystąpienia potrzeby. Członkowie Zespołu współpracują na bieżąco z przedstawicielami pozostałych gmin i zapewniają ich zaangażowanie w przygotowane projekty wynikające ze Strategii.

Ze względu na istotną rolę osób zajmujących się w poszczególnych urzędach pozyskiwaniem środków ze źródeł zewnętrznych zakłada się ich systematyczną współpracę w ramach Zespołu Operacyjnego⁴.

⁴ Burmistrzowie oraz Wójt Gminy wyznaczyli zarządzeniami koordynatorów gminnych tworzących Zespół Operacyjny

3. Podsumowanie diagnozy

Kluczowe wyzwania

Do głównych wyzwań rozwojowych obszaru porozumienia należą:

- 1 Podniesienie atrakcyjności zamieszkania na terenie gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków szczególnie dla ludzi młodych (w wymiarze gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym).
- 2 Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów partnerstwa do generowania opłacalnych działalności gospodarczych.
- 3 Zapewnienie dostępu do usług publicznych w warunkach obserwowanych zmian demograficznych (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa).
- 4 Zachowanie i poprawa walorów środowiskowych istotnych z punktu widzenia życia mieszkańców, działalności rolniczej oraz rozwoju turystyki.
- 5 Przygotowanie i wypromowanie kompleksowej oferty turystycznej (produktu), który cieszy się zainteresowań turystów i mieszkańców (na poziomie 50 tys.+ odwiedzających rocznie).
- 6 budowanie kultury współpracy (zamiast konkurencji) sprzyjającej podnoszeniu efektywności działań (w tym współpracy instytucjonalnej).

Poniżej zaprezentowano podsumowanie *Diagnozy* w podziale na sferę:

- społeczną,
- funkcjonalno-przestrzenną,
- gospodarczą.

3.1 Podsumowanie sfery społecznej

Największym wyzwaniem w sferze społecznej dla gmin MOF jest depopulacja. W latach 2015-2020 ubyło 1106 osób z obszaru gmin objętych Strategią:

Tabela 2 Liczba mieszkańców gmin objętych Strategią w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spadek (2020-2015)
Gmina Sobków	8 536	8 526	8 533	8 491	8 466	8 474	-62
Gmina Małogoszcz	11 670	11 675	11 626	11 621	11 536	11 495	-175
Gmina Jędrzejów	28 584	28 446	28 324	28 095	27 898	27 715	-869
Razem	48 790	48 647	48 483	48 207	47 900	47 684	-1 106

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezpośrednimi przyczynami tego zjawiska są ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji. W okresie 2015-2020 przyrost naturalny wyniósł: - 672 osoby (w każdej z gmin sumarycznie był ujemny, a jedynie w latach 2016-2018 był dodatni w Gminie Małogoszcz).

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
Gmina Sobków - przyrost naturalny	-11	-2	0	-11	-11	-32	-67
w tym urodzenia żywe	94	81	96	93	83	84	531
w tym zgony	105	83	96	104	94	116	598
Gmina Małogoszcz - przyrost naturalny	-30	5	10	27	-13	-38	-39
w tym urodzenia żywe	102	115	116	121	99	111	664
w tym zgony	132	110	106	94	112	149	703
Gmina Jędrzejów – przyrost naturalny	-75	-71	-72	-74	-112	-162	-566
w tym urodzenia żywe	229	228	251	244	207	201	1 360
w tym zgony	304	299	323	318	319	363	1 926

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 4 Saldo migracji w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
Gmina Sobków - saldo migracji	-1	0	-5	-21	6	27	6
w tym saldo migracji wewnętrznej	-1	1	-5	-22	6	24	3
w tym saldo migracji zagranicznych	0	-1	0	1	0	3	3
Gmina Małogoszcz - saldo migracji	-35	-42	-40	-26	-55	-16	-214
w tym saldo migracji wewnętrznej	-35	-40	-35	-28	-60	-17	-215
w tym saldo migracji zagranicznych	0	-2	-5	2	5	1	1
Gmina Jędrzejów - saldo migracji	-78	-91	-49	-94	-121	-36	-469
w tym saldo migracji wewnętrznej	-78	-80	-43	-85	-116	-34	-436
w tym saldo migracji zagranicznych	0	-11	-6	-9	-5	-2	-33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z kolei konsekwencjami postępującego wyludniania się obszaru MOF są:

- spadająca gęstość zaludnienia, która ma praktyczne implikacje – samorządom trudniej realizować inwestycje (z zakresu gospodarki wodno-ściekowej czy drogowej) na obszarach o małej gęstości zaludnienia⁵

Tabela 5 Gęstość zaludnienia na obszarze MOF w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sobków	59	59	59	59	59	59
Małogoszcz	80	80	80	80	79	79
miasto	398	396	393	389	385	379
obszar wiejski	57	58	57	58	57	57
Jędrzejów	126	126	125	124	123	122
miasto	1 370	1 362	1 352	1 332	1 320	1 303
obszar wiejski	60	60	60	60	60	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- zmniejszająca się liczba placówek szkolnych na obszarze gmin objętych Strategią spowodowana znacznym spadkiem liczby uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym⁶

Tabela 6 Zmniejszenie się liczby szkół i przedszkoli prowadzonych przez samorządy na obszarze MOF w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Gmina Jędrzejów	19	17	-2
Gmina Małogoszcz	12	10	-2
Gmina Sobków	11	10	-1
Razem	42	37	-5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Miejskich w Jędrzejowie, Małogoszczu oraz Urzędu Gminy w Sobkowie

Tabela 7 Zmniejszenie się liczby uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym na obszarze MOF w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Gmina Jędrzejów - ogółem	3299	3003	-296
w tym dzieci w wieku szkolnym	2887	2615	-272
w tym dzieci w wieku przedszkolnym	412	388	-24
Gmina Małogoszcz - ogółem	1317	1087	-230
w tym dzieci w wieku szkolnym	1302	1060	-242
w tym dzieci w wieku przedszkolnym	15	27	12
Gmina Sobków - ogółem	1108	1003	-105

⁵ Przy projektach wodno-kanalizacyjnych w ramach środków RPO wymagane jest spełnienie kryterium 120 os./km² sieci, a na obszarach chronionych 90 os./km². Wskaźnik ten jest właściwie nierealny do spełnienia na terenach o niskiej gęstości zaludnienia i rozproszonej zabudowie.

⁶ Uwaga: różnica w liczbie uczniów w szkołach jest nieco zniekształcona z uwagi na fakt, że w roku szkolnym 2011/2012 istniały 3-letnie gimnazja i 6 klasowe szkoły podstawowe, a w roku szkolnym 2020/2021 – 8 klasowa szkoła podstawowa, bez szkół gimnazjalnych; pozostawiono jednak rok bazowy 2011/2012 z uwagi na to, że celem tych tabeli jest pokazanie tendencji w tym zakresie w dłuższym horyzoncie czasowym.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

w tym dzieci w wieku szkolnym	895	751	-144
w tym dzieci w wieku przedszkolnym	213	252	39
Razem	5724	5093	-1157

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Miejskich w Jędrzejowie, Małogoszczu oraz Urzędu Gminy w Sobkowie

Główny Urząd Statystyczny w swoich prognozach do 2030r. przewiduje dalsze zmniejszanie się liczby mieszkańców gmin MOF.

Tabela 8 Prognozy GUS w zakresie liczby ludności gmin MOF, powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego w roku 2030 i ich porównanie z rokiem 2020

Wyszczególnienie	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków	Razem MOF	Powiat jędrzejowski	Województwo świętokrzyskie
Liczba mieszkańców na 31.12.2020r.	27 715	11 495	8 474	47 684	84 908	1 224 626
Prognozowana liczba mieszkańców w roku 2030	26 204	11 189	8 615	46 008	80 668	1 157 417
Wzrost/Spadek (-) liczby mieszkańców (rok 2030-rok 2020)	-1 511	-306	141	-1 676	-4 240	-67 209
%	-5,45%	-2,66%	1,66%	-3,51%	-4,99%	-5,49%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższe prognozy są niekorzystne zwłaszcza dla Gminy Jędrzejów (GUS zakłada, że ubędzie kolejne 1511 osób i liczby ludności zmniejszy się o 5,45% co będzie powyżej średniej powiatowej, a nieco poniżej średniej wojewódzkiej). Z gmin objętych Strategią najlepsze prognozy demograficzne ma Gmina Sobków dla której prognozuje się wzrost liczby mieszkańców o 1,66%. Również średni wiek mieszkańców jest pozytywnym zjawiskiem dla gminy Sobków, ale także Małogoszcz. Dla porównania średni wiek mieszkańców województwa świętokrzyskiego 43,3, a dla powiatu jędrzejowskiego – 42,6.

Tabela 9 Średni wiek mieszkańców gmin MOF za rok 2020

Wyszczególnienie	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków
Średni wiek mieszkańców	42,8	40,6	40,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niekorzystna dla Gminy Jędrzejów jest również struktura ludności wg grup ekonomicznych:

- poniżej średniej powiatowej i wojewódzkiej dla ludności w wieku produkcyjnym, zaś
- powyżej dla ludności w wieku poprodukcyjnym co oznacza, że społeczność gminy szybciej się starzeje niż średnia powiatowa i regionalna.

Na tym tle pozytywnie wypadają gminy Sobków i Małogoszcz, które mają lepszą strukturę ludności wg grup ekonomicznych względem powiatu i województwa.

Tabela 10 Procentowy podział ludności wg grup ekonomicznych dla gmin MOF oraz powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na 31.12.2020r.

Wyszczególnienie	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków	Powiat jędrzejowski	Województwo świętokrzyskie
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	16,9%	18,7%	19,0%	17,6%	16,5%
% ludności w wieku produkcyjnym	58,4%	60,3%	60,1%	58,7%	59,4%
% ludności w wieku poprodukcyjnym	24,6%	21,0%	20,9%	23,7%	24,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niestety prognozy do roku 2030 dla wszystkich gmin są negatywne tzn.:

- będzie przybywać osób w wieku poprodukcyjnym, a
- zmniejszać się liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Najszybciej „starzeć się” będzie społeczeństwo w Gminie Małogoszcz (wzrost o 3,7 p.p. ludności w wieku poprodukcyjnym) w zbliżonym tempie do Gminy Jędrzejów (wzrost 3,3 p.p.). W gminie Sobków ludności w wieku poprodukcyjnym wzrośnie zaledwie o 2,1 p.p.

Również w zakresie procentowego udziału mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym kolejność samorządów jest podobna:

- gmina Małogoszcz – spadek o 1,5 p.p.,
- gmina Jędrzejów – spadek o 1,1 p.p.,
- gmina Sobków – spadek o 0,4 p.p.

Tabela 11 Procentowy podział ludności wg grup ekonomicznych dla gmin MOF wg prognozy GUS w roku 2030

Wyszczególnienie	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	15,8%	17,2%	18,6%
% ludności w wieku produkcyjnym	56,3%	58,1%	58,4%
% ludności w wieku poprodukcyjnym	27,9%	24,7%	23,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie prognoz GUS

Przy obserwowanych trendach demograficznych samorządy MOF mają niewątpliwe wyzwanie w kontekście zapewnienia w przyszłości satysfakcjonującego mieszkańców dostępu do usług publicznych (choćby w obszarze gospodarki wodno-ściekowej czy infrastruktury drogowej).

Poniższa tabela prezentuje strukturę wiekową w podziale na gminy na koniec 2020r.:

Tabela 12 Struktura wieku w poszczególnych gminach MOF na koniec 2020r.

Wyszczególnienie	Sobków		Małogoszcz		Jędrzejów	
	M	K	M	K	M	K
0-4	228	211	280	263	585	542
5-9	230	249	291	260	679	604
10-14	238	228	357	323	781	740
15-19	231	177	315	326	666	617
20-24	239	251	365	327	727	705

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

25-29	315	300	395	372	894	856
30-34	311	281	432	381	913	831
35-39	383	317	517	456	1 114	1 095
40-44	322	307	464	471	1 203	1 188
45-49	333	292	419	381	1 023	945
50-54	254	256	342	279	862	805
55-59	255	214	332	353	765	821
60-64	279	301	385	382	930	1 089
65-69	278	258	362	406	901	1 173
70 i więcej	353	583	502	757	1 385	2 276
RAZEM	4 249	4 225	5 758	5 737	13 428	14 287

Źródło: opracowanie własne na podstawie prognoz GUS

Warto zwrócić uwagę, iż osób w wieku 60+ jest na terenie:

- gminy Jędrzejów – 7754 os.
- gminy Małogoszcz – 2794 os.
- gminy Sobków – 2052 os.

co razem daje: 12 600 osób!

Pozytywnym zjawiskiem społecznym jest spadająca liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej.

Tabela 13 Porównanie liczby osób i rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej
na terenie gmin objętych Strategią w roku 2016 i 2020

Wyszczególnienie ⁷	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	1976	949	1101	571
Ubóstwo	2491	976	1208	587
Niepełnosprawność	912	543	710	449
Długotrwała lub ciężka choroba	1754	908	1420	828
Przemoc	353	125	348	117
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	919	392	662	304
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	36	25	52	45
Alkoholizm	296	207	206	177
Sytuacja kryzysowa	29	14	106	35
Zdarzenia losowe	21	5	13	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodków Pomocy Społecznej gmin MOF

Powyższa tabela pokazuje jednak, iż mimo spadku liczby osób potrzebujących to nadal grupa potrzebująca wsparcia jest znaczna. Główne powody udzielania pomocy społecznej w gminach MOF nie zmieniają się od lat:

Rok 2016	Rok 2020
1 Ubóstwo	1 Długotrwała lub ciężka choroba
2 Bezrobocie	2 Ubóstwo

⁷ Uwaga: może być więcej niż 1 powód przyznania pomocy przez OPS dla danego Klienta.

3 Długotrwała lub ciężka choroba

3 Bezrobocie

Choć warto zwrócić uwagę, iż w roku 2020 najczęstszą przyczyną była długotrwała lub ciężka choroba co może być spowodowane procesami starzenia się mieszkańców (i związanymi z wiekiem chorobami).

Organizacje pozarządowe

Spośród blisko 200 organizacji pozarządowych działających na obszarze MOF można wyróżnić dwie silne grupy: koła gospodyń wiejskich oraz ochotnicze straże pożarne – jako „siła napędowa” społecznej aktywności.

Tabela 14 Wykaz kół gospodyń wiejskich i ochotniczych straży pożarnych na obszarze MOF

Gmina	Koła Gospodyń Wiejskich	Ochotnicze Straże Pożarne
Jędrzejów	1) Koło Gospodyń Wiejskich w Ignacówce 2) Koło Gospodyń Wiejskich w Łysakowie Pod Lasem 3) Koło Gospodyń Wiejskich w Sudole 4) Koło Gospodyń Wiejskich w Laskowie 5) Koło Gospodyń Wiejskich w Potoku Wielkim 6) Koło Gospodyń Wiejskich w Ciernie Zaszosie 7) Koło Gospodyń Wiejskich w Wolicy 8) Koło Gospodyń Wiejskich w Potoku Małym 9) Koło Gospodyń Wiejskich w Przysławiu Małym 10) Koło Gospodyń Wiejskich w Skroniowie 11) Koło Gospodyń Wiejskich w Węgleńcu 12) Koło Gospodyń Wiejskich w Diamencie 13) Koło Gospodyń Wiejskich w Jasionnie 14) Koło Gospodyń Wiejskich w Piaskach 15) Koło Gospodyń Wiejskich w Brynicy Suchej 16) Koło Gospodyń Wiejskich Zagaje 17) Koło Gospodyń Wiejskich w Łysakowie Drugim 18) Koło Gospodyń Wiejskich w Chorzewie 19) Koło Gospodyń Wiejskich w Wilanowie 20) Koło Gospodyń Wiejskich w Przysławiu 21) Koło Gospodyń Wiejskich w Książce – Skroniowie 22) Koło Gospodyń Wiejskich w Kulczyźnie 23) Koło Gospodyń Wiejskich w Podchojnach	1. w Mnichowie 2. w Potku Wielkim 3. w Laskowie 4. Jędrzejów - Centrum 5. w Chwaścicach 6. w Łysakowie 7. w Jędrzejowie 8. w Chorzewie 9. w Skroniowie 10. w Zagaju 11. w Jasionnie 12. w Brynicy Suchej 13. w Rakowie 14. w Wolicy 15. w Sudole 16. w Przysławiu 17. w Łączynie
Małogoszcz	1. w Wygnanowie 2. "Żarczyce" w Żarczycach Dużych 3. w Zakruczu "Piekietko" 4. "Rewolka" Wola Tesserowa 5. w Karsznicach 6. w Leśnicy 7. w Kozłowie "My Kozłownianki"	1. w Małogoszczu 2. w Kozłowie 3. w Złotnikach 4. w Rembieszycach 5. w Bocheńcu 6. w Woli Tesserowej 7. w Lipnicy

		8. w Mieronicach 9. w Żarczycach Dużych 10. w Wiśniczu 11. w Leśnicy 12. w Wygnanowie 13. w Ludwinowie 14. w Karsznicach
Sobków	1. Korytniczanki z siedzibą w Korytnicy 2. Staniowianki z siedzibą w Staniowicach 3. w Mokrsku Dolnym 4. Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich „Nida Sobków”	1. w Sobkowie 2. w Sokołowie Górnym 3. w Korytnicy 4. w Brzegach 5. w Mokrsku-Górnym 6. w Staniowicach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów objętych Strategią

Ważnymi organizacjami o znaczeniu ponadlokalnym są:

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Ziemia Jędrzejowska-Gryf" oraz
- Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania.

Bezpieczeństwo na obszarze MOF

Niekorzystnym zjawiskiem w gminach Jędrzejów, Małogoszcz i Sobków jest wzrost przestępstw i wykroczeń, które systematycznie rosną.

Tabela 15 Liczba przestępstw i wykroczeń w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020

wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sobków	106	92	88	155	163	361
Małogoszcz	145	126	120	212	222	489
Jędrzejów	354	307	294	512	537	1 179
Razem	605	525	502	879	922	2 029

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wzrost w 2020r. jest spowodowany dużym przyrostem przestępstw gospodarczych.

Ochrona zdrowia

W Jędrzejowie funkcjonuje Szpital Specjalistyczny Artmedik Sp. z o.o. z oddziałami:

- dziecięcym,
- ginekologiczno-położniczym,
- neonatologicznym,
- ortopedyczno-urazowym,
- chorób wewnętrznych,
- chirurgii ogólnej,
- anestezjologii i intensywnej terapii oraz
- szpitalny oddział ratunkowy.

W strukturach szpitala funkcjonują także: hospicjum stacjonarne oraz szereg poradni (domowego leczenia tlenem, gruźlicy i chorób płuc, kardiologiczna, hematologiczna, kardiologii dziecięcej, nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, alergologiczna, neonatologiczna, neurologiczna, medycyny pracy, logopedyczna, otolaryngologiczna, okulistyczna, urologiczna, diabetologiczna, chirurgii urazowo-ortopedycznej, chirurgii ogólnej, chirurgii ogólnej dla dzieci, ortopedyczna.

Samorządy odpowiadają za organizację podstawowej opieki zdrowotnej, która funkcjonuje:

- dla gminy Jędrzejów - Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Jędrzejowie w skład, które wchodzi:
- Przychodnia Rejonowa Nr 1 w Jędrzejowie przy ul.11 Listopada 26 w Jędrzejowie,
- Przychodnia Rejonowa Nr 2 w Jędrzejowie przy ul. B. Chrobrego 4 w Jędrzejowie,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Rakowie,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Przysławiu,
- Gabinet Fizjoterapii przy ul.11 Listopada 113B w Jędrzejowie,
- gabinety szkolne zlokalizowane w obiektach szkolnych na terenie gminy.
- dla gminy Małogoszcz – Miejsko-Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia obejmujący placówki w Małogoszczu i w Złotnikach.
- dla gminy Sobków - Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sobkowie.

Jak pokazują dane od 2015r. spada liczba udzielonych porad lekarskich na terenie gmin objętych Strategią.

Tabela 16 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 na terenie gmin objętych Strategią

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Jędrzejów	269 840	259 446	239 982	235 171	222 825	203 105
Jędrzejów - miasto	260 283	248 798	230 995	226 939	215 107	195 931
Jędrzejów - obszar wiejski	9 557	10 648	8 987	8 232	7 718	7 174
Gmina Małogoszcz	48 268	49 190	47 824	47 361	47 021	39 459
Małogoszcz - miasto	37 762	39 194	38 083	38 143	38 018	31 290
Małogoszcz - obszar wiejski	10 506	9 996	9 741	9 218	9 003	8 169
Sobków	48 320	50 133	49 252	47 723	45 116	41 271

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczepienia przeciw COVID-19

Od stycznia 2021 rozpoczął się w całym kraju proces szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2. Pierwsze miejsce w regionie, pod względem liczby w pełni zaszczepionych, zajęła Gmina Jędrzejów. Dosyć wysoko znalazły się również gminy Sobków (26 miejsce) i Małogoszcz (32 miejsce).

Tabela 17 Liczba zaszczepionych przeciwko COVID-19 w gminach objętych Strategią

Wyszczególnienie	Liczba zaszczepionych min. 1 dawką	Procent mieszkańców zaszczepionych min.1 dawką (%)	Liczba w pełni zaszczepionych	Procent w pełni zaszczepionych	Miejsce w regionie
Gmina Jędrzejów	17 509	63,2%	17 207	62,0%	1
Gmina Małogoszcz	6477	56,3%	6356	55,3%	32
Gmina Sobków	4842	57,1%	4786	56,5%	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin>

Dostęp do kultury

Instytucjami kultury na obszarze MOF są:

- Centrum Kultury w Jędrzejowie,

- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Jędrzejowie,
- Dom Kultury w Małogoszczu,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Małogoszczu oraz
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sobkowie.

W/w instytucje realizują ponad 82% wszystkich imprez na terenie powiatu jędrzejowskiego, w których bierze udział ponad 23 tys. osób. Największą imprezą z 28 letnią historią jest Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej organizowany w Archiopactwie Cysterskim – kościele pw. bł. Wincentego Kadłubka w Jędrzejowie.

Tabela 18 Wskaźniki GUS imprez organizowanych przez jednostki kultury w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021r.

Wskaźnik GUS	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Jędrzejów	Małogoszcz	Sobków	Razem MOF
imprezy organizowane przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	3 927	145	63	45	11	119
uczestnicy imprez organizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	767 645	25 661	13 899	8 986	116	23001

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 19 Analiza SWOT gmin objętych Strategią w obszarze społecznym

Mocne strony	Słabe strony
<u>Czynniki społeczne</u> 1 Średni wiek mieszkańców poniżej średniej wojewódzkiej. 2 Pozytywne dla Gminy Sobków prognozy GUS do 2030 zakładające wzrost liczby mieszkańców. 3 Spadająca liczba osób korzystająca z pomocy społecznej OPS. 4 Bardzo duża liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie MOF (stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich, ochotniczych straży pożarnych). 5 Blisko 120 imprez zorganizowały instytucje kultury, samorządy organizacje pozarządowe na obszarze MOF w 2021r. w tym Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Jędrzejowie. 6 Dobrze rozbudowana sieć szkół podstawowych i przedszkoli. 7 Spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Jędrzejowie. 8 W Jędrzejowie funkcjonuje Szpital Specjalistyczny Artmedik Sp. z o.o. z oddziałami: ▪ dziecięcym, ▪ ginekologiczno-położniczym, ▪ neonatologicznym, ▪ ortopedyczno-urazowym, ▪ chorób wewnętrznych, ▪ chirurgii ogólnej,	<u>Czynniki społeczne</u> 1 Spadek ogólnej liczby ludności (w latach 2015-2020 ubyło 1106 osób z obszaru gmin objętych Strategią). 2 Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym – 12 600 osób w wieku 60+ zamieszkuje MOF (na koniec 2020r.). 3 Słaby dostęp do lekarzy specjalistów co przekłada się na spadającą liczbę udzielanych porad lekarskich, która systematycznie spada od 2015r. 4 Emigracja młodych ludzi do większych miast i poza granice kraju. 5 (Nadal mimo spadku) duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej OPS. 6 Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach (ponad 1,1 tys. osób w ciągu 10 lat). 7 Niedostateczna liczba usług opiekuńczych dla seniorów. 8 Zwiększająca się przestępczość na obszarze MOF. 9 Spadająca gęstość zaludnienia co utrudnia realizację inwestycji samorządowych np. w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej. 10 Likwidacja 5 szkół dla których organem prowadzącym był samorząd w ciągu ostatnich 10 lat na obszarze MOF.

▪ anestezjologii i intensywnej terapii oraz ▪ szpitalny oddział ratunkowy. 9 Działalność na terenie gmin publicznych ośrodków zdrowia (POZ). 10 Pierwsze miejsce w województwie Gminy Jędrzejów w zakresie liczby osób w pełni zaszczepionych.	11 Długotrwała choroba, ubóstwo i bezrobocie to trzy główne powody korzystania z pomocy społecznej.
Szanse	Zagrożenia
<u>Czynniki społeczne</u> 1 Mimo spadku liczby ludności – obszar MOF to nadal 47,6 tys. mieszkańców. 2 Zwiększenie atrakcyjności zamieszkania na terenie MOF (także dla emigrantów z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie). 3 Wzrost liczby terenów dostępnych pod zabudowę jednorodziną. 3 Dostępność środków krajowych i unijnych. 4 Bardzo dobre skomunikowanie gmin MOF głównie dzięki S-7 co przekłada się na niewielki czas przejazdu do Kielc (ok. 30 min.) oraz relatywnie niewielki do Krakowa (1,5h). 5 Bogacenie się społeczeństwa polskiego i co za tym idzie rosnący popyt na usługi turystyczne. 6 Wykreowanie oferty turystycznej przyciągającej ponad 50 tys. odwiedzających rocznie. 7 Współpraca z innymi gminami (w ramach MOF, OSI Ponidzie). 8 Dobrze zorganizowane samorządy (Urzędy i ich jednostki organizacyjne). 9 Rosnący poziom cywilizacyjny i wzrost jakości życia mieszkańców w wyniku podniesienia jakości świadczonych usług w różnych dziedzinach.	<u>Czynniki społeczne</u> 1 Utrzymanie się tendencji w zakresie malejącej liczby mieszkańców. 2 Utrzymanie się ujemnego przyrostu naturalnego. 3 Utrzymanie się ujemnego salda migracji. 4 Spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym. 5 Starzenie się społeczeństwa – wzrost populacji osób w wieku poprodukcyjnym. 6 Dalszy wzrost przestępczości. 7 Ryzyko wciągnięcia Polski w konflikt zbrojny na Ukrainie i ewentualną wojnę z Federacją Rosyjską. 8 Wzrost liczby osób (w szczególności) dzieci z nadwagą i otyłością. 9 Problemy psychiczne dzieci i młodzieży powiązane z alienacją społeczną powiązaną z pandemią COVID-19.

Źródło: Opracowanie własne

3.2 Podsumowanie sfery funkcjonalno-przestrzennej

Zmniejszająca się liczba mieszkańców może jeszcze pogłębiać trudności związane z wieloma obszarami usług realizowanymi przez samorządy np. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Potwierdzają to poniższe dane, gdzie słabo wypadają samorządy objęte Strategią w porównaniu z powiatem jędrzejowskim oraz województwem świętokrzyskim w zakresie korzystania z sieci wodociągowej (tu powyżej średniej są gminy Małogoszcz i Sobków), sieci kanalizacyjnej (powyżej średniej powiatowej gmina Jędrzejów) czy gazowej.

Tabela 20 Wskaźnik GUS „Korzystający z instalacji w % ogółu ludności” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021r.

Wskaźnik GUS	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Jędrzejów	Małogoszcz	Sobków
z wodociągu	91,6	77,8	76,8	94,5	95,7
z kanalizacji	59,8	38,2	52,3	39,6	48,7
z gazu	39,5	1,8	5,0	1,6	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej na obszarze gmin na przestrzeni ostatnich lat jest „symboliczny”. Duże lepiej wypadają gminy MOF w zakresie rozbudowy czynnej sieci gazowej (w szczególności gminy Jędrzejów i Małogoszcz). Długość eksploatowanej sieci wodociągowej na terenie MOF nieznacznie się zwiększyła (o 1,8 km) w roku 2021 względem 2020.

Tabela 21 Wybrane wskaźniki w zakresie długości sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz gazowej w gminach objętych Strategią

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km				
Wyszczególnienie	2015	2021	Różnica	%
Gmina Jędrzejów	69,8	70,9	1,1	1,6%
Gmina Małogoszcz	49	47,1	-1,9	-3,9%
Gmina Sobków	69,2	70,1	0,9	1,3%
Razem MOF	188	188,1	0,1	0,1%
Powiat jędrzejowski	265,1	279,2	14,1	5,3%

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w km				
Wyszczególnienie	2020	2021	Różnica	%
Gmina Jędrzejów	150,4	150,3	-0,1	-0,1%
Gmina Małogoszcz	146,9	148,3	1,4	1,0%
Gmina Sobków	101,3	101,8	0,5	0,5%
Razem MOF	398,6	400,4	1,8	0,5%
Powiat jędrzejowski	1023,5	1027,9	4,4	0,4%

Długość czynnej sieci gazowej (ogółem) w m				
Wyszczególnienie	2016	2021	Różnica	%
Gmina Jędrzejów	32743	51166	18423	56,3%
Gmina Małogoszcz	13560	17987	4427	32,6%
Gmina Sobków	4386	4389	3	0,1%
Razem MOF	50689	73542	22853	45,1%

Powiat jędrzejowski	79378	102231	22853	28,8%
---------------------	-------	--------	-------	-------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarka odpadami

Negatywnym zjawiskiem na terenie MOF jest wzrost masy wytwarzanych odpadów komunalnych w szczególności w gminie Jędrzejów (wzrost od 2017r. o 160%), także gminy Sobków i Małogoszcz mają 2-krotnie wyższe tempo niż średnia dla całego województwa.

Tabela 22 Wskaźnik GUS „Odpady zebrane w ciągu roku (w tonach)” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	Wzrost (2021-2017)
Gmina Jędrzejów	3 227,54	3 891,38	6 032,36	5 381,33	8 412,04	160,63%
Gmina Małogoszcz	1 071,11	1 412,30	1 432,64	1 523,45	2 107,67	96,77%
Gmina Sobków	858,26	870,46	1 104,92	856,62	1 565,06	82,35%
Powiat Jędrzejowski	8 536,89	9 786,98	14 338,74	14 552,91	19 530,63	128,78%
Województwo Świętokrzyskie	234 429,78	250 084,54	286 451,51	315 003,49	328 338,40	40,06%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 23 Wskaźnik GUS „Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (w kg)” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021r.

Wskaźnik GUS	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Jędrzejów	Małogoszcz	Sobków
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	270	231	305	184	185

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Układ komunikacyjny

Głównymi arteriami komunikacyjnym dla obszaru MOF są:

- droga krajowa nr 7, klasy S relacji Gdańsk – Warszawa – Kraków (przechodząca przez teren gmin Jędrzejów i Sobków),
- droga krajowa nr 78 relacji Chmielnik – Gliwice – Chałupki (przechodząca przez teren gminy Jędrzejów)

oraz drogi wojewódzkie:

- DW nr 728 Grójec – Końskie – Radoszyce – Jędrzejów (w granicach gmin Jędrzejów i Małogoszcz),
- DW nr 768 Jędrzejów – Kazimierza Wielka – Brzesko (w granicach gminy Jędrzejów),
- DW 762 Kielce - Małogoszcz - stanowiąca najdogodniejsze połączenie obszaru gminy Małogoszcz z drogą krajową S7.

Mapa 3 Układ dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Województwa Świętokrzyskiego

Źródło: <http://www.wrota-swietokrzyskie.pl/drogi>

Dostęp do edukacji

Mimo spadku liczby uczniów (o czym pisaliśmy w poprzednim podrozdziale) samorządy są organami prowadzącymi dla 25 szkół podstawowych, 12 przedszkoli i 2 publicznych żłobków:

Tabela 24 Szkoły, przedszkola i żłobki dla których organami prowadzącymi są samorządy objęte Strategią

Wyszczególnienie	szkoły podstawowe	przedszkola	żłobki
Gmina Jędrzejów	12	5	1
Gmina Małogoszcz	5	5	1
Gmina Sobków	8	2	0
Razem	25	12	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów

I tak na terenie Gminy Jędrzejów funkcjonują:

- szkoły podstawowe: nr 2 im. Komisji Edukacji Narodowej w Jędrzejowie, nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Jędrzejowie, nr 4 w Jędrzejowie, nr 5 w Jędrzejowie, w Jasionie, w Mnichowie, w Łysakowie, w Podchojnach, w Potoku Wielkim, im. Bł. Wincentego Kadłubka w Zespole Placówek Oświatowych w Przysławiu, w Rakowie, im. Roalda Amundsena w Zespole Placówek Oświatowych w Skroniowie,
- przedszkola: nr 1 w Jędrzejowie, nr 2 Bajkowa Ciuchcia w Jędrzejowie, nr 3 w Jędrzejowie, przedszkole w Zespole Placówek Oświatowych w Skroniowie oraz przedszkole w Zespole Placówek Oświatowych w Przysławiu.
- żłobek w Piaskach.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują 3 niepubliczne szkoły podstawowe:

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Brusie
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Jędrzejowie
- Niepubliczna Ośmioletnia Szkoła Podstawowa w Jędrzejowie

oraz 3 niepubliczne przedszkola:

- Domowe Przedszkole Karolinka,
- Magical World Dwujęzyczne Przedszkole Artystyczne,
- Zaczarowany Ogród Montessori Przedszkole i Klub Dziecięcy,

oraz 1 żłobek niepubliczny „Bajka” w Jędrzejowie.

Gmina Małogoszcz jest organem prowadzącym dla:

- Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Małogoszczu (Liceum Ogólnokształcące, Szkoła Podstawowa),
- Zespołu Placówek Oświatowych w Złotnikach (Szkoła Podstawowa i Przedszkole),
- Zespołu Placówek Oświatowych w Kozłowie (Szkoła Podstawowa i Przedszkole),
- Zespołu Placówek Oświatowych w Żarczycach Dużych (Szkoła Podstawowa i Przedszkole),
- Szkoły Podstawowej w Rembieszycach oraz oddział przedszkolny,
- Publicznego Przedszkole w Małogoszczu,
- Żłobka w Małogoszczu.

Gmina Sobków jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

- Przedszkole Samorządowe w Miąsowej,
- Przedszkole Samorządowe w Sobkowie z oddziałem zamiejscowym w Staniowicach,
- Szkoła Podstawowa w Sokołowie Dolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Sobkowie,
- Szkoła Podstawowa w Miąsowej,
- Szkoła Podstawowa w Lipie ,
- Szkoła Podstawowa w Chomentowie,
- Zespół Placówek Oświatowych w Korytnicy,
- Zespół Placówek Oświatowych w Brzegach,
- Zespół Placówek Oświatowych w Mokrsku Dolnym.

Dziedzictwo kulturowe na obszarze MOF

Na terenie MOF jest wpisanych 37 zabytków do Rejestru Zabytków Nieruchomych, z czego:

- 16 w gminie Jędrzejów,
- 13 w gminie Małogoszcz,
- 8 w gminie Sobków.

z czego aż 15 dotyczy zabytkowych kościołów, cmentarzy i innych obiektów religijnych, a 14 można zaliczyć do grupy „zespoły zamkowe, dworskie, dworsko- parkowe, rezydencjonalne”.

Tabela 25 Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych według Rejestru Zabytków
Województwa Świętokrzyskiego (stan na czerwiec 2021)

Układy przestrzenne (urbanistyczne)		
A.97	śródmieście miasta Jędrzejowa - zabytkowe założenie urbanistyczne - ośrodkiem duży rynek, z którego narożników wychodzą ulice przecięte wąskimi przecznicami;	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów
Budynki, kamienice		
A.102	Dom w Jędrzejowie przy placu T. Kościuszki 1	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów
A.103	Dom w Jędrzejowie przy placu T. Kościuszki 7	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów
A.104	Dom w Jędrzejowie wraz z oficyną przy placu T. Kościuszki 8	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

A.105	Dom w Jędrzejowie przy placu T. Kościuszki 22	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów
oczekuje na nadanie numeru w rejestrze	Sklep drogowy z pomieszczeniem zaplecza oraz wyposażeniem w Jędrzejowie przy ul. Kościuszki 13	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów

Kościoły i ich otoczenie		
A.98	Kościół parafialny p.w. Św. Trójcy w Jędrzejowie	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów
A.99/1-6	Zespół Klasztoru OO Cystersów w Jędrzejowie 1) kościół p.w. Wniebowzięcia NMP i Św. Wojciecha (dawniej bł. Wincentego Kadłubka), 2) klasztor, 3) dzwonnica, 4) brama klasztoru, 5) mur z basztami, 6) ogród.	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów
A.100	Kaplica i cmentarz wojenny 1914-1915r., w obrębie cmentarza parafialnego przy ul. S. Konarskiego;	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów
A.107/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w Mnichowie 1) kościół parafialny p.w. Św. Szczepana diakona; 2) dzwonnica;	Gmina Jędrzejów/ miejscowość Mnichów
A.110/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w miejscowości Kozłów 1) kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP; 2) dzwonnica	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Kozłów
A.112/1-3	Zespół Kościoła Parafialnego w Małogoszczu 1) kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP (dawniej NMP), 2) dzwonnica, 3) plebania.	Gmina Małogoszcz/ miasto Małogoszcz
A.113	Kościół filialny p.w. Św. Stanisława (dawniej cmentarny);	Gmina Małogoszcz/ miasto Małogoszcz
A.114	Cmentarz Żydowski - teren cmentarza	Gmina Małogoszcz/ miasto Małogoszcz
A.116	Kościół parafialny p.w. ŚŚ. Piotra i Pawła w Rembieszycach	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Rembieszce
A.117	kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych w Złotnikach	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Złotniki
A.150/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w Chomentowie 1) kościół parafialny p.w. Ś. Marii Magdaleny, 2) dzwonnica (bramna).	Gmina Sobków/ miejscowość Chomentów
A.151/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w Korytnicy 1) kościół parafialny p.w. Św. Floriana; 2) dzwonnica;	Gmina Sobków/ miejscowość Korytnica
A.154	Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w miejscowości Mokrsko Dolne	Gmina Sobków/ miejscowość Mokrsko Dolne
A.155	Teren cmentarza parafialnego w miejscowości Mokrsko Dolne	Gmina Sobków/ miejscowość Mokrsko Dolne
A.158/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w Sobkowie 1) kościół parafialny p.w. Św. Stanisława, 2) dzwonnica;	Gmina Sobków/ miejscowość Sobków
A.160	Cmentarz Żydowski w Sobkowie - teren cmentarza	Gmina Sobków/ miejscowość Sobków

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

Budynki architektury przemysłowej		
A.100	Budynki zaplecza technicznego na terenie JKD - dwie hale napraw okresowych wagonów oraz kuźnia i odlewnia - budynki zaplecza technicznego na terenie stacji Jędrzejów Osob. Wąsk. Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej (obecnie Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej "Ciuchcia Ekspres Ponidzie");	Gmina Jędrzejów/ miasto Jędrzejów

Zespoły zamkowe, dworskie, dworsko- parkowe, rezydencjonalne		
A.95/1-2	Założenie podworskie w miejscowości Brus 1) budynek mieszkalny (dawny dwór); 2) park (obecnie pozostałości) ze śladami ogrodu gospodarczego.	Gmina Jędrzejów/ miejscowość Brus
A.96	Park w miejscowości Jasionna - teren parku, założenie parkowe o charakterze zabytkowym z 2 poł. XIX w	Gmina Jędrzejów/ miejscowość Jasionna
A.106	Teren parku w miejscowości Lasków, zabytkowy obiekt z XVII w.,	Gmina Jędrzejów/ miejscowość Lasków
A.108	Teren parku w miejscowości Mníchów, park krajobrazowy z XVIII w.	Gmina Jędrzejów/ miejscowość Mníchów
A.109	Park w miejscowości Zagaje w granicach ogrodzenia	Gmina Jędrzejów/ miejscowość Zagaje
A.111/1-2	Zespół Podworski w miejscowości Lasochów 1) murowany budynek dworu 2) fragment parku obwiedziony z trzech stron rowem z wodą w granicach działki	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Lasochów
A.111/1	Założenie pofolwarczne w Leśnicy	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Leśnica
A.115	Park pofolwarczny, krajobrazowy w miejscowości Mieronice	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Mieronice
A.149/1-4	Założenie podworskie w miejscowości Brzegi 1) dwór, 2) park (pozostałości), 3) sad (pozostałości), 4) dziedziniec gospodarczy z budynkami (lamus, obora)	Gmina Sobków/ miejscowość Brzegi
A.152	Park w Nowych Kotlicach - teren parku, założenie o charakterze zabytkowym z 1 poł. XIX w .	Gmina Sobków/ miejscowość Nowe Kotlice
A.153	Teren parku w miejscowości Lipa - założenie o charakterze zabytkowym z XVIII w;	Gmina Sobków/ miejscowość Lipa
A.156	Założenie podworskie - teren założenia w miejscowości Mokrsko Dolne	Gmina Sobków/ miejscowość Mokrsko Dolne
A.157/1-2	Ruiny Zamku wraz z otaczającym go terenem w miejscowości Mokrsko Górne 1) ruiny zamku; 2) teren w odległości 100 m od murów zewnętrznych budowli.	Gmina Sobków/ miejscowość Mokrsko Górne
A.159/1-4	Zespół Fortalicji w Sobkowie 1) ruiny pałacu; 2) zabudowania gospodarcze; 3) pozostałości ogrodzenia majdanu zamkowego z trzema basztami; 4) brama wjazdowa (wschodni budynek bramny).	Gmina Sobków/ miejscowość Sobków

Źródło: Świętokrzyskie Konserwator Zabytków

Obszary prawnie chronione

Obszar partnerstwa cechuje się **dużą powierzchnią terenów prawnie chronionych** (zob. poniższą mapę oraz tabelę).

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

Tabela 26 Wyszczególnienie obszarów chronionych na terenie gmin MOF

Forma Ochrony Prawnej	Gmina Jędrzejów	Wyszczególnienie	[w ha]
rezerwat przyrody	1	Gaj	5,90
obszar chronionego krajobrazu	1	Włoszczowsko-Jędrzejowski	12 984,00
obszar natura 2000	2	Dolina Białej Nidy	724,00
		Ostoja Gaj	467,00
pomnik przyrody	11	Ilona, Elżbieta, Taduesz, Jan, Marian, nie nadano nazwy, Gottwald, Stefan, (Wiesław, Jerzy, Stanisław), Urszula, Sara	-
użytek ekologiczny	3	Babrzysko	0,59
		Rykowisko	4,88
		Dolina Jedlnicy	7,72

Forma Ochrony Prawnej	Gmina Małogoszcz	Wyszczególnienie	[w ha]
rezerwat przyrody	1	Milechowy	0,15
park krajobrazowy	1	Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy	2 080,00
otulina parku krajobrazowego	1	Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy	1 385,00
obszar chronionego krajobrazu	3	Konecko-Łopuszniański	996,00
		Chęcińsko-Kielecki	1 385,00
		Włoszczowsko-Jędrzejowski	6 176,00
obszar natura 2000	2	Dolina Białej Nidy	665,00
		Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie	1 130,00
pomnik przyrody	4	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	-

Forma Ochrony Prawnej	Gmina Sobków	Wyszczególnienie	[w ha]
rezerwat przyrody	1	Wzgórza Sobkowskie	37,08
park krajobrazowy	1	Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy	2 241,00
otulina parku krajobrazowego	1	Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy	1 937,00
obszar chronionego krajobrazu	2	Chęcińsko-Kielecki	1 937,00
		Włoszczowsko-Jędrzejowski	5 747,00
obszar natura 2000	4	Ostoja Sobkowsko-Korytnicka	1 773,00
		Dolina Białej Nidy	350,00
		Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie	447,00
		Dolina Nidy	2 095,00
pomnik przyrody	5	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	-
użytki ekologiczne	2	bez nazwy	2,22
		Łąka Kotlicka	0,48

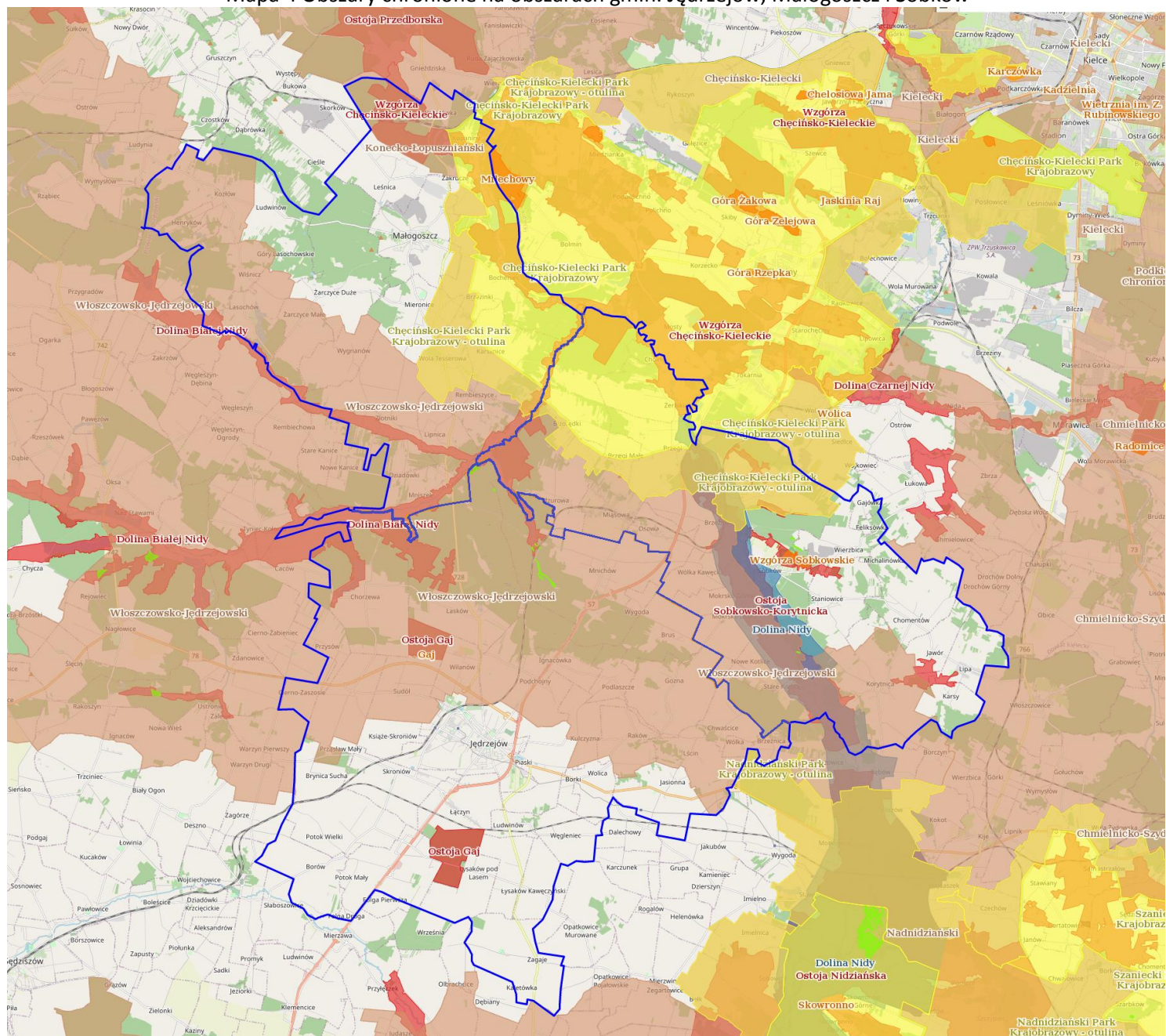
opracowanie własne na podstawie bazy CRFOP (<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>)

Blisko 15% powierzchni gmin objętych Strategią to obszary NATURA 2000.

Wyszczególnienie	Jędrzejów	Małogoszcz	Sobków	Razem	% całości
Natura 2000	1 191 ha	1 795 ha	4 665 ha	7 651 ha	14,80%

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

Mapa 4 Obszary chronione na obszarach gmin: Jędrzejów, Małogoszcz i Sobków

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda: ■ Rezerваты ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodnicze Krajobrazowe ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 2000 Obszary siedliskowe
Pomnik przyrody

Tabela 27 Obszary chronione na terenie gmin MOF

Wyszczególnienie	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków	Razem
Razem	13 256,60	10 623,56	10555,99	34 436,15
% powierzchni gminy	58,56%	72,82%	72,24%	66,62%

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://ongeo.pl/geoportal/>

Gminy objęte Strategią położone są na terenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Tabela 28 Analiza SWOT gmin MOF w sytuacji funkcjonalno-przestrzennej

Mocne strony	Słabe strony
1 Wzrost w ostatnim roku długości eksploatowanej sieci wodociągowej na obszarze MOF (ogółem wynosi ona blisko 400 km) 2 Skokowy rozwój czynnej sieci gazowej w gminach Jędrzejów (o 56%) i Małogoszcz (o 32%) w latach 2016-2021. 3 Świetny układ komunikacyjny gmin (w szczególności Jędrzejowa) dzięki drogom krajowym nr 7 i 78 oraz drogom wojewódzkim nr 728, 762 i 768. 4 Duża liczba podmiotów oświatowych dla których organem prowadzącym są samorządy (26 szkół podstawowych, 11 przedszkoli i 2 żłobki). 5 Do Rejestru Zabytków Nieruchomych prowadzonych przez Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków wpisanych jest 36 zabytków na obszarze MOF (w tym tej klasy zabytki co Zespół Klasztorny OO Cystersów w Jędrzejowie czy obiekty po Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej). 6 Aż 66% terenu MOF jest objęta różnego rodzaju ochroną prawną z czego blisko 15% to obszary NATURA 2000. Świadczy to o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych MOF. 7 Dobry dostęp do internetu (w tym szerokopasmowego) 8 Obszar MOF znajduje się w zasięgu udokumentowanego obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 409 Niecka Miechowska (część SE) oraz 416 Małogoszcz.	1 Procent osób korzystających z sieci wodociągowej w Gminie Jędrzejów jest poniżej średniej dla regionu i powiatu. 2 Wszystkie gminy są poniżej średniej wojewódzkiej w zakresie korzystania z sieci kanalizacyjnej. Wynika to m.in. Niewystarczające skanalizowanie gminy 3 Niewielki procent zgazyfikowania gmin MOF (5% w gm. Jędrzejów, 1,6% w gm. Małogoszcz i 0,1% w gm. Sobków korzysta z sieci gazowej, gdzie w regionie odsetek ten wynosi 39,5%). 4 Skokowy wzrost liczby produkowanych śmieci na obszarze MOF (od 2017 do 2021r. wzrost o 160% w gminie Jędrzejów, 96% w gminie Małogoszcz oraz 82% w gminie Sobków). Aż 305 kg/rocznie produkuje jeden mieszkaniec gminy Jędrzejów (185 kg w gminie Sobków, a 184 kg w gminie Małogoszcz) 5 Zły stan techniczny wielu zabytków. 6 Niewystarczający transport zbiorowy między gminami. 7 Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 8 Niewystarczająca ilość chodników oraz ścieżek rowerowych.
Szanse	Zagrożenia
1 Rewitalizacja i odnowienie wielu zabytkowych obiektów. 2 Duży potencjał turystyczny MOF (obszary cenne przyrodniczo, wysokiej klasy zabytki, wzrastająca liczba turystów). 3 Upowszechnienie szerokopasmowego internetu oraz rozwijanie usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną. 4 Udział samorządów w programach typu „Czyste powietrze”. 5 Środki zewnętrzne (krajowe, unijne) na realizację inwestycji samorządowych.	1 Małe środki na ochronę zabytków. 2 Coraz większe zanieczyszczanie środowiska (zwłaszcza powietrza). 3 Utrzymanie się tendencji zwiększania się coraz większej liczby śmieci w gospodarstwach domowych. 4 Kataklizmy związane ze zmianami klimatu typu: susza, powódzie, trąby powietrzne, gwałtowne burze, itp.

Źródło: opracowanie własne

3.3 Podsumowanie sfery gospodarczej

Przedsiębiorczość i rynek pracy

Dużym atutem obszaru MOF-u w sferze gospodarczej są:

- Jędrzejowska Strefa Ekonomiczna jako podstrefa Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- działające na ich terenie średnie i duże przedsiębiorstwa typu:
 - Lafarge Cement Cementownia Małogoszcz, największy w regionie producent cementu,
 - Universal Leaf Tobacco z Jędrzejowa, spółka zajmująca się produkcją wyrobów tytoniowych,
 - Quickpack Polska z Jędrzejowa, producent opakowań z tworzyw sztucznych,
 - Przedsiębiorstwo Budownictwa Ogólnego Kartel z Jędrzejowa, firma budowlana i remontowa,
 - Trans Chem z Bocheńca w gminie Małogoszcz, spółka zajmująca się transportem drogowym towarów,
 - Artmedik, spółka zarejestrowana w Jędrzejowie, prowadząca tutejszy szpital powiatowy.
- wzrastająca liczba przedsiębiorstw funkcjonujących na tym obszarze (działa aż 535 firm więcej niż w 2015r. co oznacza wzrost o 13,5%).

Tabela 29 Liczba podmiotów gospodarczych w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Wzrost 2020-2015	%
Sobków	514	518	528	556	595	634	120	23,35%
Małogoszcz	842	837	858	877	899	919	77	9,14%
Jędrzejów	2 588	2 601	2 688	2 741	2 842	2 926	338	13,06%
Razem	3 944	3 956	4 074	4 174	4 336	4 479	535	13,56%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Warto jednak zwrócić uwagę, że:

- blisko 96% firm działających na tym obszarze to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób,
- ponad połowa wszystkich firm funkcjonuje na terenie miast Jędrzejów i Małogoszcz (łącznie 2273 przedsiębiorstwa).

Tabela 30 Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających do 9 osób w gminach objętych Strategią w roku 2020

Gmina	2020	% ogółu
Sobków	606	95,58%
Małogoszcz	883	96,08%
Jędrzejów	2 810	96,04%
Razem	4 299	95,98%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 31 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie miast Jędrzejów i Małogoszcz w roku 2020

Miasto	2020	% ogółu
Małogoszcz	345	37,54%
Jędrzejów	1 928	65,89%
Razem	2 273	50,75%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

To co na pewno cieszy to stały wzrost liczby nowo rejestrowanych przedsiębiorstw. Saldo (nowo zarejestrowani – wyrejestrowani) daje średniorocznie 131 na całym obszarze MOF, co świadczy o wysokiej przedsiębiorczości mieszkańców.

Tabela 32 Liczba zarejestrowanych i wyrejestrowanych przedsiębiorstw na terenie gmin objętych Strategią w latach 2015-2020

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Wzrost 2020-2015
Sobków saldo przedsiębiorstw	-7	5	13	34	40	42	127
w tym zarejestrowanych	35	49	55	66	69	59	333
w tym wyrejestrowanych	42	44	42	32	29	17	206
Małogoszcz saldo przedsiębiorstw	24	21	52	48	51	43	239
w tym zarejestrowanych	83	86	105	105	99	81	559
w tym wyrejestrowanych	59	65	53	57	48	38	320
Jędrzejów saldo przedsiębiorstw	21	32	97	62	117	94	423
w tym zarejestrowanych	199	211	263	270	253	214	1 410
w tym wyrejestrowanych	178	179	166	208	136	120	987
Razem	38	58	162	144	208	179	789

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pozytywnym zjawiskiem jest również stały spadek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jędrzejowie – na przestrzeni 6 lat (2015-2020) nastąpił spadek blisko o 40%.

Tabela 33 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jędrzejowie w podziale na gminy objęte Strategią w latach 2015-2020

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Różnica 2020-2015	%
Jędrzejów	1 464	1 260	937	865	850	906	-558	-38,11%
Małogoszcz	643	512	378	353	340	364	-279	-43,39%
Sobków	364	289	258	220	218	248	-116	-31,87%
Razem	2 471	2 061	1 573	1 438	1 408	1 518	-953	-38,57%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni lat wzrasta również przeciętne wynagrodzenie brutto, choć nadal odpowiada ono (w 2020r.) w przypadku gmin objętych Strategią jedynie 90% średniego wynagrodzenia brutto w kraju.

Mieszkalnictwo

Na koniec 2021r. jest 11 998 budynków mieszkalnych terenie wszystkich gmin objętych Strategią, a w ubiegłym roku oddano do użytku kolejnych 145 nowych (ponad 62% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie powiatu jędrzejowskiego). To co jest niekorzystne w kontekście mieszkalnictwa to „liczba mieszkań na 100 mieszkańców”, która dla wszystkich gmin MOF odbiega od średniej powiatowej czy wojewódzkiej.

Tabela 34 Wskaźniki GUS dotyczące mieszkalnictwa w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021r.

Wskaźnik GUS	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Jędrzejów	Małogoszcz	Sobków
budynki mieszkalne w gminie/powiecie/województwie	287 746	24 438	6 432	2 904	2 662

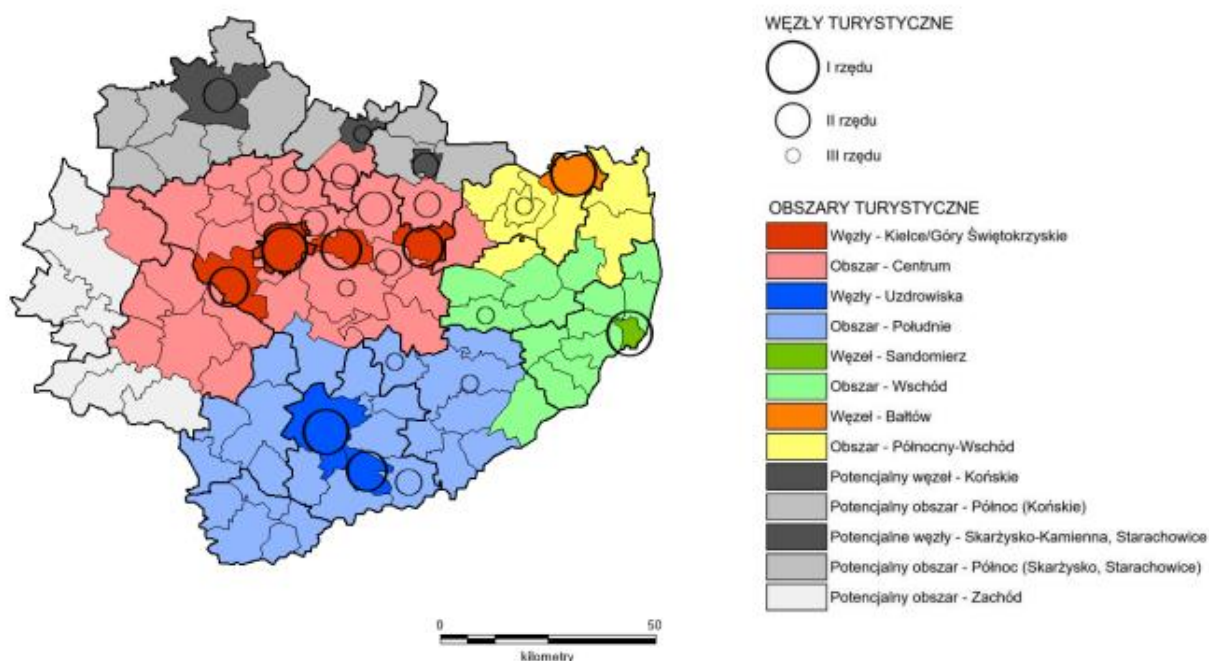
mieszkania oddane do użytku	4 525	233	61	45	39
liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	370,8	361,9	365,3	320,0	307,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Turystyka

Wg zaproponowanej w Diagnostyce⁸ rejonizacji województwa świętokrzyskiego gminy objęte Strategią zostały zakwalifikowane do obszaru „Centrum”, ale nie stanowią one lokalnych węzłów I, II lub III rzędu, czyli obszarów o prognozowanym dużym ruchu turystycznym.

Mapa 5 Węzły koncentracji ruchu turystycznego i obszary ich potencjalnego oddziaływania w woj. Świętokrzyskim w 2020r.

Źródło: opracowanie własne

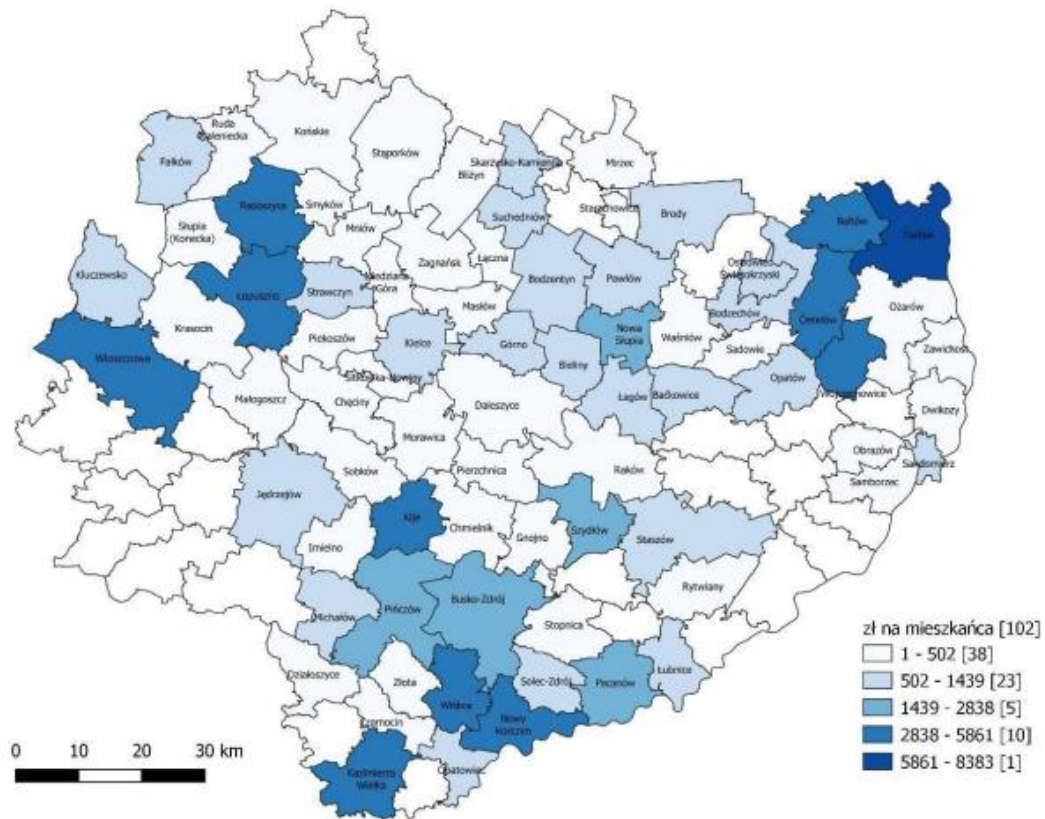
Źródło: „Diagnoza stanu turystyki w województwie świętokrzyskim” (Warszawa, 30 listopada 2020), s. 184

Warto dodać, że Gmina Jędrzejów (jako lider MOF) widzi ten potencjał i jest jedną z najmocniej inwestujących w turystykę gmin w regionie. W ramach perspektywy unijnej 2014-2020 z RPO WŚ oraz PO IŚ realizowano projekty turystyczne w 77 gminach województwa świętokrzyskiego. Średnia wartość dofinansowania dla tych gmin, w której projekty związane z turystyką się pojawiły to 1138 zł na mieszkańca. Jedną z wyróżniających się w tym zakresie gmin w regionie jest Jędrzejów (jedyne samorząd w powiecie ujęte w poniższym zestawieniu).

Mapa 6 Wartość unijnego dofinansowania projektów związanych z turystyką realizowanych w gminach woj. świętokrzyskiego w ramach RPO WŚ 2014-2020 oraz POIŚ 2014-2020, w przeliczeniu na mieszkańca

⁸ Diagnostyka stanu turystyki w województwie świętokrzyskim (30.11.2020r.)

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

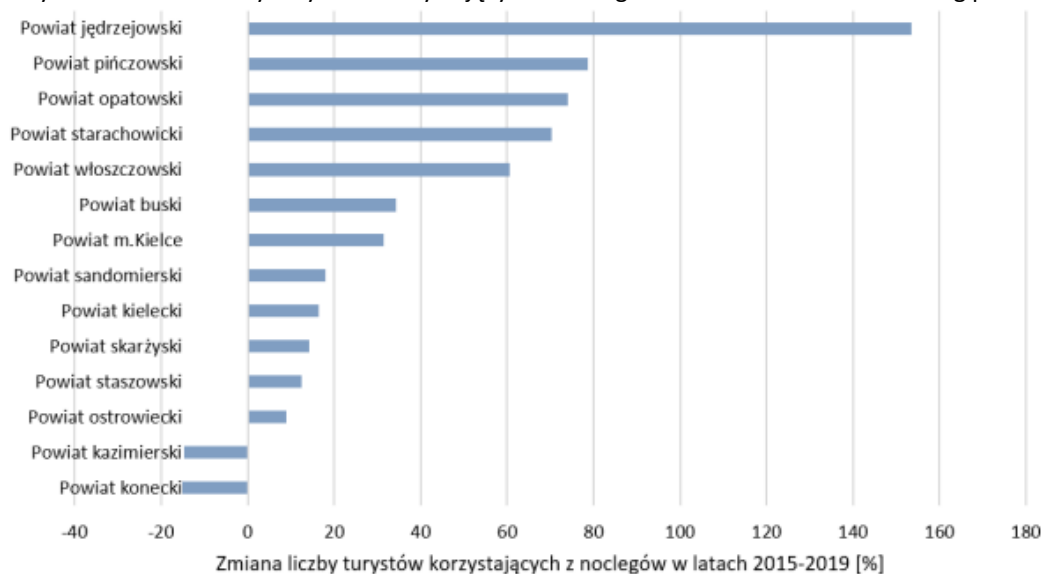

Źródło: „Diagnoza stanu turystyki w województwie świętokrzyskim” (30.11.2020r.) s. 82

w latach 2015-2019 - 229 832 turystów odwiedziło powiat jędrzejowski⁹ i był to największy przyrost liczby turystów w ujęciu procentowym odnotowany spośród wszystkich powiatów w regionie:

⁹ „Diagnoza stanu turystyki w województwie świętokrzyskim” (Warszawa, 30 listopada 2020), s. 301

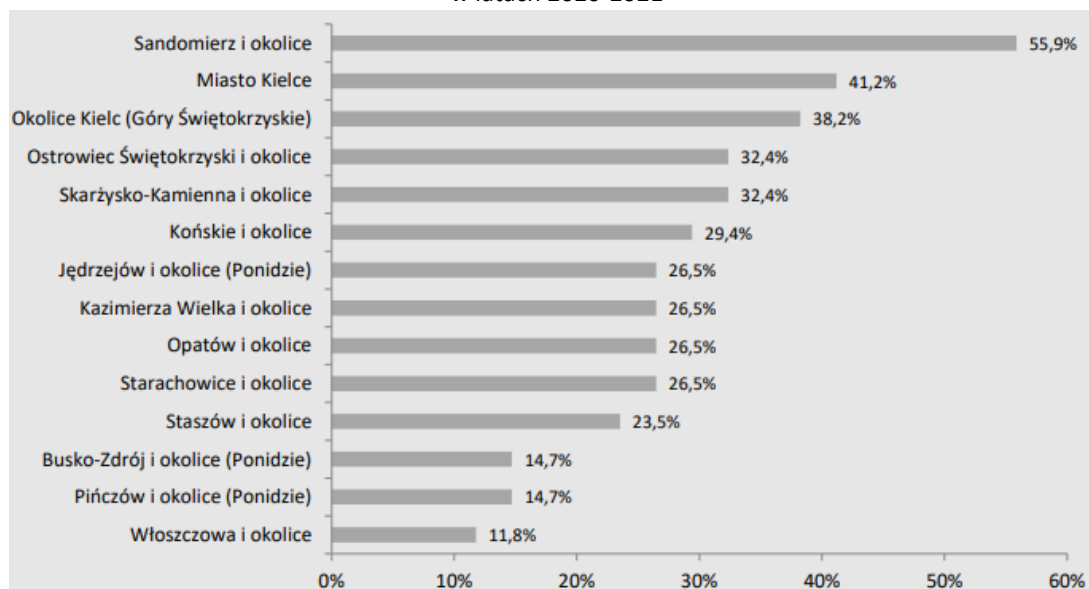
Wykres 1 Zmiana liczby turystów korzystających z noclegów w latach 2015-2019 według powiatów

Źródło: „Diagnoza stanu turystyki w województwie świętokrzyskim” (Warszawa, 30 listopada 2020), s. 184

Warto też zwrócić uwagę, że „Jędrzejów i okolice (Ponidzie)” są jednymi z najchętniej odwiedzanych przez turystów destynacji w regionie. Ponidzie swoim obszarem obejmuje m.in. miasta: Jędrzejów, Pińczów, Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Wiślica i Nowy Korczyn - obfitujące w wiele atrakcji. Charakterystycznym elementem krajobrazu Ponidzia jest dolina rzeki Nidy z licznymi meandrami i starorzeczami, stanowiąca ważny korytarz ekologiczny oraz ostoję ptactwa wodno-błotnego. Rzeka wykorzystywana jest do organizacji spływów kajakowych.

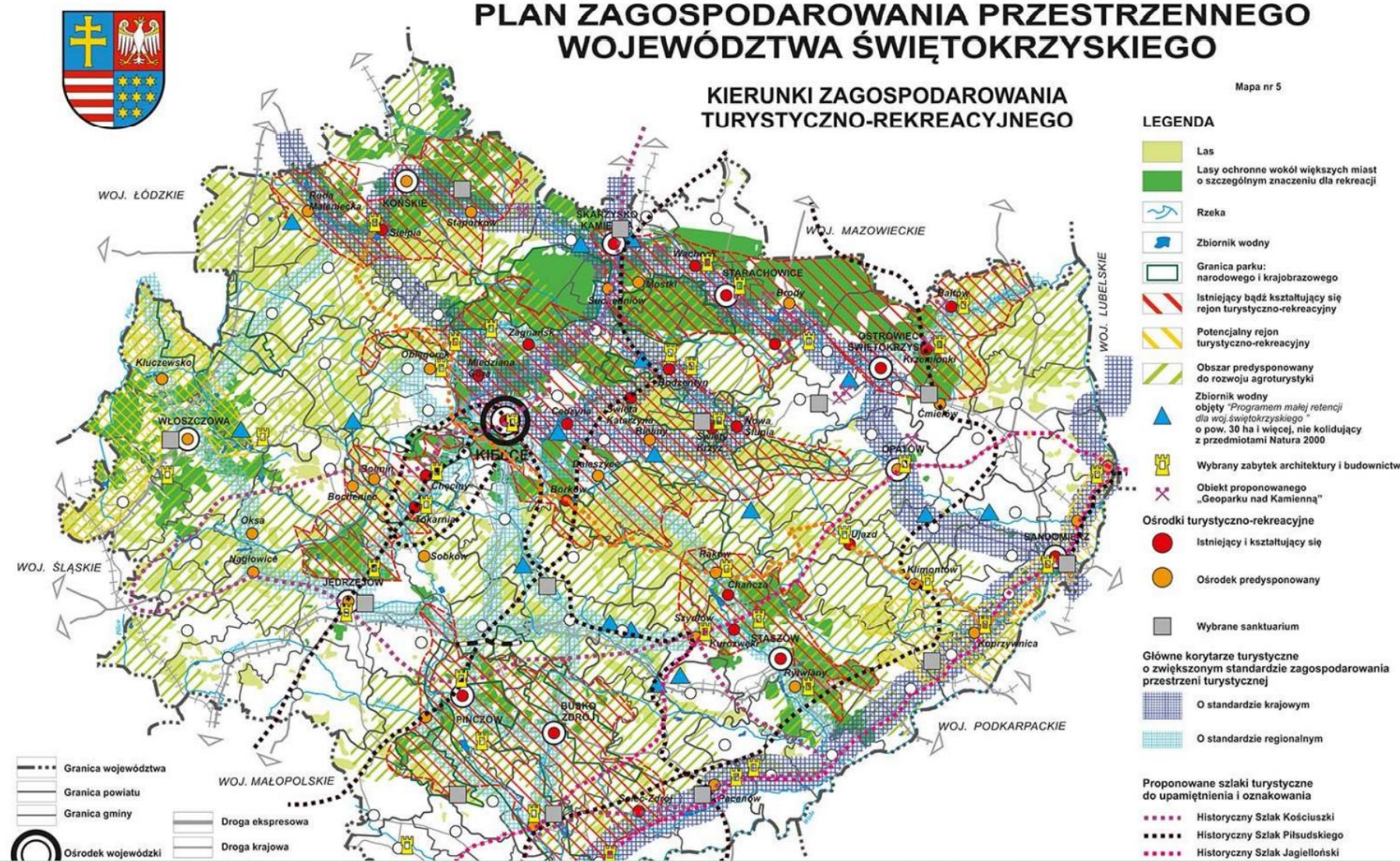
Wykres 2 Części województwa świętokrzyskiego odwiedzone przez badanych turystów i odwiedzających w latach 2020-2021

Źródło: Załącznik nr 3 Badanie mobilności turystów rowerowych w województwie świętokrzyskim do dokumentu pn. „Konceptja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”, s. 22.

Warto też zwrócić uwagę, że gminy Jędrzejów i Sobków są predysponowane do rozwoju turystyki i rekreacji wg *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* choć nie są ujęte w głównych korytarzach turystycznych.

Mapa 7. Kierunki zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Niestety, zarówno powiat jędrzejowski jak i gminy MOF Jędrzejów, Małogoszcz i Sobków nie mają na swoim terenie takich atrakcji turystycznych, które rocznie odwiedzałoby choćby 30 tys. osób. Na dziś **TOP atrakcji turystycznych na obszarze MOF** tworzą:

- Zespół Klasztorny OO Cystersów w Jędrzejowie ok. 26 tys. odwiedzających,
- Muzeum im. Przytkowskich w Jędrzejowie ok. 15 tys. odwiedzających,
- Zamek Rycerski w Sobkowie – brak danych,
- Świętokrzyska Kolejka Wąskotorowa Ciuchcia Ponidzie (nieczynna w latach 2019-2021), od VI-IX.2022r. 1500 osób odwiedzających,
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej – Jędrzejów.

Ambicją samorządów objętych Strategią jest stworzenie takiej oferty turystycznej, która w ciągu jednego roku będzie w stanie przyciągnąć minimum 50 tys. odwiedzających. Jednym z pomysłów, aby to osiągnąć jest rozbudowa tras i ścieżek rowerowych na terenie partnerstwa. Obecną infrastrukturę przedstawia tabela na kolejnej stronie.

Od 2020r. wybudowano ok. 2 km ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 762 na terenie gminy Małogoszcz, a obecnie w trakcie realizacji jest 5,5 km odcinek (2,5 km nowy ślad, 3,5 km rozbudowa) jako element dróg dojazdowych w ramach zadania pn. „Budowa obwodnicy m. Jędrzejów od DK 78 do DW 768 w km ok. 2+500 wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 768 od km ok 2+500 do 5+500”.

Reasumując, poszczególne samorządy dysponują na swoim terenie łącznie 81,1 km tras rowerowych (z czego część 25 km w stanie złym, a 41 km – dostatecznym), z czego na terenie gminy:

- Jędrzejów – 28,5 km (wliczając 5,5 km w ramach budowanej obwodnicy),
- Małogoszcz – 9,6 km,
- Sobków – 43 km.

Ścieżki te nie są obecnie spójne ze sobą, a z uwagi na – w większości – zły stan oznakowania praktycznie nie są w ogóle użytkowane.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

Tabela 35 Wykaz szlaków rowerowych dostępnych na terenie gmin objętych Strategią wskazanych w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Nazwa szlaku	kolor szlaku i sposób oznakowania	Długość w km	Przebieg trasy	Rodzaj nawierzchni na szlaku	Stan oznakowania (db - szlak przejezdny bez mapy, dst - przejezdny z niewielkimi brakami oznak., zły - nieprzejezdny bez mapy)	Rok ostatniego odnowienia	źródło finansowania ostatniego oznakowania	Uwagi	Zarządca
"Wokół Fortalicji" okolice Sobkowa	czarny rower na żółtym tle (koncepcja ROT)	25	Sobków Fortalicja - Rez. "Wzgórza Sobkowskie" - Wierzbica Górna - Feliksówka - Gajówka - Siedlce - Wolica - Sokółów Dolny - Sobków Fortalicja	60% asfalt 40% drogi gruntowe	zły	2011	Ministerstwo Sportu i Turystyki	do likwidacji lub całkowitego odnowienia, szlak jednokierunkowy	Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego
Rekreacyjno historyczno-przyrodnicza ścieżka rowerowa	nieznany	18	Brzegi - Żerniki - Choiny -Bizoręda - Brzegi	brak danych	dst	2014	EFR, beneficjent Stowarzyszenie "Brzegi nad Nidą"		Gmina Sobków
"Północno-Zachodni"	czerwony	23	Nadleśnictwo Jędrzejów - Jędrzejów, Sudół, Chorzewa, Mniszek, Rudki, Lasków, Jędrzejów	30% asfalt, 70% drogi gruntowe	dst	2014	UG Jędrzejów		Gmina Jędrzejów

Źródło: opracowanie własne na podstawie

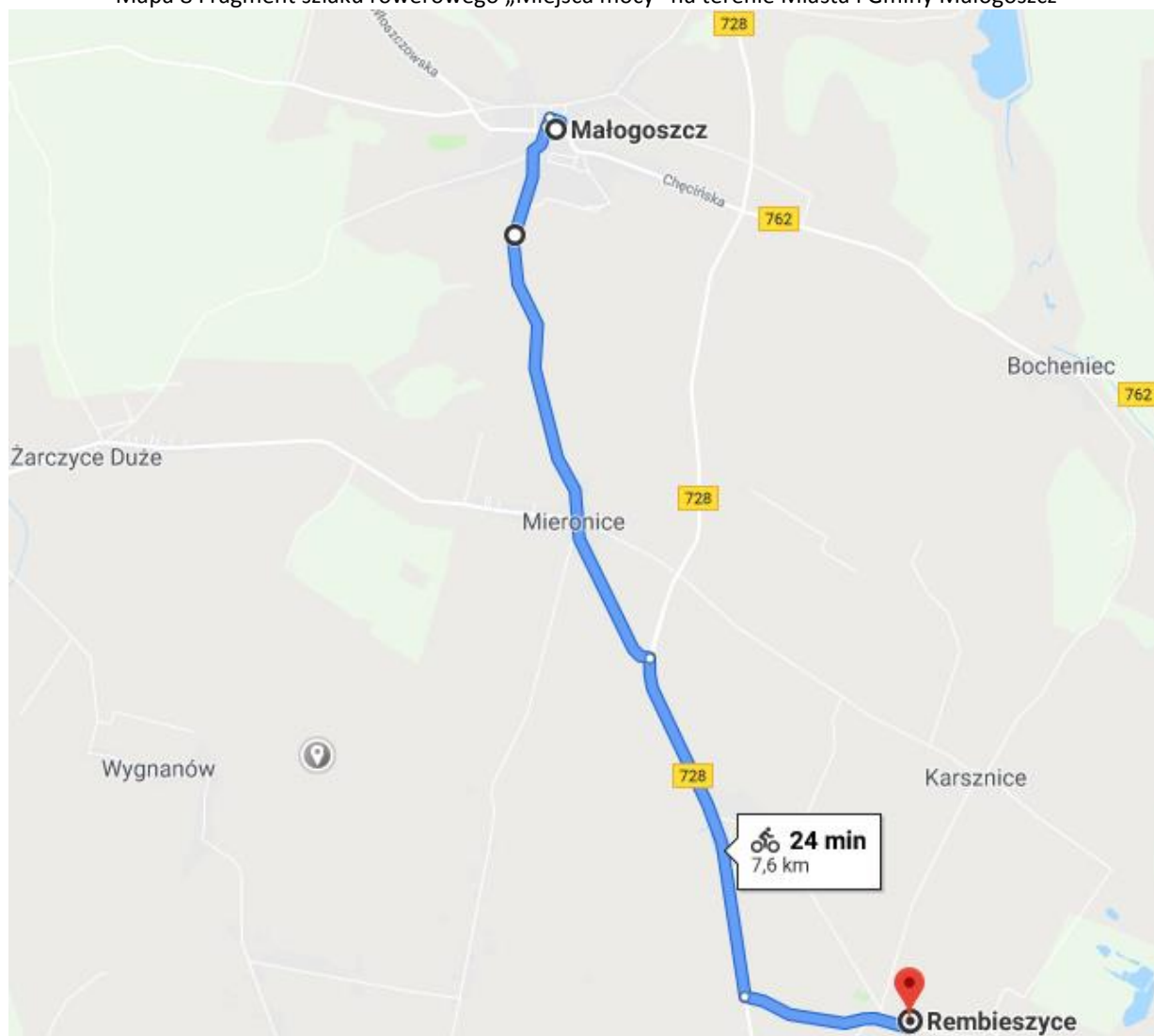
Szlaki rowerowe na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz

Szlak rowerowy „Miejsca mocy” jest trasą długodystansową skupioną na miejscach o charakterze religijnym, a często i pielgrzymkowym. Tworzy on zamkniętą pętlę, której początek i koniec znajduje się w Kielcach i został on wytyczony w taki sposób, aby w jak najmniejszym stopniu przebiegał drogami o dużym natężeniu ruchu samochodowego. Na terenie gminy szlak ten obejmuje fragment na trasie Małogoszcz – Rembieszyce prowadzący przez drogi:

- gminne nr 343034T i 343032T,
- wojewódzką nr 728,
- powiatową nr 0218T

o łącznej długości 7,6 km pokryty nawierzchnią bitumiczną. Miejscowości przez które przebiega: Małogoszcz – Mieronice – Wola Tesserowa – Rembieszyce.

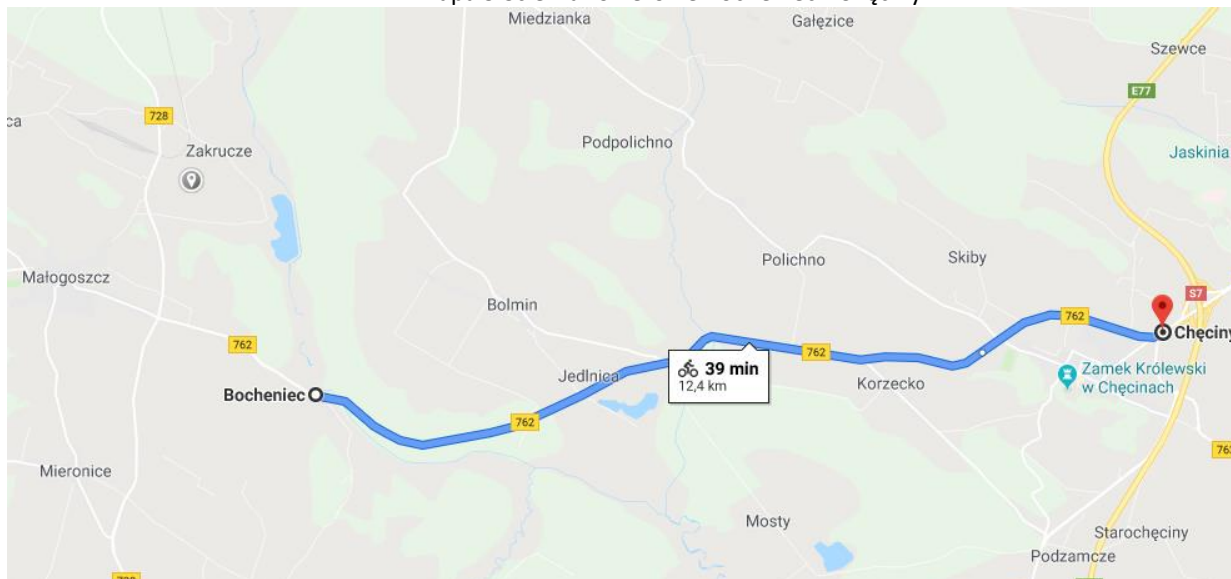
Mapa 8 Fragment szlaku rowerowego „Miejsca mocy” na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz

Źródło: opracowanie Urzędu Miasta i Gminy w Małogoszczu na podstawie Google Maps

Ścieżka rowerowa Bocheniec – Chęciny przebiegająca przez drogę wojewódzką nr 762 o długości 12,4 km (z czego ok. 2 km jest na terenie gminy Małogoszcz), nawierzchnia bitumiczna. Miejscowości przez które przebiega: Bocheniec – Bolmin – Jedlnica – Korzecko – Chęciny.

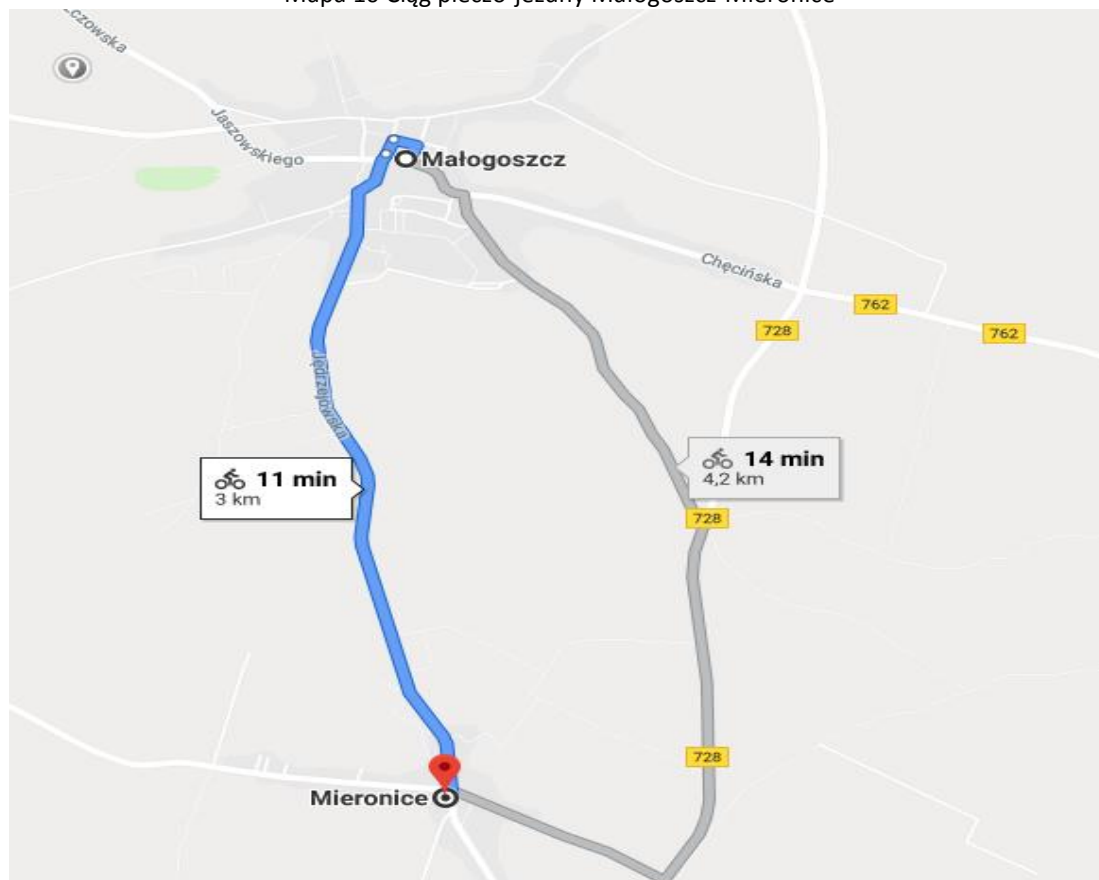
Mapa 9 Ścieżka rowerowe Bocheniec - Chęciny

Źródło: opracowanie Urzędu Miasta i Gminy w Małogoszczu na podstawie Google Maps

Ciąg pieszo – jezdny Małogoszcz – Mieronice położony w ciągu drogi gminnej nr 343034T i 343032T o długości 3 km, nawierzchnia bitumiczna. Miejscowości przez które przebiega to Małogoszcz i Mieronice.

Mapa 10 Ciąg pieszo-jezdny Małogoszcz-Mieronice

Źródło: opracowanie Urzędu Miasta i Gminy w Małogoszczu na podstawie Google Maps

Tabela 36 Analiza SWOT sytuacji gospodarczej gmin MOF

Mocne strony	Słabe strony
<u>Czynniki gospodarcze</u> 1 Stworzenie warunków do inwestowania poprzez posiadanie przez Gminę Jędrzejów terenów inwestycyjnych oraz Jędrzejowskiej Strefy Ekonomicznej - podstrefy Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. 2 Bardzo dobre powiązanie sieci drogowej (S7, droga krajowa nr 78, drogi wojewódzkie 762, 728) 3 Blisko 4,5 tys. firm działa na terenie MOF, ponad 500 więcej niż w 2015r. – wzrost o 13,5%. 4 Koncentracja firm na terenie miast Jędrzejów i Małogoszcz (łącznie 2273 przedsiębiorstwa), tj. ponad połowa wszystkich firm; ich koncentracja na mniejszym terenie ułatwia realizację inwestycji samorządowych. 5 Ponad 130 firm rocznie przybywa na obszarze MOF. 6 O blisko 40% spadło rejestrowane bezrobocie na przestrzeni lat 2015-2020. 7 Aż 11 998 budynków mieszkalnych znajduje się terenie wszystkich gmin objętych Strategią, a w ubiegłym roku oddano do użytku kolejnych 145 nowych (ponad 62% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie powiatu jędrzejowskiego). 8 Dysponowanie terenami o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych (66% terenu MOF to obszary prawnie chronione). 9 Gmina Jędrzejów (jako lider MOF) widzi potencjał w turystyce i jest jedną z najmocniej inwestujących w tej dziedzinie gmin w regionie. 10 W latach 2015-2019 - 229 832 turystów odwiedziło powiat jędrzejowski i był to największy przyrost liczby turystów w ujęciu procentowym odnotowany spośród wszystkich powiatów w regionie. 11 „Jędrzejów i okolice (Ponidzie)” są jednymi z najchętniej odwiedzanych przez turystów destynacji w regionie. 12 Posiadanie kilku atrakcji turystycznych z dużym potencjałem: - Zespół Klasztorny OO Cystersów w Jędrzejowie ok. 26 tys. odwiedzających/rocznie, - Muzeum im. Przypkowskich w Jędrzejowie ok. 15 tys. odwiedzających/rocznie, - Zamek Rycerski w Sobkowie, - kolejka „Ekspres Ponidzie”,	<u>Czynniki gospodarcze</u> 1 Aż 96% firm działających na tym obszarze to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. 2 Mimo, iż stale wzrasta średnie wynagrodzenie brutto to nadal wynosi ono zaledwie 90% średniego wynagradzania brutto w kraju. 3 Brak atrakcji turystycznych w TOP 20 największych atrakcji regionu. 4 Mała liczba imprez i wydarzeń turystycznych przyciągających odwiedzających z zewnątrz. 5 Niekorzystna w kontekście mieszkalnictwa jest „liczba mieszkań na 100 mieszkańców”, która dla wszystkich gmin MOF odbiega od średniej powiatowej czy wojewódzkiej. 6 Mimo 81,1 km tras rowerowych (część 25 km jest w stanie złym, a 41 km – dostatecznym). 7 Niedostateczna ilość terenów inwestycyjnych. 8 Słabo opłacalne rolnictwo o niskiej przeciętnej powierzchni gospodarstw, mała ilość punktów skupu produktów rolnych.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Jędrzejowie. 13 Ponad 70 km ścieżek i tras rowerowych. 14 Bardzo dobry stan zwodociągowania gmin.	
Szanse	Zagrożenia
<u>Czynniki gospodarcze</u> 1 Rozwój turystyki – wykreowanie produktu turystycznego, który miałby szansę na min. 50 tys. odwiedzających rocznie. 2 Funkcjonowanie na terenie MOF Jędrzejowskiej Strefy Ekonomicznej - podstrefy Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. 3 Działalność na obszarze gmin MOF wielu średnich i dużych firm (m.in. Lafarge Cement Cementownia Małogoszcz, Universal Leaf Tobacco z Jędrzejowa, Quickpack Polska z Jędrzejowa, Przedsiębiorstwo Budownictwa Ogólnego Kartel z Jędrzejowa, Trans Chem z Bocheńca, Artmedik). 4 Utworzenie przez gminy Jędrzejów, Małogoszcz i Sobków Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. 5 Przynależność gmin Jędrzejów i Sobków do OSI Ponidzie . 6 Utrzymanie wysokiej przedsiębiorczości mieszkańców. 7 Spadająca liczba osób bezrobotnych. 8 Dalszy rozwój terenów inwestycyjnych. 9 Rozwój różnego rodzaju usług poprawiających atrakcyjność obszaru MOF (w zakresie wod-kan, drogowym, dostępu do internetu, wysokiej jakości edukacji, służby zdrowia, itd.) 10 Modernizacja rolnictwa (w tym tworzenie grup producenckich). 11 środki UE z nowej perspektywy 2021-2027.	<u>Czynniki gospodarcze</u> 1 Spowolnienie gospodarcze (i ew. recesja w gospodarce polskiej) co może przełożyć się na spadek zatrudnienia w przedsiębiorstwach 2 Zwiększenie inflacji i cen co przekłada się na wzrost kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw 3 Przedłużająca się niepewność związana z konfliktem zbrojnym na Ukrainie 4 Stagnacja turystyczna obszaru MOF 5 Brak środków unijnych w nowej perspektywie lub ich znaczące opóźnienie 6 Niestabilność polityczna w kraju 7 Niska dochodowość produkcji rolnej

Źródło: Opracowanie własne

4. Wizja i cele strategiczne

Na ostateczny kształt wizji oraz celów wpłynęły:

- wyniki analizy danych społeczno-gospodarczych, które pokazały atuty obszaru, ale i istniejące luki i potrzeby interwencji,
- opinie mieszkańców na temat tego w jakim otoczeniu chcieliby żyć i jakie aspekty wymagają istotnych i pilnych zmian¹⁰;
- wnioski z dyskusji prowadzonych podczas spotkań strategicznych z Zespołem Operacyjnym, Radą Porozumienia oraz spotkań z interesariuszami.

Wizja rozwoju obszaru MOF

W wyniku zrealizowania szeregu inwestycji (infrastrukturalnych, gospodarczych, społecznych) na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa zwiększa się liczba mieszkańców w 2030r. względem 2020r.

Wizja ta stanowi duże wyzwanie dla gmin objętych Strategią z uwagi na prognozy GUS:

Tabela 37 Liczba ludności gmin objętych Strategią na 31.12.2020r. i prognoza GUS w roku 2030

Wyszczególnienie	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków	Razem
Liczba mieszkańców na 31.12.2020r.	27 715	11 495	8 474	47 684
Prognozowana wg GUS liczba mieszkańców w roku 2030	26 204	11 189	8 615	46 008
Różnica	-1 511	-306	141	-1 676

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jeżeli na 31.12.2030r. dane GUS będą prezentowały wzrost liczby mieszkańców na obszarze MOF – należy to uznać za olbrzymi sukces samorządów objętych Strategią.

Dodatkowymi kryteriami (bieżącego) pomiaru atrakcyjności obszaru MOF uznano 2 inne wskaźniki GUS: „budynki mieszkalne w gminie” oraz „mieszkania oddane do użytku”.

Wskaźniki bazowe (na koniec 2021) dla wszystkich gmin objętych Strategią dla:

- *budynki mieszkalne w gminie* wynosi 11 998,
- *mieszkania oddane do użytku* wynosi: 145.

i zakłada się, iż jeżeli będą one rosły szybciej niż średnia wojewódzka i powiatowa oznacza to, że atrakcyjność zamieszkania na obszarze MOF wzrasta.

Tabela 38 Wskaźniki GUS dotyczące mieszkalnictwa w gminach objętych Strategią na tle powiatu i województwa

Wskaźnik GUS	Rok bazowy	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Jędrzejów	Małogoszcz	Sobków
budynki mieszkalne w gminie/powiecie/województwie	2021	287 746	24 438	6 432	2 904	2 662

¹⁰ Opinie te pochodziły z konsultacji społecznych „Diagnozy strategicznej” oraz projektu Strategii

mieszkania oddane do użytku	2021	4 525	233	61	45	39
-----------------------------	------	-------	-----	----	----	----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Cele strategiczne i operacyjne

Gminy Jędrzejów, Małogoszcz i Sobków stawiają na 3 główne obszary rozwoju mające przyczynić się do zwiększania atrakcyjności terenu MOF:

- turystyka (zachowanie dziedzictwa kulturowego wraz z ochroną bioróżnorodności),
- wysokiej jakości usługi społeczne (komunalne, zdrowia, oświaty, kultury, dostępności komunikacyjnej) oraz rewitalizacja wyznaczonych obszarów OSI,
- gospodarczego (poprawa warunków do inwestowania, zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców).

W związku z powyższym wyznacza się 4 cele strategiczne:

- 1 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru MOF Jędrzejowa.
- 2 Ochrona środowiska naturalnego i bioróżnorodności jako zasobu endogenicznego.
- 3 Zwiększenie jakości usług społecznych.
- 4 Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki.

Na podstawie w/w celów strategicznych sformułowano 16 celów operacyjnych:

Tabela 39 Cele strategiczne i operacyjne

Cel strategiczny	Cele operacyjne
1 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru MOF Jędrzejowa.	1.1 Zbudowanie kompleksowej oferty turystycznej z której skorzysta min. 50 tys. turystów rocznie 1.2 Zwiększenie infrastruktury rekreacyjno-sportowej 1.3 Rewitalizacja obszarów OSI jako „lokomotywy” rozwoju MOF
2 Ochrona środowiska naturalnego i bioróżnorodności jako zasobu endogenicznego.	2.1 Zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej 2.2 Wzrost efektywności energetycznej budynków i oświetlenia ulicznego 2.3 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym na obszarze 2.4 Odpady – wspólna sprawa
3 Zwiększenie jakości usług społecznych.	3.1 Poprawa gospodarki wodno-ściekowej 3.2 Wysoka jakość usług zdrowotnych 3.3 Wysokiej jakości edukacja wizytówką obszaru MOF 3.4 Zwiększenie jakości infrastruktury oraz liczby działań w obszarze kultury 3.5 Wyższa jakość usług społecznych 3.6 Zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym 3.7 Zwiększenie jakości zarządzania usługi publicznymi
4 Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki.	4.1 Poprawa warunków do inwestowania 4.2 Zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Kluczowe wskaźniki realizacji poszczególnych celów zostały zamieszczone w rozdziale „System monitoringu i oceny skuteczności realizacji Strategii.

5.1 Wykaz przedsięwzięć realizujących cele Strategii

Cel operacyjny 1.1 Zbudowanie kompleksowej oferty turystycznej z której skorzysta min. 50 tys. turystów rocznie

Najważniejsze kierunki działań:

- stworzenie wspólnego produktu turystycznego na obszarze MOF,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego najważniejszych zabytków:
 - Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej (obecnie Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej "Ciuchcia Ekspres Ponidzie");
 - śródmieścia miasta Jędrzejowa - zabytkowe założenie urbanistyczne - z ośrodkiem dużym rynkiem, z którego narożników wychodzą ulice przecięte wąskimi przecznkami;
 - Zespół Klasztorny OO Cystersów w Jędrzejowie,
 - Zespoły Kościołów Parafialnych w Chomentowie, Korytnicy, Kozłowie, Małogoszczu, Mnichowie, Mokrsku-Dolnym, Sobkowie i Złotnikach,
 - terenów podworskich i parków (Brus, Brzegi, Jasionna, Lasków, Lasochów, Lipa, Leśnica, Mieronice, Mnichów, Nowe Kotlice, Zagaje, Mokrsko Dolne)
 - ruin zamku wraz z otaczającym go terenem w miejscowości Mokrsko Górne oraz Zespół Fortalicji w Sobkowie.
- poprawa stanu zabytków wpisanych do gminnych ewidencji zabytków oraz pomników i miejsc pamięci,
- rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego,
- wytyczenie nowych oraz konserwacja istniejących szlaków turystycznych,
 - budowa pól campingowych,
 - stworzenie wirtualnej mapy atrakcji turystycznych i szlaków turystycznych MOF,
- rozbudowa infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego – drogi, pasy, trasy i ścieżki rowerowe, strefy wolne od ruchu samochodowego na obszarze MOF,
 - budowa 92,1 km tras rowerowych na terenie gmin objętych Strategią zgodnie z założeniami „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”,
 - budowa i/lub modernizacja systemu ścieżek rowerowych wraz ze stacjami obsługi i wypożyczalnią rowerów m.in. w ramach planowanego szlaku turystycznego NIDA (Wnioskodawca: Partnerstwo Ponidzie), który podzielony jest na 7 komponentów:
 1. wzmocnienie potencjału regionu poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturalnych Ponidzia – stworzenie sieci szlaków turystycznych;
 2. budowa stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów;
 3. zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego regionu oraz dostosowanie ich do funkcji turystycznych – wznowienie kursów Ciuchci Ekspres Ponidzie;
 4. wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Ponidzia do celów turystycznych i rekreacyjnych – zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych i rzeki Nidy;
 5. oznakowanie turystyczne zabytków i atrakcji turystycznych;
 6. budowa marki i promocja Ponidzia;
 7. szlakiem atrakcji turystycznych Ponidzia – utworzenie systemu atrakcji turystycznych wzdłuż rzeki Nidy.
 - budowa ścieżki rowerowej łączącej gminy MOF,
 - budowa miejsc obsługi rowerzystów – wiat do odpoczynku, punktów napraw rowerów, wypożyczalni rowerów,
 - uzupełnienie nawierzchni szlaków rowerowych,
 - wybudowanie platform/miejsc widokowych,
 - wykonanie spójnego oznaczenia szlaków – tabliczki kierunkujące, tablice informacyjne,
- przebudowa budynku Towarzystwa Przyjaciół Małogoszcza - utworzenie Muzeum Historii Powstania Styczniowego na ziemi jędrzejowskiej,

- promocja walorów turystycznych oraz historycznych gmin objętych Strategią,
 - kampania informacyjna,
 - murale odnoszące się do historii danego miejsca,
 - zakup food trucków promujących lokalne produkty,
 - billboardy informacyjne w miejscach o dużym ruchu,
 - wspólna promocja na targach turystycznych, imprezach promocyjnych

Cel operacyjny 1.2 Zwiększenie infrastruktury rekreacyjno-sportowej

- budowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) stadionów, zaplecza dla klubów sportowych,
- budowa bazy rekreacyjno-sportowej (skate-park, korty tenisowe, letnie baseny, boisko ze sztuczną nawierzchnią i balonem) przy istniejących obiektach MKS "WIERNA" Małogoszcz,
- utworzenie Parku Miejskiego: alejki z ławkami, muszla koncertowa, ścieżkę zdrowia, ogródek zabaw dla dzieci, fontanna miejska,
- wykonanie robót remontowych i zabezpieczających obszar wodny przy terenach rekreacyjno-wypoczynkowych na terenie Gminy Małogoszcz,
- zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne terenów wokół zbiorników wodnych z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo,
- poprawa estetyki i funkcjonalności centrum gmin i poszczególnych miejscowości (uporządkowanie, odnowienie i przystosowanie przestrzeni publicznych do pełnienia nowych funkcji, w tym rekreacyjnych i integracyjnych);
- urządzenie terenów rekreacyjnych wraz z budową i/lub modernizacją placów zabaw, altan dla mieszkańców i turystów oraz siłowni zewnętrznych,

Cel operacyjny 1.3 Rewitalizacja obszarów OSI jako „lokomotyw” rozwoju MOF

Najważniejsze kierunki działań:

- realizacja projektów przyczyniających się do rozwiązania (lub zmniejszenia) problemów w obszarze funkcjonalno-przestrzennym, technicznym, środowiskowym oraz gospodarczym na wyznaczonych obszarach OSI:
 - miasto Jędrzejów,
 - miasto Małogoszcz,
 - sołectwo Sobków.

Cel operacyjny 2.1 Zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej

Najważniejsze kierunki działań:

- popularyzacja wykorzystania OZE (zarówno w jednostkach publicznych jak i gospodarstwach domowych) poprzez wsparcie inwestycji oraz działania szkoleniowe (pompy ciepła, panele solarne, instalacje fotowoltaiczne),
- dostawa i montaż OZE (PV, kolektory solarne, pompy ciepła) na budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach prywatnych (projekty parasolowe),
- zwiększanie efektywności energetycznej budynków, popularyzacja wytwarzania i korzystania z energii ze źródeł odnawialnych (PV, kolektory solarne, pompy ciepła),
- budowa farm fotowoltaicznych w celu zaspokojenia potrzeb energetycznych samorządów,
- tworzenie magazynów energii elektrycznej.

Cel operacyjny 2.2 Wzrost efektywności energetycznej budynków i oświetlenia ulicznego

Najważniejsze kierunki działań:

- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców) w celu wywiązania się z uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29

czerwca 2020r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa,

- budowa i/lub modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych (zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i obiektach wielorodzinnych).

Cel operacyjny 2.3 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym na obszarze

Najważniejsze kierunki działań:

- budowa i/lub modernizacja zbiorników retencyjnych wraz z zagospodarowaniem wokół (infrastrukturą rekreacyjno-turystyczną),
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. zakładanie ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, zakup zbiorników na wodę dla potrzeb komunalnych, budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję, itp.)
- budowa zbiorników przeznaczonych do gromadzenia wód opadowych,
- remont i uporządkowanie istniejących rowów i cieków wodnych.
- budowa i/lub modernizacja kanalizacji deszczowej,
- zagospodarowanie wód deszczowych w ramach nieruchomości,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej np. w zakresie braku nawożenia, składowania nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków,
- remont i uporządkowanie istniejących rowów i cieków wodnych,
- wspieranie bioretencji - budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję.

Złożony system korzeniowy roślin wiąże wodę deszczową w glebie, zatrzymując wilgoć na dłużej i pozytywnie wpływa na bilans wód gruntowych. Taka łąka jest suszo odporna, praktycznie nie wymaga podlewania oraz wiąże w glebie wody opadowe, zmniejsza tym samym powierzchniowy spływ wód i ogranicza ryzyko podtopień.

Działanie ma poprawić lokalną zdolność do gromadzenia wody, a w konsekwencji - ochronę przed suszą (i ewentualnymi powodziąmi). Głównym celem przedsięwzięcia będzie kształtowanie zasobów wodnych i przeciwdziałanie skutkom suszy na obszarze gmin objętych Strategią. Zbiorniki będą zatrzymywać wodę umożliwiając ich wykorzystanie głównie na cele rolnicze. Będzie to miało szczególne znaczenie w czasie występowania długotrwałych niedoborów wodnych (np. braku opadów), ale również deszczów nawalnych bądź szybkiego topnienia dużych ilości śniegu.

- zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez:
 - ✓ prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb,
 - ✓ prowadzenie prac przeciwoerozyjnych,
 - ✓ zalesienie,
 - ✓ tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków,
 - ✓ ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł,
 - ✓ retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz
 - ✓ zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

Cel operacyjny 2.4 Odpady – wspólna sprawa

Najważniejsze kierunki działań:

- budowa (przebudowa/rozbudowa) i/lub modernizacja oraz doposażenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK),
- usuwanie azbestu z wszelkich budynków na obszarze partnerstwa,

- współpraca z innymi samorządami w zakresie organizacji gospodarki odpadami,
- zakup pojemników na odpady komunalne dla mieszkańców,
- wyposażenie obiektów użyteczności w kosze do segregacji z tablicą informacyjną,
- edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami.

Cel operacyjny 3.1 Poprawa gospodarki wodno-ściekowej

Najważniejsze kierunki działań:

- budowa i modernizacja (przebudowa, rozbudowa) sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej (zarówno na obszarze aglomeracji jak i poza nią),
- budowa i/lub modernizacja (przebudowa) ujęć wody oraz infrastruktury do dystrybucji, uzdatniania i magazynowania wody,
- budowa i/lub modernizacja oczyszczalni ścieków,
- budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie nie jest planowana budowa sieci z uwagi na niską gęstość zaludnienia,
- zakup systemów do monitorowania sieci wodociągowych i kanalizacyjnych,
- zakup ciągników, wozów asenizacyjnych oraz innego wyposażenia zakładów gospodarki komunalnej do obsługi mieszkańców,
- wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu,

Cel operacyjny 3.2 Wysoka jakość usług zdrowotnych

Najważniejsze kierunki działań:

- renowacja pomieszczeń budynków POZ polegająca na poprawie jakości obiektów, a tym samym wyższą jakość świadczonych usług,
- rozbudowa budynków POZ w zakresie nowych pomieszczeń, gabinetów lekarskich oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół obiektów,
- wyposażenie POZ w nowoczesny sprzęt i wyposażenie medyczne,
- rozwój e-usług zdrowotnych (informatyzacja POZ), w tym wyposażenie w sprzęt informatyczny oraz zakup oprogramowanie, aplikacji, rozwiązań informatycznych,
- zwiększenie dostępu do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla seniorów,
- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (kardiologicznej, onkologicznej, schorzeń narządów ruchu),
- ochrona zdrowia mieszkańców:
 - pakiety świadczeń zdrowotnych wykraczających poza zakres badań podstawowych,
 - pakiety rehabilitacyjne i warsztaty terapeutyczne dla pracowników,
 - wyposażenie stanowisk pracy w celu poprawy ergonomii i bezpieczeństwa pracy,
- zwiększenie dostępu do wysokospecjalistycznej opieki medycznej.

Cel operacyjny 3.3 Wysokiej jakości edukacja wizytówką obszaru MOF

Najważniejsze kierunki działań:

- przebudowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) budynków szkół i przedszkoli wraz z ich wyposażeniem w niezbędne pomoce dydaktyczne,
- zwiększenie ilości miejsc żłobkowych poprzez budowę nowych obiektów lub adaptację już istniejących wraz z ich wyposażeniem,
- podniesienie jakości edukacji przedszkolnej
 - wydłużenie godzin pracy,
 - tworzenie nowych miejsc przedszkolnych,
 - organizacja zajęć dodatkowych,
 - wyposażenie placówek,
 - wsparcie dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami,

- podnoszenie kwalifikacji nauczycieli przedszkolnych,
- budowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) infrastruktury sportowej przy szkołach – boisk oraz sal (hal) gimnastycznych,
- organizacja zajęć dodatkowych (pozaekcyjnych) w szkołach obejmujących m.in.:
 - przygotowanie do egzaminów ósmoklasisty,
 - zajęcia podnoszące kompetencje kluczowe w szczególności w zakresie języka obcego oraz cyfrowe (zajęcia z wykorzystaniem TIK),
 - wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi,
 - wsparcie w obszarze edukacji włączającej,
 - doposażenie placówek,
 - doradztwo zawodowe,
- podnoszenie kwalifikacji nauczycieli m.in. poprzez organizację szkoleń wzmacniających i uzupełniających kompetencje nauczycieli w zakresie rozumienia i organizacji procesu uczenia się i kształtowania wśród uczniów kompetencji kluczowych;
- działania szkoleniowo-doradcze dla dyrektorów i nauczycieli w zakresie zarządzania zmianą (pomoc w przeprowadzeniu diagnozy i opracowania planu działań dla zespołu nauczycielskiego),
- zakup niezbędnego wyposażenia informatycznego (komputery, laptopy, tablety, serwerownie, modernizacja sieci informatycznych, oprogramowanie, tablice interaktywne, itp.),
- działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej:
 - wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży,
 - zatrudnienie psychologów dziecięcych,
 - prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów,
 - warsztaty i doradztwo dla rodziców,
 - szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych,
- organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych dla różnych grup wiekowych

Cel operacyjny 3.4 Zwiększenie jakości infrastruktury oraz liczby działań w obszarze kultury

Najważniejsze kierunki działań:

- stworzenie Izb Historii Lokalnej w każdej z gmin w nawiązaniu do wspólnej historii,
- modernizacja (przebudowa, rozbudowa, nadbudowa) i doposażenie istniejących obiektów Domów Ludowych (świetlic) i budynków remiz Ochotniczych Straży Pożarnych na cele społeczno-kulturalne,
- poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności itp. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością,
- organizacja ponadlokalnych imprez kulturalnych, turystycznych, sportowych,
- budowa Gminnego Centrum Kultury w Sobkowie,
- organizacja festiwali i prezentacji folklorystycznych,
- coroczna organizacja wspólnej imprezy promocyjno-integracyjnej dla obszaru MOF,
- remont oraz wyposażenie małogoskiego Domu Kultury w nowoczesną aparaturę nagłośnieniową oraz oświetleniową.

Cel operacyjny 3.5 Wyższa jakość usług społecznych

Najważniejsze kierunki działań:

- powstawanie oraz działalność świetlic środowiskowych jako elementu pomocy rodzinom w codziennym funkcjonowaniu oraz rozszerzenie oferty wsparcia rodziny i jej kompetencji wychowawczych,
- poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej itp. w urzędach gmin, obiektach kultury, szkołach,

- rozwinięcie usług opiekuńczych świadczonych w systemie stacjonarnym (całodobowym i dziennym), mające na celu zapewnienie opieki dla osób potrzebujących, w tym osób wymagających okresowej pomocy, a także opiekunów osób z niepełnosprawnościami;
- rozwinięcie oferty usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w miejscu zamieszkania oraz ułatwiających samodzielne funkcjonowanie w domu (usługi rehabilitacyjne i pielęgniarstwo świadczone w domu, zabezpieczenie potrzeb mobilności osób z niepełnosprawnością lub zależnych i ułatwienie w ten sposób aktywizacji społeczno-zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i kulturalnej);
- wsparcie dla seniorów:
 - usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym;
 - rozwinięcie sieci klubów seniora (także w ramach Senior+, Dzienny Dom Senior+) w celu aktywizacji osób starszych,
 - zapewnienie integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałania marginalizacji społecznej oraz osamotnieniu osób starszych;
 - organizacja posiłków z dowozem do domu, pomoc sąsiedzka,
 - lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii;rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach (w domach lub niewielkich placówkach).
- usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osób biernych zawodowo,
 - w ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem: wsparcie psychologiczne, wsparcie zdrowotne, kursy, szkolenia i doradztwo zawodowe, staże zawodowe, inne wsparcie w podjęciu zatrudnienia.
- tworzenie placówek wsparcia dziennego i opieki całodobowej,
- rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspieranego, mieszkań socjalnych (najem socjalny).

Cel operacyjny 3.6 Zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Kierunki działań:

- budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich,
- budowa i/lub przebudowa/modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych,
- zakup sprzętu i wyposażenia dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia.

Cel operacyjny 3.7 Zwiększenie jakości zarządzania usługi publicznymi

Kierunki działań:

- kształcenie kadr urzędniczych – organizacja szkoleń, warsztatów, wizyt studyjnych,
- zwiększanie aktywności obywatelskiej i społecznej mieszkańców itp. stworzenie inkubatora organizacji pozarządowych,
- organizacja Forum organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i rolników z obszaru gmin objętych Strategią,
- partycypacyjny budżet obywatelski dla organizacji, szkół i jednostek kultury z terenu partnerstwa,
- wprowadzenie nowych e-usług w ramach koncepcji Cyfrowy Urząd
 - zwiększenie bezpieczeństwa danych poprzez wprowadzenie nowych technologii i urządzeń,
 - zakup licencji i niezbędnego oprogramowania,

- zakup niezbędnego wyposażenia (komputery, modernizacja i doposażenie serwerowni, modernizacja sieci internetowej), w Urzędach Miast i Gmin oraz ich jednostkach organizacyjnych,
- uruchomienie e-usług dziedzinowych wraz ze sprzętem (m.in. podatki, śmieci, faktury, woda/kanalizacja) oraz e-Rada, e-usługi oparte na formularzach, a tym samym integracja z powstałą e-platformą,
- modernizacja strony www,
- zakup sprzętu komputerowego (UPSów, serwera do wirtualizacji, systemu operacyjnego do serwerów.
- rozbudowa internetu szerokopasmowego.

Cel operacyjny 4.1 Poprawa warunków do inwestowania

Najważniejsze kierunki działań:

- uzbrojenie terenów inwestycyjnych (m.in. dojazd, sieć wodociągowa i kanalizacyjna),
- przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej,
- pozyskiwanie inwestorów,
- pozyskiwanie i sprzedaż terenów pod budownictwo jednorodzinne.

Cel operacyjny 4.2 Zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców

Najważniejsze kierunki działań:

- stworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora (inkubatora przedsiębiorczości) - wsparcie prawne, finansowe i organizacyjne przedsiębiorców m.in. w zakresie szkoleń, wyjazdów studyjnych, projektów dofinansowujących rozpoczęcie i/lub rozwój działalności gospodarczej,
- promocja gospodarcza,
- pełnienie przez samorządy roli tzw. operatora (pośrednika) - udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej z wykorzystaniem środków unijnych i krajowych,
- poprawa gospodarcza obszaru MOF poprzez stworzenie placu handlowego - Targu Miejskiego w Małogoszczu,
- wsparcie osób zajmujących się rolnictwem w zwiększeniu jego dochodowości (pomoc w tworzeniu grup producenckich, tworzenie i rozwój targowisk lokalnych, organizacja szkoleń, pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych).
- zwiększenie jakości kadr lokalnej gospodarki
 - promowanie postaw przedsiębiorczości u dzieci i młodzieży,
 - aktywizacja osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

5.2 Wykaz projektów strategicznych

Rada Porozumienia, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, zdecydowała o wyznaczeniu 3 kluczowych projektów strategicznych:

- 1 Rowerem i kolejką wąskotorową „Ciuchcia Ekspres Ponidzie” - zwiedzanie Jędrzejowa i okolic
- 2 Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz poprawa efektywności energetycznej budynków oraz oświetlenia publicznego na obszarze MOF
- 3 Ograniczenie poziomu otyłości oraz poprawa kondycji psychicznej dzieci w wieku szkolnym na terenie MOF.

Charakterystyka projektu: **Rowerem i kolejką wąskotorową „Ciuchcia Ekspres Ponidzie” - zwiedzanie Jędrzejowa i okolic**

1 Dostępne zasoby do realizacji projektu

Gminy Jędrzejów oraz Sobków zaliczane są do obszaru „Ponidzie”, który to:

- obszar niemal całkowicie leżący na terenie Niecki Nidziańskiej,
- kraina słynąca z największych w Europie złóż gipsu,
- rezerwaty z unikalną roślinnością stepową,
- kolorowe lasy,
- przydrożne figury, zabytki oraz
- źródła siarczano-słonych wód mineralnych.

1 Zasoby MOF Jędrzejowa w obszarze zabytków wpisanych do Rejestru Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków

Układy przestrzenne (urbanistyczne)

- śródmieście miasta Jędrzejowa - zabytkowe założenie urbanistyczne - ośrodkiem duży rynek, z którego narożników wychodzą ulice przecięte wąskimi przecznicami;

Budynki, kamienice

- 5 domów w Jędrzejowie oraz sklep drogerijny (wszystkie ul. T. Kościuszki)

Kościół i ich otoczenie

Zespół Klasztorny OO Cystersów w Jędrzejowie

Kościół:

- ✓ p.w. Św. Trójcy w Jędrzejowie,
- ✓ Zespół Kościoła Parafialnego w Mnichowie,
- ✓ Zespół Kościoła Parafialnego w miejscowości Kozłów,
- ✓ Zespół Kościoła Parafialnego w Małogoszczu,
- ✓ Kościół filialny p.w. Św. Stanisława (dawniej cmentarny) w Małogoszczu,
- ✓ kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych w Złotnikach,
- ✓ Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Piotra i Pawła w Rembieszycach,
- ✓ Zespół Kościoła Parafialnego w Chomentowie,
- ✓ Zespół Kościoła Parafialnego w Korytnicy,
- ✓ Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w miejscowości Mokrsko Dolne,
- ✓ Zespół Kościoła Parafialnego w Sobkowie,

- ✓ cmentarze

- ✓ kaplica i cmentarz wojenny 1914-1915r., w obrębie cmentarza parafialnego przy ul. S. Konarskiego (Jędrzejów),
- ✓ Cmentarz Żydowski w Małogoszczu,
- ✓ Teren cmentarza parafialnego w miejscowości Mokrsko Dolne,
- ✓ Cmentarz Żydowski w Sobkowie - teren cmentarza,

Budynki architektury przemysłowej

- ✓ Budynki zaplecza technicznego na terenie Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej (obecnie Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej "Ciuchcia Ekspres Ponidzie");

Zespoły zamkowe, dworskie, dworsko- parkowe, rezydencjonalne

- ✓ Gmina Jędrzejów:
 - ✓ założenie podworskie w miejscowości Brus,
 - ✓ park w miejscowości Jasionna,
 - ✓ teren parku w miejscowości Lasków,
 - ✓ teren parku w miejscowości Mnichów,
 - ✓ park w miejscowości Zagaje w granicach ogrodu,
- ✓ Gmina Małogoszcz:
 - ✓ Zespół Podworski w miejscowości Lasochów,
 - ✓ założenie pofołwarcze w Leśnicy,
 - ✓ Park pofołwarczy, krajobrazowy w miejscowości Mieronice,
- ✓ Gmina Sobków:
 - ✓ założenie podworskie w miejscowości Brzegi,
 - ✓ Park w Nowych Kotlicach,
 - ✓ teren parku w miejscowości Lipa,
 - ✓ założenie podworskie - teren założenia w miejscowości Mokrsko Dolne,
 - ✓ Ruiny Zamku wraz z otaczającym go terenem w miejscowości Mokrsko Górne,
 - ✓ Zespół Fortalicji w Sobkowie,

2 Dostępne szlaki turystyczne:

- szlak Cystersów (odcinek świętokrzyski) – Jędrzejów, Koprzywnica, Wąchock,
- szlaki rowerowe wskazane w Podsumowaniu sfery gospodarczej.

3 Dostępność przewozów kolejowych na terenie MOF:

- **nr 8 Warszawa Zachodnia – Kraków Główny** - połączenia w ruchu regionalnym (uruchamiane przez Marszałka Województwa) i międzywojewódzkim (organizowane przez Ministra Infrastruktury); w rozkładzie jazdy pociągów regionalnych są połączenia do Krakowa – stacje i przystanki zatrzymania na w/w linii: Skarżysko-Kamienna, Skarżysko Zachodnie, Suchedniów Północny, Suchedniów, Berezów, Łączna, Zagnańsk, Tumlin, Kostomłoty, Kielce Piaski, Kielce, Kielce Białogon, Kielce Słowik, Sitkówka Nowiny, Radkowice, **Wolica, Sobków, Miąsowa, Jędrzejów, Potok**, Krzęcice, Sędziszów, Klimontów, dalej stacje poza gr. województwa: Kozłów, Tunel, Dziadówki, Miechów, Kamieńczyce, Szczepanowice, Smroków, Słomniki, Słomniki Miasto, Niedźwiedź, Goszcza, Łuczyce, Baranówka, Zastów, Kraków Batowice, Kraków Główny;
- **nr 61 Kielce – Fosowskie** połączenia w ruchu regionalnym i międzywojewódzkim; w rozkładzie jazdy pociągów regionalnych są połączenia do Częstochowy – stacje i przystanki zatrzymania na ww. linii: Kielce, Kielce Herbskie, Kielce Ślichowice, Górki Szczukowskie, Piekosów, Rykoszyn, **Wierna Rzeka, Małogoszcz**, Bukowa, Ludynia, Ludynia Dwór, Włoszczowa, Czarncza,

Żeliszewice, dalej stacje poza gr. województwa: Koniecpol, Koniecpol Magdasz, Podlesie, Staropole Częstochowskie, Julianka, Lusławice, Turów, Kusięta Nowe, Częstochowa Raków, Częstochowa.

4 Gminy objęte Strategią MOF mają szanse stać się „bazą wypadową” do zwiedzania innych atrakcji regionu świętokrzyskiego. Argumentem potwierdzającym powyższe może być odległość gmin Jędrzejów, Małogoszcz i Sobków względem 20 największych atrakcji turystycznych województwa świętokrzyskiego w 2021r¹¹.

1. Bałtowski Kompleks Turystyczny – 505 000 odwiedzających
2. **Park Kadzielnia z Amfiteatrem, Podziemną Trasą Turystyczną i Tyrolką - 318 168 odwiedzających**
3. Park Rozrywki i Miniatur Sabat Krajno – 300 000 odwiedzających
4. **Tężnia solankowa w Busku-Zdroju – 269 947 odwiedzających**
5. Szlaki turystyczne Świętokrzyskiego Parku Narodowego – 222 492 odwiedzających
6. Sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego – 220 156 odwiedzających
7. **Zamek królewski w Chęcinach – 204 150 odwiedzających**
8. **Baseny Mineralne w Solcu-Zdroju – 204 048 odwiedzających**
9. Zamek Krzyżtopór w Ujeździe – 155 056 odwiedzających
10. Podziemna Trasa Turystyczna w Sandomierzu – 109 307 odwiedzających
11. **Park Etnograficzny w Tokarni – 102 645 odwiedzających**
12. **Centrum Geoedukacji w Kielcach – 97 409 odwiedzających**
13. Brama Opatowska w Sandomierzu – 95 289 odwiedzających
14. Galeria widokowa na Gołoborzu w Świętokrzyskim Parku Narodowym – 88 794 odwiedzających
15. Ostrowiecki Browar Kultury – 85 941 odwiedzających
16. **Busko-Zdrój kuracjusze w obiektach sanatoryjnych – 82 964 odwiedzających**
17. **Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie – 79 124 odwiedzających**
18. **Jaskinia Raj – 77 463 odwiedzających**
19. **Rezerwat Ślichowice – 75 016 odwiedzających**
20. **Kompleks Świętokrzyska Polana – 71 982 odwiedzających**

Tabela 40 Odległość miast Jędrzejów, Małogoszcz oraz miejscowości Sobków od wybranych atrakcji turystycznych

Wyszczególnienie		Kielce	Busko-Zdrój	Chęciny	Solec-Zdrój	Tokarnia	Pacanów	Zagnańsk
		Kadzielnia, Geopark, rezerwat Ślichowice	Tężnia solankowa, uzdrowisko	Zamek Królewski, Jaskinia Raj	Baseny Mineralne	Park Etnograficzny	Europejskie Centrum Bajki	Kompleks Świętokrzyska Polana
miasto Jędrzejów	w min.	38	45	16	64	15	66	38
	w km	31,5	40,8	25,8	65,8	19,3	69,7	58
miasto Małogoszcz	w min.	29,8	59	17	82	19	82	36
	w km	32	67,1	16,5	86,6	17,6	90,6	47,3
miejscowość Sobków	w min.	31	41	15	62	10	63	33
	w km	29,7	42,1	15	61,7	9,3	65,6	49,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Google Maps

¹¹ za: <https://www.swietokrzyskie.pro/najpopularniejsze-atrakcje-turystyczne-w-województwie-swietokrzyskim-w-2021-roku-galeria-zdjec/>

Planowanie działania

1 Rozbudowa ścieżek rowerowych na obszarze MOF

Zgodnie z „Koncepcją przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”¹² Jędrzejów został zakwalifikowany jako jeden z 15 węzłów regionalnych. W Koncepcji zakłada się również, że ruch rowerowy będzie kumulował w kilku korytarzach krajowych m.in. Lublin-Kielce-Jędrzejów -Katowice na bazie dróg krajowych nr 74, 7 i 78 (docelowo w klasie „S”) oraz zmodernizowanych linii kolejowych nr 61 i Linii Hutniczej Szerokotorowej (LHS). W Koncepcji planowane jest wybudowanie 92,1 km tras rowerowych na terenie gmin objętych Strategią/

Tabela 41 Trasy rowerowe planowane do budowy na terenie gmin MOF w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Gmina	Eurovelo 11	Trasa regionalna nr 152	Trasa regionalna nr 153	Trasa regionalna nr 154	Trasa regionalna nr 156	Razem
Jędrzejów	-	-	20,4	19	2,5	41,9
Małogoszcz		16	20	-	-	36
Sobków	14,2	-	-	-	-	14,2
Razem	14,2	16	40,4	19	2,5	92,1

Źródło: opracowanie własne

EuroVelo 11 (międzynarodowa)

Przebieg trasy: województwo małopolskie – Lekszyce – Kazimierza Wielka – Koniecmosty (Wiślica) – Chroberz – Pińczów – Umianowice – Hajdaszek – Chmielnik – Raków – Niwy – Górno – Cedzyna – Kielce – Górki Szczukowskie – Umer – Rogowice – Krasna – Wąsosz – Czarniecka Góra – Stąporków – Niekłań Wielki – Antoniów (województwo mazowieckie)

Długość: 244 km

Warto podkreślić, że przez województwo świętokrzyskie przechodzi tylko jedna trasa wchodząca w skład europejskiej sieci tras rowerowych EuroVelo nr 11. Trasa ta to tzw. „Szlak Europy Wschodniej”, który w całości liczy ok. 6 tys. km i przechodzi przez 11 krajów: Norwegię, Finlandię, Estonię, Łotwę, Litwę, Polskę, Słowację, Węgry, Serbię, Macedonię i Grecję łącząc ze sobą Przylądek Północny, Helsinki, Tallinn, Tartu, Wilno, Warszawę, Kraków, Koszyce, Belgrad, Skopje, Saloniki i Ateny. Na terenie Polski EuroVelo 11 przebiega na długości ok. 700 km. Największe postępy w jej budowie odnotowuje województwo małopolskie, które posiada już kilkadziesiąt kilometrów wybudowanych dróg dla rowerów na swoim obszarze nazwanych Velo Natura (ok. 30% całej długości trasy). Na terenie województwa świętokrzyskiego gotowy jest 37-kilometrowy odcinek tej trasy od granicy z województwem małopolskim (Lekszyce) przez Kazimierz Wielką do Koniecmostów (k. Wiślicy).

Gminy objęte Strategią nie są bezpośrednie ujęte w głównym korytarzu, ale w wariantcie I (południowym) planowany jest odcinek 14,2 km na terenie gminy Sobków. Z punktu widzenia MOF ważne jest, aby trasa ta była tak projektowana, aby umożliwić turystom dostęp do dworca kolejowego w Jędrzejowie – linia nr 8.

¹² Przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/2022 z 2 marca 2022r.

Mapa 11 Przebieg międzynarodowej trasy rowerowej EuroVelo 11

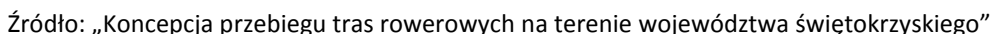
Źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Trasa regionalna nr 152

Przebieg trasy: województwo śląskie – Żelazów – Włoszczowa – **Małogoszcz** – Chęciny – Zagnańsk – Święta Katarzyna – Nowa Słupia – Opatów – Dwikozy – województwo podkarpackie

Długość: 190 km, w tym na terenie objętych Strategią 16 km

Trasa ta przechodzi przez centrum województwa świętokrzyskiego z zachodu na wschód i łączy ze sobą najbardziej atrakcyjne obszary regionu. To co ważne stanowi połączenie Kielc z takimi miejscowościami jak Chęciny, Zagnańsk, Małogoszcz, Święta Katarzyna czy Nowa Słupia, co z punktu widzenia mieszkańców stolicy regionu oraz turystów wypoczywających w Górach Świętokrzyskich stanowi doskonały sposób na poruszanie się i zwiedzanie tej części regionu na rowerze.

Przebieg trasy: województwo małopolskie – Opatowiec – Kazimierza Wielka – Skalmierz – Działoszyce – Niegosławice – **Jędrzejów** – **Bocheniec** – **Wiarna Rzek** – Ruda Strawczyńska - Grzymałów – Końskie – województwo łódzkie
Długość: 201 km, w tym 40,4 km na terenie objętym Strategią

Należy ona do najdłuższych projektowanych tras rowerowych przebiegających przez województwo świętokrzyskie. Południowy koniec tej trasy dochodzi do miasteczka Opatowiec, gdzie łączy się z Wiślaną Trasą Rowerową oraz z Velo Dunajec. Z tego powodu jest to trasa o bardzo dużym potencjale i stanowi naturalne przedłużenie najatrakcyjniejszych tras rowerowych wybudowanych w ostatnich

wykorzystana pod budowę drogi dla rowerów. Takiemu rozwiązaniu sprzyja również struktura własnościowa tych obszarów gdyż tereny te są w większości przypadków własnością gmin, Skarbu Państwa lub spółek Skarbu Państwa (np. PKP). Niewielu jest właścicieli prywatnych, co korzystnie może wpływać na całkowitą wartość inwestycji, gdyż można uniknąć wysokich kosztów wykupów gruntów. Warto również podkreślić, iż trasa rowerowa nr 154 to ogromna szansa dla czekającej właśnie na modernizację i remont jednej z największych atrakcji turystycznych Poniidzia tj. Świętokrzyska Kolejka Wąskotorowa Ciuchcia Poniidzie oraz budowanego w Umianowicach Ośrodka Edukacji Przyrodniczej.

Mapa 14 Regionalna trasa rowerowa nr 154

Źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Regionalna trasa rowerowa nr 156

Przebieg trasy: województwo małopolskie – Mstyczów - Sędziszów – Pińczów – Chroberz - Busko-Zdrój – Skotniki Duże – Solec-Zdrój – Błotnowola

Długość: 107 km, długość na obszarze MOF: 2,5 km

To trasa zlokalizowana w południowej części województwa świętokrzyskiego biegnąca równoleżnikowo. W korytarzu głównym, łączy ona ze sobą uzdrowiska Busko-Zdrój i Solec-Zdrój oraz Pińczów. Jedynie na 2,5 km odcinku przebiegać ona będzie przez teren Gminy Jędrzejów.

Warto dodać, że południowy kraniec tej trasy dochodzi do planowanej do budowy na terenie Świątokrzyskiego Wiślanej Trasy Rowerowej.

Trasa rowerowa nr 154 oprócz 4 połączeń kolejowych, w tym 2 na terenie MOF:

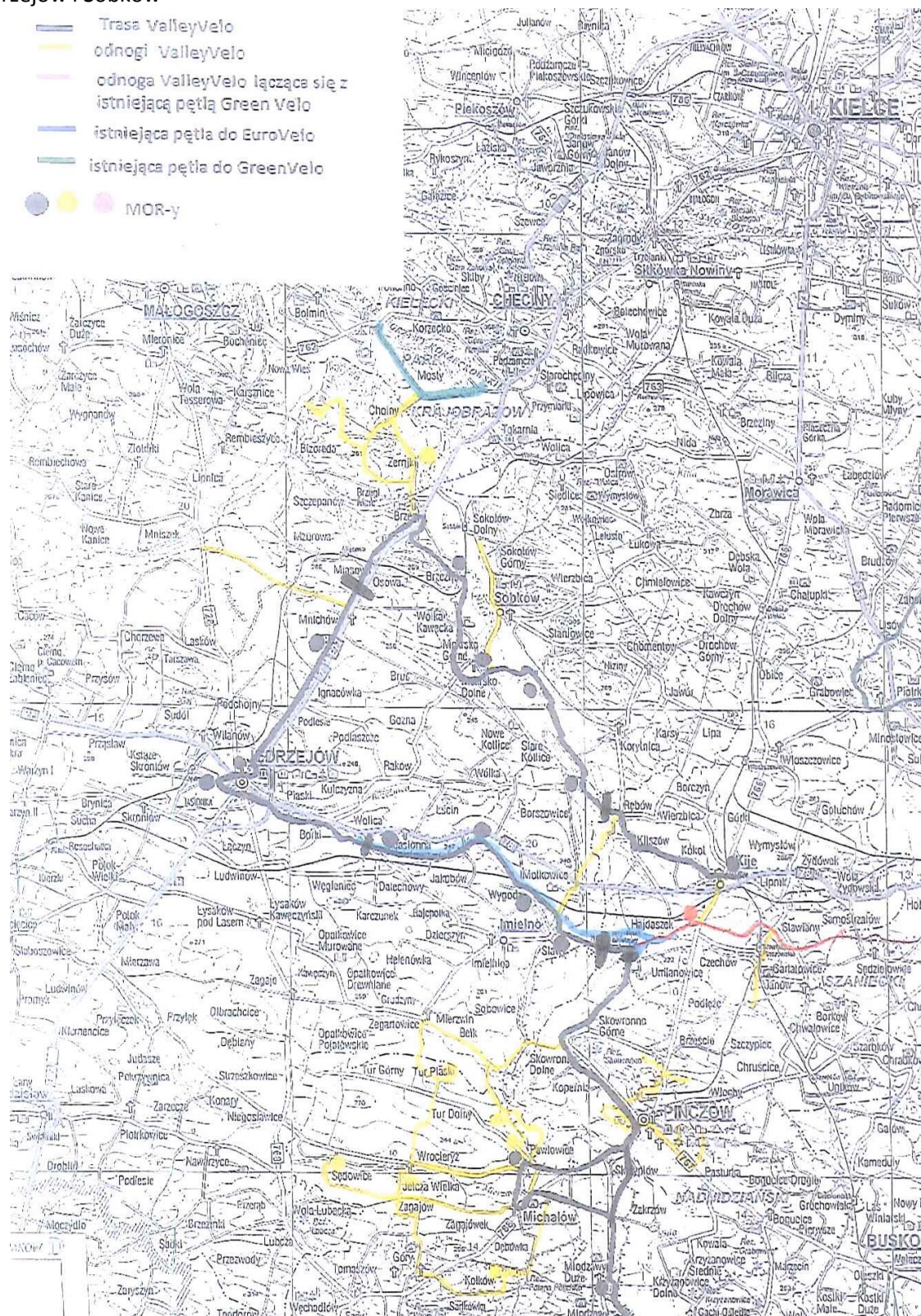
- Jędrzejów (linia nr 8 Warszawa Zachodnia – Kraków Główny),
 - Szczekociny (w województwie śląskim, linia nr 64 Kozłów - Koniecpol)
- zlokalizowana jest z dala od transportu kolejowego.

Mapa 15 Planowany przebieg regionalnej trasy rowerowej nr 156

Źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Mapa 16 Trasy rowerowe planowane do realizacji w ramach Partnerstwa Ponidzie na terenie gmin Jędrzejów i Sobków

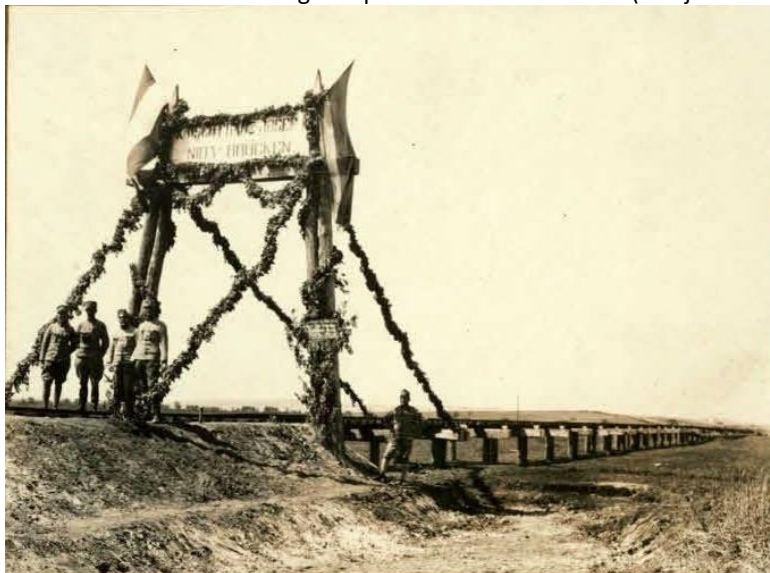

Źródło: Urząd Gminy w Sobkowie

2 Rewitalizacja oraz funkcjonowanie Kolejki Wąskotorowej Ponidzie

Historia¹³ powstania kolei Jędrzejowskiej sięga I wojny światowej. Początkowo były to linie frontowe armii austriackiej budowane w 1915 roku, by z czasem pełnić funkcję gospodarczą. Powstała wtedy w Pińczowie parowozownia, do której sprowadzono pierwsze lokomotywy oraz budowano drewniane mosty i estakady nad rozlewiskami Nidy.

Zdjęcie 2 Otwarcie mostu drewnianego na palach w Umianowicach (I wojna światowa)

Źródło: <http://www.expres-ponidzie.k-ow.net/historia>

To Austriacy dla potrzeb militarnych wybudowali pierwszy odcinek polowej linii wąskotorowej od Jędrzejowa do dzisiejszych Motkowic w Gminie Imielno. Po cofnięciu się frontu austriacko - rosyjskiego znad rzeki Nidy rozpoczęto budowę dalszego odcinka linii do Hajdaszka, Sędziejowic i Chmielnika, a następnie przez Raków do Bogorii (łączna długość kolei wynosiła wówczas 86 km). Niemal równolegle powstały odcinki Miechów - Węchadłów - Działoszyce, Kocmyrzów - Posądz. W roku 1924 starostwo pińczowskie zbudowało odcinek linii od Pińczowa do Hajdaszka, gdzie łączyła się ona z kolejką jędrzejowską.

Zdjęcie 3 Parowóz Tx26 „Pińczów” wykonany na zlecenie Zarządu Pińczowskiej Kolejki

Źródło: <http://www.expres-ponidzie.k-ow.net/historia>

¹³ Za: <http://www.expres-ponidzie.k-ow.net/>

Pińczowskie Koleje Dojazdowe były z dwudziestolecia międzywojennym największą inwestycją samorządową w Polsce, finansowaną przez Sejmik Powiatu Pińczowskiego. Zarząd pińczowskiej kolejki zamówił jako pierwszy w kraju nowy wąskotorowy parowóz w zakładach FABLOK w Chrzanowie. W pińczowskich warsztatach powstał m.in. wąskotorowy wagon pasażerski a w Ostrowcu Świętokrzyskim wyprodukowano znaczną ilość wagonów dla wąskotorówki. Cały czas rozbudowywana sieć późniejszej Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej liczyła 340 km, sięgając po Tarnobrzeg, Szczucin, Miechów/Charsznicę i Kocmyrzów.

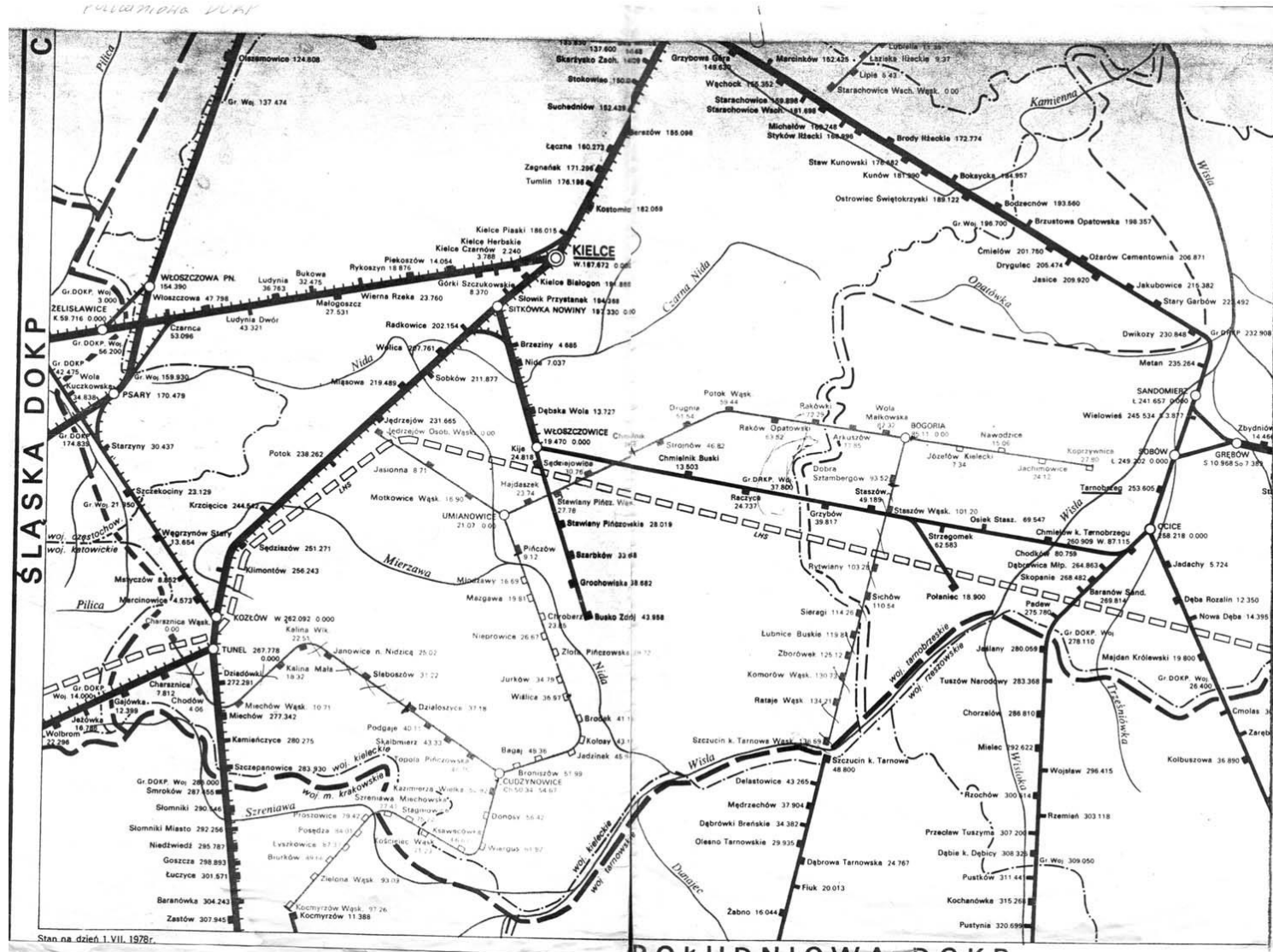
Zasadniczym celem i przeznaczeniem połączonych kolei był przewóz płodów rolnych, buraków, wyśłoków, cukru, węgla, gipsu, drewna z wyrębu lasów, obsługę młynów, tartaków, gorzelni, kamieniołomów i lokalnych cegielni. Ważnym zadaniem kolei był także przewóz pasażerów pomiędzy wioskami i miastami, wynikający z braku w tym regionie dróg bitych.

Znaczenie przewozów pasażerskich jeszcze bardziej wzrosło w czasie okupacji niemieckiej, gdy w dużej mierze z przejazdów koleją korzystały grupy organizacji podziemnych działających na terenie Kielecczyny. Na przełomie lat 1950/51 rozpoczęto przekuwanie całej sieci torów kolei z szerokości 600 mm na 750 mm. W 1951 r. wprowadzono parowozy Px48 i Px49 produkcji polskiej z Chrzanowa. Przełom lat 60. i 70. to wprowadzanie lokomotyw spalinowych z serii Lxd2, a w latach 70 transporterów do przewozu wagonów normalnotorowych.

Największe przewozy pasażerskie i towarowe zanotowano w 1966 roku, później następował systematyczny ich spadek. Mapa na kolejnej stronie prezentuje sieci Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej (wg stanu na 01.07.1978r.). Sukcesywnie zawieszano kursy pociągów pasażerskich, ograniczano ruch towarowy, by w roku 1993 zawiesić ruch całkowicie. Wzrost zainteresowania turystów spowodował utworzenie specjalnego wąskotorowego pociągu turystycznego "Ciuchcia Ponidzie" (niestety po bardzo okrojonej trasie) - początkowo z Jędrzejowa do Wiślicy, która następnie została skrócona do Pińczowa (w wyniku katastrofalnej powodzi 1997). Po restrukturyzacji PKP w 2001r. zawieszono kursowanie wszystkich kolejek w Polsce. W 2002r. po wielu staraniach kolejkę przejęły lokalne samorządy i wznowiono powtórnie wycieczki kolejką.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

Mapa 17 Mapa sieci Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej (wg stanu na 01.07.1978r.)

Źródło: <http://www.expres-poniedzie.k-ow.net/historia/rozklady/siec.jpg>

Niestety z uwagi na trudną sytuację finansową, a także ograniczone możliwości pozyskiwania przez spółkę funduszy na rozwój - Zgromadzenie Wspólników Spółki Świętokrzyska Kolejka Dojazdowa „Ciuchcia Expres Ponidzie” podjęło 22 czerwca 2020r. uchwałę o likwidacji spółki.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wspólnie z Powiatami Jędrzejowskim i Pińczowskim oraz Gminami: Imielno, Jędrzejów, Kije i Pińczów podpisał 8 czerwca 2020r. list intencyjny w sprawie zadania pn. „REWITALIZACJA ORAZ FUNKCJONOWANIE KOLEJKI WĄSKOTOROWEJ PONIDZIE”. W imieniu Województwa Świętokrzyskiego z dniem 1 października 2020r. zadanie realizuje Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach. Analizując możliwości rozwoju kolejki i produktu turystycznego jako marki „Ponidzia” i województwa świętokrzyskiego warto podkreślić aktualny potencjał kolejki w postaci:

- 34 km szlaku kolejowego przebiegającego przez tereny o wyjątkowych walorach przyrodniczo-krajobrazowych (Nadnidziański Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000, śródlądowa delta rzeki Nidy),
- zabytkowych stacyjek w Umianowicach, Pińczowie i Hajdaszku,
- pełnego zaplecza technicznego w Jędrzejowie, związanego z remontami i modernizacją taboru własnego, ale i innych kolejek wąskotorowych (hale o łącznej powierzchni 3300 m²)¹⁴,
- jednego z największych taborów wąskotorowych, w skład którego wchodzi często jedyne egzemplarze w Polsce: 32 wagony (osobowe, platformy, cysterny, pługi odśnieżne, towarowe), 4 lokomotywy spalinowe oraz parowóz Px48.

Zdjęcie 4 Parowóz Px-48

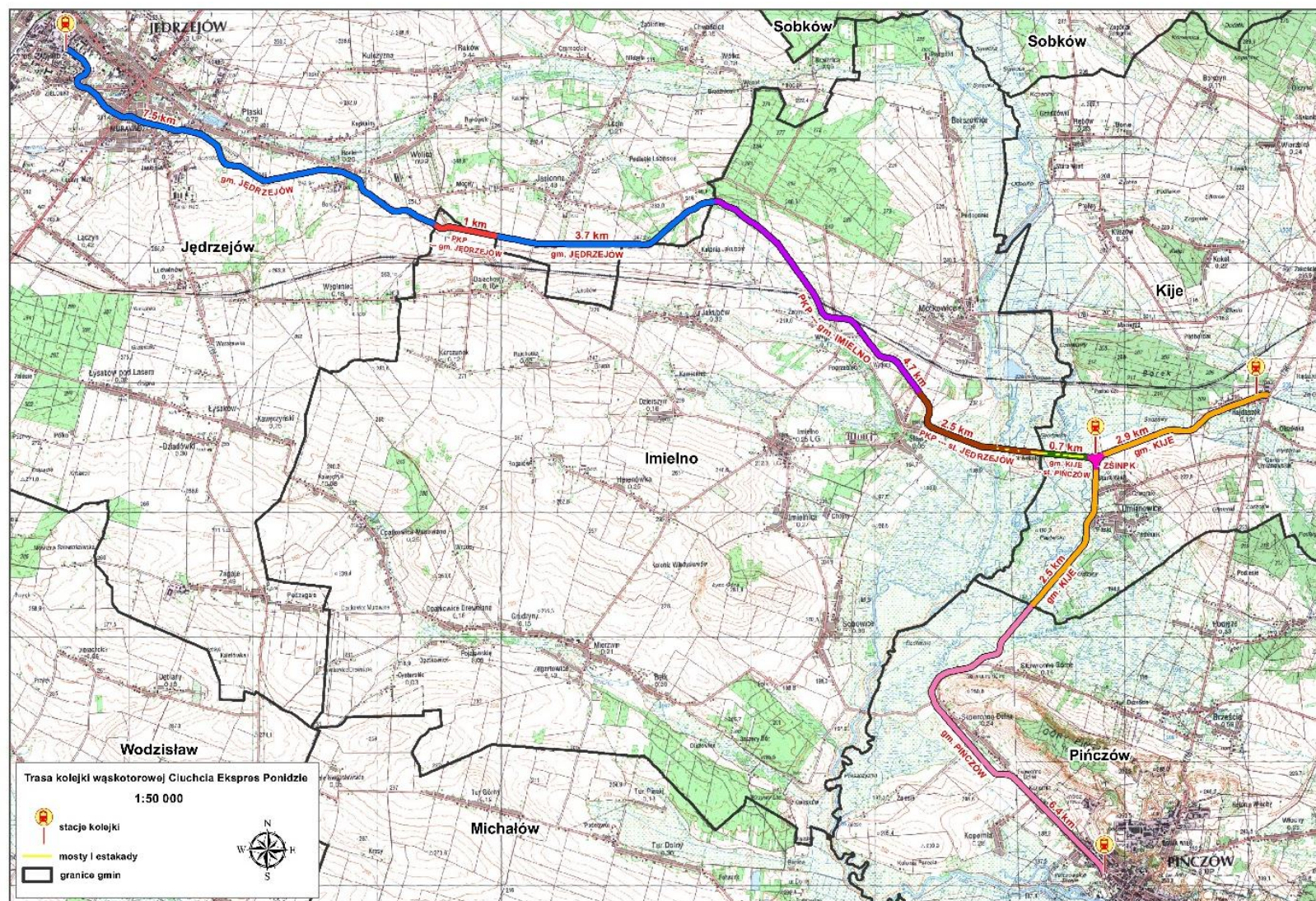
Źródło: Urząd Miejski w Jędrzejowie

W ramach powołanej Sekcji ds. kolejki wąskotorowej aktualnie zatrudnionych jest 13 osób, w tym 5 osób przejętych ze Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej. Kadra administracyjno-biurowa to 4 stanowiska, natomiast 9 osób stanowi personel techniczny, który został podzielony na dwa zespoły: zespół remontowy - bezpośrednio związany z pracami remontowymi taboru oraz zespół utrzymania szlaku - odpowiedzialny za prace związane z utrzymaniem szlaku kolejowego oraz terenów stacji. Działalność kolejki nadzoruje kierownik Sekcji, bezpośrednio podlegający dyrektorowi Zespołu Parków Krajobrazowych.

¹⁴ Warto dodać, iż większość kolejek w kraju nie posiada tak dużego zaplecza.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

Mapa 18 Mapa 34 km szlaku kolejki wąskotorowej

Źródło: Urząd Miejski w Jędrzejowie

Prace nad przywróceniem kolejki wąskotorowej rozpoczęto od wykonania monitoringu stanu początkowego. Przeprowadzono spis z natury: budynków, taboru kolejowego, maszyn i urządzeń. Zinventaryzowano szlak kolejowy na trasie Jędrzejów - Pińczów (34km) oraz elementy takie jak: przejazdy (143), przepusty (17), rozjazdy (10), mosty i mostki (12). Oznakowano obiekty wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego oraz nawiązano współpracę z Wojewódzkim Świętokrzyskim Konserwatorem Zabytków w celu ustalenia działań służących skutecznej ochronie obiektów.

Monitoring stanu istniejącego pokazał ogromną skalę potrzeb i wskazał hierarchię działań najbardziej pilnych i niezbędnych do wykonania w pierwszej kolejności. Warto również dodać, że w ostatnim okresie wykonano¹⁵:

1 Zabezpieczenie najbardziej zagrożonych obiektów infrastruktury kolejowej.

W ramach tego działania wyremontowano pokrycie dachowe hali napraw lokomotyw (segment I o pow. 650 m²). Wykonana ekspertyza wykazała, że stan techniczny stwarzał poważne zagrożenie zawalenia się budynku. We własnym zakresie dokonano naprawy kilkunastu dużych okien w hali, uzupełniając powybijane szyby oraz montując siatkę ochraniającą. Wyremontowano również pomieszczenie socjalne dla pracowników oraz uzupełniono uszkodzone oświetlenie. Dzięki realizacji tego zadania, uzyskano nie tylko miejsca do garażowania taboru, ale także niezbędny warsztat do przeprowadzania prac naprawczych wagonów i lokomotyw. Przygotowano wycenę koniecznych prac remontowych pomieszczeń socjalnych dawnego schroniska kolejowego oraz kosztorys wymiany bramy do budynku garażu drezyn. Za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zabezpieczono otwory okienne, pomalowano ściany i bramy w zabytkowej hali napraw wagonów.

Naprawiono zniszczone pokrycie dachu nad częścią socjalną budynku dawnego schroniska kolejowego, stanowiącego obecnie zaplecze socjalne pracowników technicznych zespołu utrzymania szlaku.

2 Przygotowano dokumentację niezbędną do złożenia Wniosku do Urzędu Transportu Kolejowego o wydanie świadectwa bezpieczeństwa dla zarządcy infrastruktury i przewoźnika kolejowego.

Zgodnie z przepisami Urzędu Transportu Kolejowego, nowy Zarządca kolejki musi uzyskać stosowne świadectwo bezpieczeństwa. W związku z powyższym wniosek o wydanie świadectwa bezpieczeństwa dla zarządcy infrastruktury i przewoźnika kolejowego został złożony do UTK w dniu 25.05.2021r. Załącznikami do wniosku o wydanie świadectwa bezpieczeństwa są wewnętrzne przepisy regulujące funkcjonowanie kolejki takie jak:

- Instrukcja o warunkach technicznych utrzymania i eksploatacji infrastruktury kolejowej,
- Instrukcja o utrzymaniu pojazdów kolejowych na jednotorowej linii kolejki wąskotorowej,
- Instrukcja o prowadzeniu ruchu pociągów i sygnalizacji na jednotorowej linii kolejki wąskotorowej,
- Instrukcja o postępowaniu w sprawach wypadków i wydarzeń kolejowych oraz
- Dokumentacja systemu utrzymania taboru wąskotorowego.

Kolejnym niezbędnym warunkiem do otrzymania świadectwa bezpieczeństwa dla przewoźnika jest przedłożenie świadectw sprawności technicznej pojazdów. Biorąc pod uwagę fakt, iż Urząd Transportu Kolejowego decyzjami administracyjnymi wycofał z eksploatacji w 2019r. cały będący w użytkowaniu Spółki tabor kolejowy, niezbędne jest uzyskanie powyższych świadectw sprawności, co wiąże się z koniecznością przeprowadzenia napraw głównych wagonów i lokomotyw. Uzyskanie świadectwa bezpieczeństwa pozwoliło na wznowienie w 2022 roku ruchu turystycznego na odcinku Jędrzejów-Motkowice.

¹⁵ Na podstawie Informacji o działalności kolejki wąskotorowej za 2021r.

3 Zapewnienie bezpieczeństwa pracy oraz środków ochrony osobistej pracowników, a także podstawowych i specjalistycznych narzędzi pracy.

W celu poprawy bezpieczeństwa pracy oraz zapewnienia właściwej ochrony przeciwpożarowej wykonano audyty BHP i PPOŻ wraz z diagnostyką potrzeb. Zakupiono odzież ochronną i środki ochrony osobistej dla pracowników, apteczki, gaśnice, uzupełniono oznakowanie ewakuacyjne, udroźniono drogi pożarowe.

Przeprowadzony audyt wykazał duże braki, a także mocno wyeksploatowane maszyny, urządzenia oraz narzędzia. Dlatego też zakupiono ich sporą część, niezbędną do dokonywania napraw taboru, utrzymania szlaku kolejowego i terenu tj.: zestaw kluczy torowych, toromierz, profilomierz, wiertarkę do torów z osprzętem, podbijak torowy, piłę do cięcia szyn, wiertarkę spalinową do podkładów, zakrętkę spalinową, zestaw narzędzi elektrotechnicznych, zestaw narzędzi ręcznych, wózek warsztatowy z wyposażeniem, zestaw kluczy, pilarki, kosy spalinowe, okrzesywarkę spalinową, myjkę ciśnieniową, opryskiwacz.

4 Adaptacja biura na siedzibę kolejki.

Z uwagi na to, iż budynek biurowy w dalszym ciągu jest użytkowany przez Likwidatora spółki, na siedzibę sekcji kolejki wąskotorowej zaadaptowano część budynku hali wystawowej położonego bezpośrednio przy peronie. Pomieszczenia biurowe wyposażono w sprzęt komputerowy oraz niezbędne dla pracowników meble biurowe. Wydzielono również odrębne pomieszczenie do obsługi turystycznej kolejki. W części budynku, w której znajduje się sala muzealna, przygotowano wystawę dotyczącą historii kolejki, wzbogaconą o nowe eksponaty.

5 Pozyskanie dofinansowania do szkoleń pracowników.

Z Krajowego Funduszu Szkoleniowego pozyskano dofinansowanie na podniesienie kwalifikacji pracowników Sekcji ds. kolejki wąskotorowej w zakresie: uzyskania uprawnień toromistrza, manewrowego, kierownika pociągu, spawacza, elektryka oraz księgowości dot. naliczania podatku VAT. Poza tym przeszkolono pracowników w zakresie obsługi kotłów c.o. oraz obsługi pilarki spalinowej. Kolejni pracownicy uzyskali uprawnienia do prowadzenia pojazdów kolejowych oraz obsługi zakupionego wózka widłowego. Powyższe działania zmierzają do zbudowania wyszkolonego specjalistycznie zespołu, co pozwoli na sprawne funkcjonowanie kolejki.

6 Remont taboru wąskotorowego.

Przeprowadzenie diagnostyki technicznej oraz przygotowanie szczegółowej wyceny prac naprawczych poszczególnych elementów, wymagało zlecenia zadania specjalistycznej firmie. Zadanie zostało podzielone na części ze względu na szereg czynników, tj.: sposób remontu, dostęp do części i materiałów oraz fakt, że część taboru jest zabytkowa.

W ramach prac zespołu remontowego taboru rozpoczęto naprawę i modernizację dwóch wagonów pasażerskich produkcji rumuńskiej, polegającą na generalnym remoncie wnętrza, malowaniu nadwozia, konserwacji wózków jezdnych oraz przetoczeniu kół. Zakupiono materiały i narzędzia oraz pozyskano od PKP staroużyteczne elementy wyposażenia wagonów, takie jak: lustra, węże hamulcowe, poręcze, panel kabiny wc, mechanizmy spustowe wc, stoliki podokienne, śmietniczki, laminaty.

Zakupiono zbiorniki powietrza do lokomotyw i wagonów oraz wykonano specjalistyczne badania zestawów kołowych wagonu i lokomotywy. Odnowiona została również czteroosiowa platforma kolejowa o wielofunkcyjnym przeznaczeniu, która będzie służyła do przewozu ciężkich przedmiotów o dużych gabarytach.

Rozpoczęto prace remontowe małej lokomotywy spalinowej Lyd1. Dzięki dotacji Starostwa Powiatowego w Pińczowie zakupiono do lokomotywy silnik o większej mocy (180kW) wraz z osprzętem.

7 Działania promocyjne.

Przy współpracy ze Stowarzyszeniem Sympatyków Zabytkowej Kolei Dojazdowej oraz Fundacją Zwrotnica, zorganizowano **XI Świętokrzyskie Spotkania Drezynowe**. Na Stacji Jędrzejów Wąskotorowy odbyły się pokazy modelarstwa kolejowego, prezentacja taboru wąskotorowego oraz zaprezentowano nową ekspozycję muzealną. Zwieńczeniem dnia był koncert zespołu Skaldowie Rodzinnie i Wołosatki „Na dworcu wąskotorowym” - twórców hymnu kolejarzy wąskotorowych.

ZSiNPK zaproszono jako znaczącego partnera do stworzenia marki lokalnej Miasta i Gminy Jędrzejów. Ponadto w ramach działalności kolejki:

- na bieżąco utrzymywano szlak kolejowy, zakupiono 350 drewnianych podkładów kolejowych, 1600 specjalistycznych śrub, tłuczeń oraz 170 słupków hektometrowych, które posłużą do wymiany najbardziej zniszczonych elementów szlaku;
- nawiązano współpracę z Transportowym Dozorem Technicznym w celu ustalenia stanu technicznego oraz możliwości przywrócenia do pracy urządzeń kolejowych wymagających dopuszczenia do użytku typu podnośniki oraz suwnica;
- podpisano Umowę użyczenia z Gminą Pińczów gruntów na odcinku Skowronno Górne - Pińczów, przez które przebiega szlak kolejki wąskotorowej;
- uzyskano niezbędne pozwolenia od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wykonanie prac remontowych szlaku kolejowego;
- przygotowano i złożono wnioski o wydanie zgód i pozwoleń na wycinkę drzew i krzewów wzdłuż szlaku kolejowego na odcinku Jędrzejów – Motkowice; uzyskano stosowne zgody i decyzje;
- prowadzone są rozmowy z PKP dotyczące przejęcia gruntów na terenie gminy Imielno;
- zakupiono wózek widłowy;
- zmodernizowano system zewnętrznego i wewnętrznego monitoringu wizyjnego oraz zamontowano system alarmowy na terenie stacji Jędrzejów;

8 Opieka nad cennymi i nielicznymi w naszym regionie zabytkami techniki.

Przygotowano program i kosztorys prac konserwatorskich dla zabytkowego żurawia stałego na stacji Jędrzejów Wąskotorowy oraz uzyskano pozwolenie na prowadzenie prac konserwatorskich. W trakcie opracowania jest program prac konserwatorskich dla zabytkowej kuźni, hali napraw wagonów na stacji Jędrzejów oraz dawnej budki drużnika na stacji Pińczów.

9 Prace porządkowe.

Uporządkowano teren stacji, zebrano i przekazano do utylizacji cztery 7-tonowe kontenery odpadów, dokonano nasadzenia krzewów ozdobnych wzdłuż części ogrodzenia.

W ramach projektu przewidujemy m.in. wykonanie (po uzgodnieniu z konserwatorem zabytków) prac związanych z zachowaniem budynków zaplecza technicznego na terenie stacji Jędrzejów, gdzie zlokalizowane są:

- dwie hale napraw okresowych wagonów oraz
- kuźnia i odlewnia.

W nawiązaniu do poprzedniego działania połączenie przejazdu turystycznego kolejką wąskotorową z jazdą rowerem w odwrotnym kierunku daje niepowtarzalną szansę wzrostu zainteresowania z jednej strony samą Ciuchcią (i Ośrodkiem Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach), a z drugiej samą trasą rowerową. Należy przy tym jednak pamiętać o przystosowaniu wagonów kolejowych do przewozu rowerów a w samych Umianowicach (na końcowej stacji kolejki) zadbać o infrastrukturę dla rowerzystów.

Możliwość podziwiania przyrody skupionej wokół rzeki Nidy, chronionej Nadnidziańskim Parkiem Krajobrazowym, z dala od ruchu samochodowego nie tylko z okna wagonu, ale również z perspektywy roweru to propozycja z dużym potencjałem i szansą na rozwój gospodarki opierającej się na usługach

turystycznych na obszarze MOF. Ważnym elementem trasy rowerowej nr 154 jest również jej połączenie z województwem śląskim. W chwili obecnej istnieje już droga dla rowerów wzdłuż DK 78 na odcinku Nagłowice – Moskorzew, a w trakcie realizacji jest jej przedłużenie w kierunku Jędrzejowa. Biorąc pod uwagę, iż województwo śląskie jest zainteresowane przedłużeniem tej trasy również na swoim obszarze trasa nr 154 ma dużą szansę, by stać się trasą ponadregionalną.

Warto także podkreślić, iż kolejka wąskotorowa przy sprawnie działającej infrastrukturze i zmodernizowanym taborze jest w stanie przewieźć rocznie do 80 tys. pasażerów, co stawia ją w czołówce najlepiej funkcjonujących kolejek w Polsce (nadmorska 174 tys., bieszczadzka 157 tys., poznańska 138 tys., żuławska 74 tys.).

Mapa 19 Lokalizacja kolei wąskotorowych w Polsce

1	Bieszczadzka Kolejka Leśna	15	Pleszewska Kolej Dojazdowa
2	Elcka Kolej Wąskotorowa	16	Przeworska Kolej Wąskotorowa
3	Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa	17	Rogowska Kolej Wąskotorowa
4	Górnośląskie Koleje Wąskotorowe	18	Sochaczewska Kolej Muzealna
5	Kaliska Kolej Dojazdowa	19	Starachowicka Kolej Wąskotorowa
6	Kolejka Wąskotorowa w Rudach	20	Śmigiełska Kolej Wąskotorowa
7	Kolejka Parkowa Maltanka	21	Średzka Kolej Wąskotorowa
8	Koszalińska Kolej Wąskotorowa	22	Świętokrzyska Kolej Wąskotorowa
9	Krośnicka Kolej Wąskotorowa	23	Wąskotorowe Kolejki Leśne
10	Krośniewicka Kolej Wąskotorowa	24	Wigierska Kolej Wąskotorowa
11	Nadmorska Kolej Wąskotorowa	25	Wojskowa Kolej Wąskotorowa
12	Nadwiślańska Kolej Wąskotorowa	26	Wyrzyska Kolej Powiatowa
13	Parkowa Kolej Wąskotorowa	27	Żnińska Kolej Powiatowa
14	Piaseczyńska Kolej Wąskotorowa	28	Żuławska Kolej Dojazdowa

Źródło: Dane z raportu Urzędu Transportu Kolejowego „Koleje wąskotorowe w Polsce w 2019 r.”

W wydanej przez Urząd Transportu Kolejowego publikacji pn. „Koleje wąskotorowe w Polsce w 2019 r.” podkreślono fakt, iż koleje wąskotorowe to nie tylko niezwykła forma dziedzictwa historycznego i kulturowego, stanowiąca atrakcję turystyczną, ale także ważną część publicznego transportu zbiorowego. Przewozy kolejkami wąskotorowymi odbywają się w ponad 20 lokalizacjach, obsługując blisko milion turystów rocznie.

Charakterystyka projektu: **Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz poprawa efektywności energetycznej budynków oraz oświetlenia publicznego na obszarze MOF**

1 Potrzeba realizacji projektu

Środowisko naturalne jest niewątpliwym zasobem obszaru partnerstwa. Jego element - czyste powietrze - jest czynnikiem sprzyjającym dalszemu rozwijaniu oferty pobytowej dla turystów, może stanowić również jedną z ważnych zachęt do osiedlania się nowych mieszkańców. Zachodzące zmiany klimatyczne i przyjęte polityki w tym zakresie zachęcają do ograniczania strat energii oraz zapewnienia alternatywnych sposobów dostarczania energii, w tym na cele grzewcze.

Dużym wyzwaniem (nie tylko dla obszaru MOF, ale całego województwa świętokrzyskiego) jest wdrożenie zapisów uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020r. *w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa.*

Przedmiotowa uchwała wprowadza następujący harmonogram eliminacji nie ekologicznych źródeł ciepła:

- od dnia 1 lipca 2021 r. nie wolno spalać najbardziej zanieczyszczających powietrze paliw stałych, tj.: mułów i flotokoncentratów węglowych, węgla brunatnego, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%,
- od dnia 1 lipca 2023 r. nie wolno użytkować kotłów pozaklasowych tzw. kopciuchów (według normy PN-EN 303-5:2012),
- od 1 lipca 2024 r. nie wolno użytkować kotłów posiadających 3 i 4 klasę,
- od 1 lipca 2026 r. wolno użytkować kotły spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe,
- od 1 lipca 2026 r. nie wolno użytkować kotłów na paliwo stałe w budynkach, jeśli istnieje możliwość przyłączenia budynku do sieci gazowej lub ciepłowniczej.

Zatem od 1 lipca 2026 r. na terenie województwa świętokrzyskiego będzie można użytkować tylko odnawialne, bądź niskoemisyjne źródła ciepła takie jak: ciepło z sieci miejskiej, kotły na gaz lub olej opałowy, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne. Jedynie w sytuacji braku możliwości podłączenia budynku do sieci miejskiej bądź sieci gazowej, dopuszczalne będzie spalanie paliw stałych w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu¹⁶.

2 Planowane działania

W ramach projektu prowadzone będą działania na rzecz:

¹⁶ Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe

- popularyzacji wykorzystania OZE (zarówno w jednostkach publicznych jak i gospodarstwach domowych) poprzez wsparcie inwestycji oraz działania szkoleniowe;
- zwiększenia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej,
- termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców),
- usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych (zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i obiektach wielorodzinnych).
- zmiany oświetlenia ulicznego na bardziej oszczędne.

Charakterystyka projektu: **Ograniczenie poziomu otyłości oraz poprawa kondycji psychicznej dzieci w wieku szkolnym na terenie MOF**

1 Potrzeba realizacji projektu

Potrzeba projektu wynika z dwóch zjawisk ogólnokrajowych¹⁷, które dotyczą obszaru edukacji (także gmin objętych Strategią):

- epidemii otyłości wśród dzieci w wieku szkolnym oraz
- wzrostu depresji i epizodów depresyjnych wśród dzieci i młodzieży.

Według danych Instytutu Żywności i Żywienia z 2018 r. polskie dzieci są zaliczane do najszybciej tyjących w Europie. W latach 70. ubiegłego wieku nadmierną masę ciała notowano w Polsce u mniej niż 10% uczniów, podczas gdy w ostatnich latach u ponad 22%. Z kolei z raportów opracowanych na zlecenie ministra zdrowia wynika, że w 2018 r. nadwagę miało nawet 30,5% dzieci w wieku szkolnym¹⁸.

Drugim aspektem jest pogarszające się zdrowie psychiczne dzieci co ma bezpośredni związek alienacją uczniów w trakcie pandemii COVID-19 i zajęciami zdalnymi. To w tym czasie nastąpił wzrost epizodów depresyjnych co jest spowodowane ograniczeniem kontaktów społecznych w ramach lock-downów. Zjawisko to potwierdzają dane Narodowego Funduszu Zdrowia, iż w ciągu ostatnich pięciu lat liczba dzieci i młodzieży, które są leczone z powodu zaburzeń depresyjnych i zaburzeń nastroju wzrosła o ponad 100 procent. W 2017 roku takich osób było 12 tysięcy, w 2021 już 25 tysięcy. Ekspertiści wskazują, że stany i zaburzenia depresyjne wśród dzieci i młodzieży w naszym kraju stają się coraz bardziej większym problemem zdrowotnym występującym u ok. 2 proc. dzieci i aż u około 20 proc. młodzieży. Konsekwencją depresji mogą być zachowania samobójcze.

2 Planowane działania:

Z uwagi na **ogólnopolską epidemię otyłości i nadwagi wśród dzieci w wieku szkolnym** (coraz częściej również przedszkolnym) należy potraktować **inwestycje związane z przyszkolną infrastrukturą sportową oraz profilaktyką i edukacją żywieniową**¹⁹ jako **priorytetowe w obszarze edukacji**.

Chcąc zwiększyć aktywność fizyczną wśród najmłodszych mieszkańców gminy, planowana jest rozbudowa oraz modernizacja dostępnej infrastruktury sportowej (boiska, sale gimnastyczne), ich wyposażenie oraz zwiększenie ilości dodatkowych zajęć sportowych. Samorządy objęte Strategią planują m.in.:

¹⁷ Brak jest wiarygodnych i kompleksowych danych dotyczących tych zjawisk na terenie gmin objętych Strategią, ale bez wątpienia dotyczą one również obszaru MOF

¹⁸ Zob. więcej Raport NIK za: <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/otylosc-i-nadwaga-u-dzieci-coraz-wiekszy-problem-coraz-mniej-skuteczne-dzialania.html>

¹⁹ W tym zakresie pomocne mogą okazać się wszelkie projekty współpracy szkół z organizacjami pozarządowymi¹⁹
Brak jest wiarygodnych i kompleksowych danych dotyczących tych zjawisk na terenie gmin objętych Strategią, ale bez wątpienia dotyczą one również obszaru MOF

¹⁹ Zob. więcej Raport NIK za: <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/otylosc-i-nadwaga-u-dzieci-coraz-wiekszy-problem-coraz-mniej-skuteczne-dzialania.html>

¹⁹ W tym zakresie pomocne

- budowę nowych sal gimnastycznych przy Szkołach Podstawowych w Podchojnach oraz Skronowie (gmina Jędrzejów),
- budowa sali gimnastycznej przy Zespole Placówek Oświatowych w Kozłowie oraz budowa sali gimnastycznej przy Zespole Placówek Oświatowych w Kozłowie,
- rozbudowa bazy rekreacyjno-sportowej przy istniejących obiektach Miejskiego Klubu Sportowego "WIERNA" w Małogoszczu w tym m.in. budowa budynku klubowego wraz z wyposażeniem, budowa siłowni zewnętrznej i skate parku, budowa boiska do piłki siatkowej, budowa basenów letnich, budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią, instalacja odwodnienia oraz systemu nawadniania płyt boiska, remont trybun oraz wykonanie zadaszenia trybun.

Pogorszenie się kondycji psychicznej dzieci i młodzieży wymaga od samorządu i placówek oświatowych podjęcia działań w kierunku wzmocnienia kondycji psychicznej uczniów poprzez **zwiększenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej** prowadzonych przez siebie szkołach.

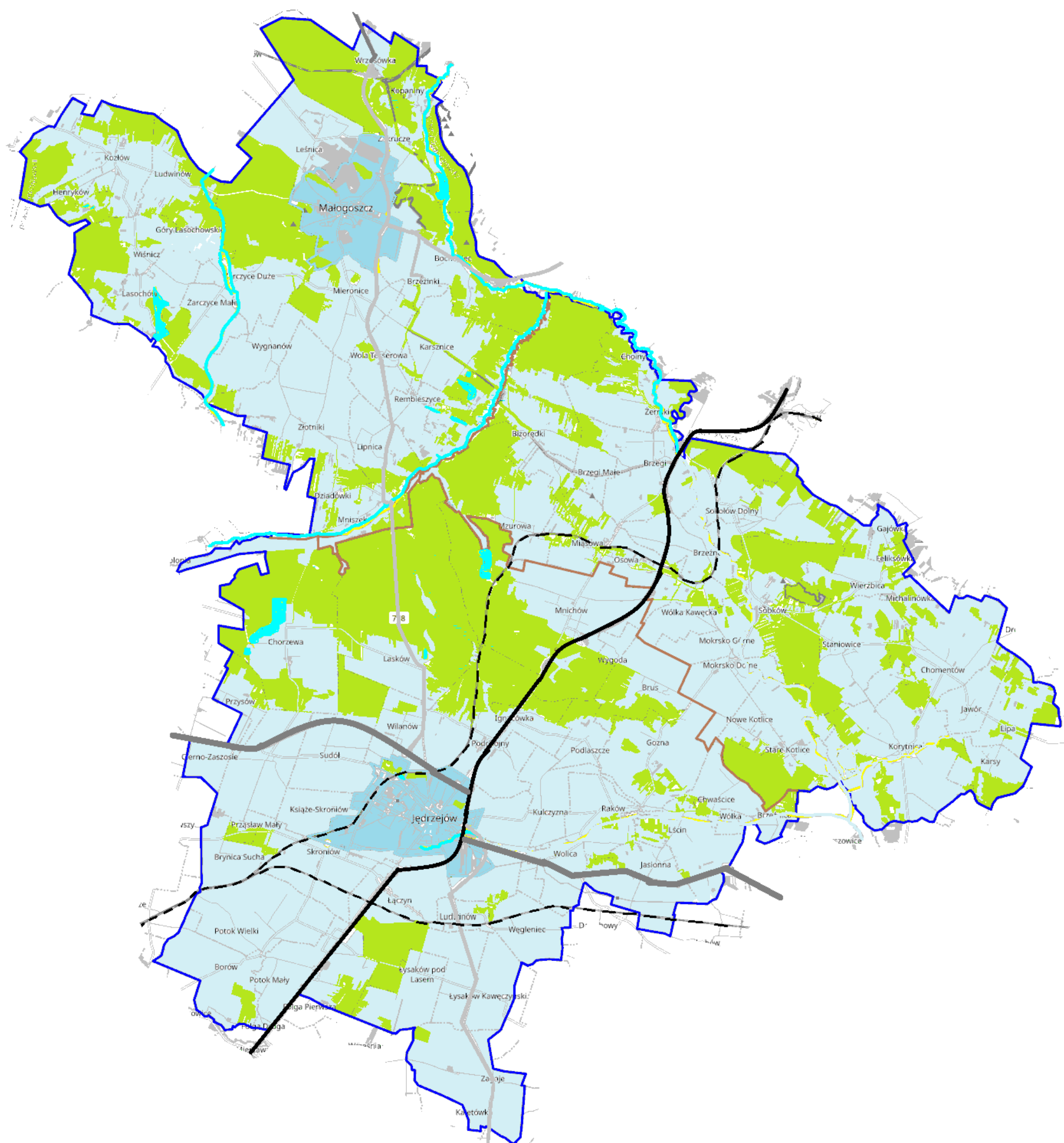
W związku z czym w najbliższym czasie niezbędne jest:

- wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży,
- zatrudnienie psychologów dziecięcych,
- prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów,
- organizacja warsztatów i doradztwo dla rodziców,
- organizacja szkoleń dla pedagogów i psychologów szkolnych.

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na poziomie ponadlokalnym

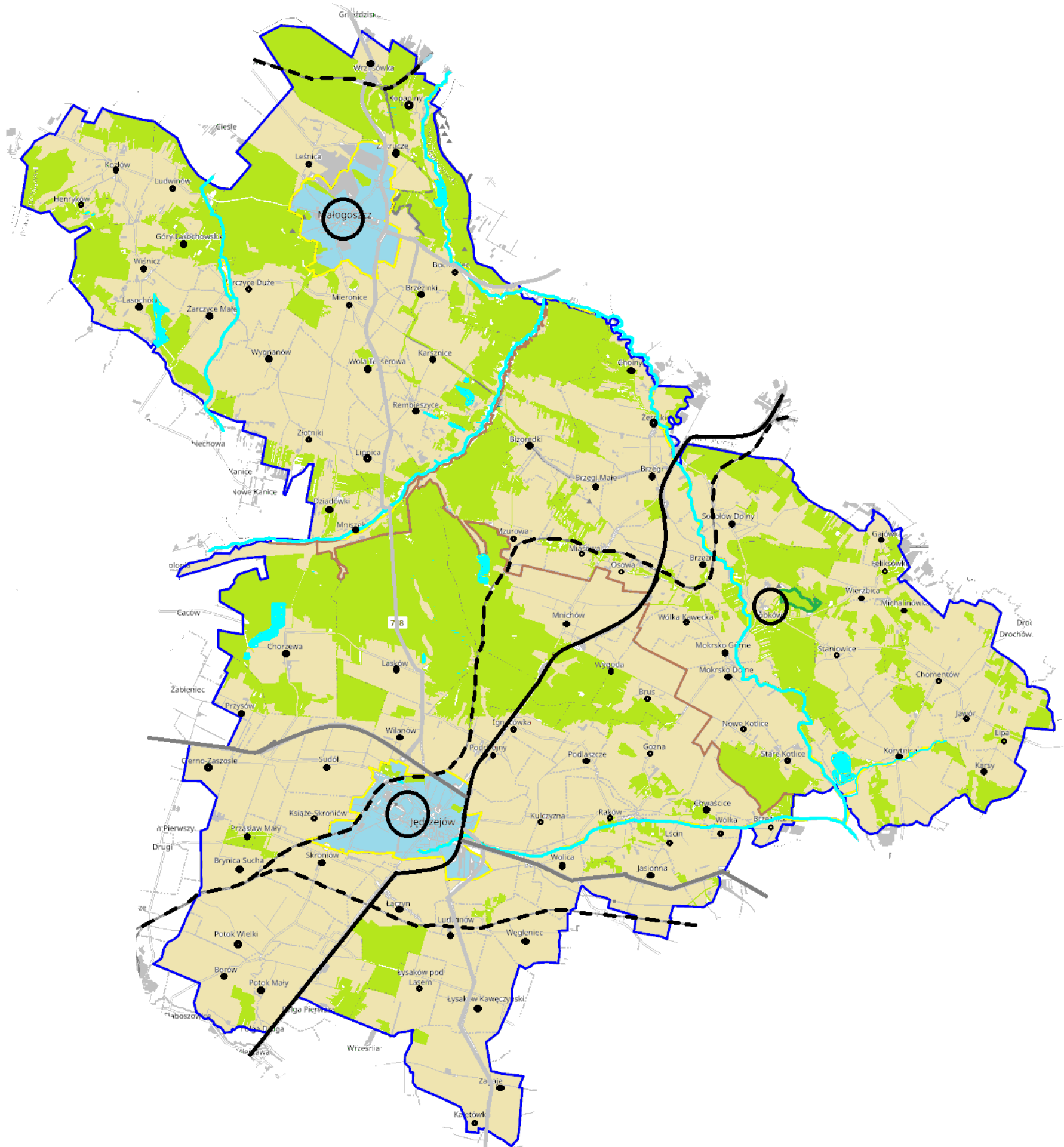
Model funkcjonalno-przestrzenny na poziomie ponadlokalnym zawiera:

- zmiany w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju ponadlokalnego oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z modelu wojewódzkiego,
- elementy sieci osadniczej (w tym zwarte obszary zurbanizowane i warunki uzasadnionej nowej urbanizacji oraz usług publicznych, zabudowa śródmiejska oraz centra kultury i przedsiębiorczości, struktura demograficzna, migracje),
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gmin (obszary funkcjonalne np. związane z edukacją, turystyką, produkcją przemysłową, rolniczą, leśną; obszary chronione np. gleb, geologiczne, uzdrowiskowe; obszary inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym; obszary strategicznej interwencji)
- lokalne powiązania infrastrukturalne, w tym transportowe i energetyczne,
- zielona infrastruktura, w tym zielone pierścienie i korytarze ekologiczne, krajobraz, parki kulturowe, kliny napowietrzne.

Legenda: obszar miejski obszar wiejski drogi krajowe S7 droga krajowa nr 78 drogi wojewódzkie 762, 728
pozostałe drogi linia kolejowa granice gmin objętych strategią granice sołectw lasy wody
granice obszaru MOF Jędrzejowa **Choiny, Sobków – nazwy miejscowości**

Mapa 21 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią

Legenda:

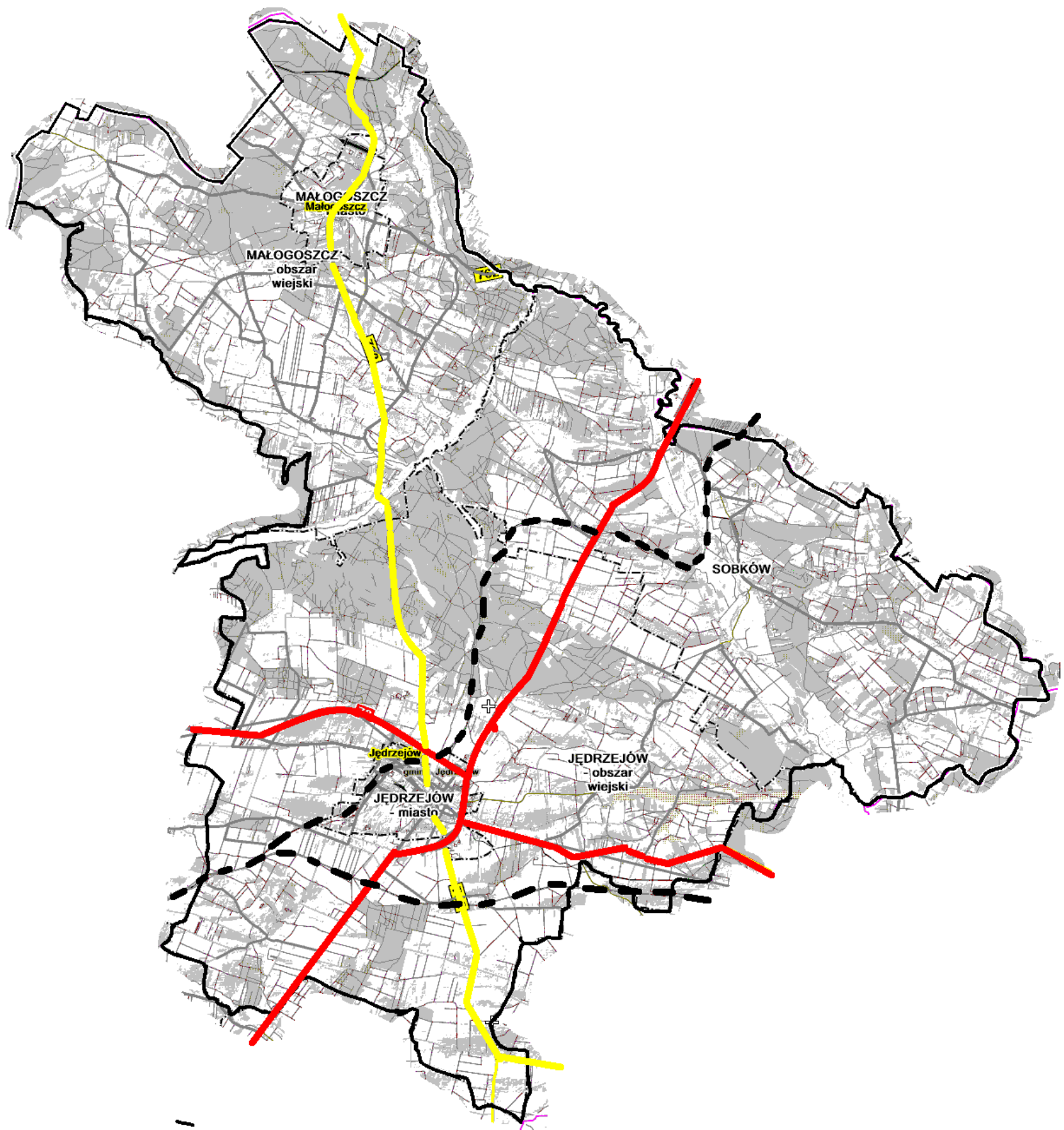
Funkcje terenu: tereny zabudowane (szary) lasy (ciemnozielony) wody (niebieski) obszary mieszkająco – usługowe (także miejskie) (czerwony) obszar osadniczo – rolniczy (fioletowy)

Układ transportowy: drogi krajowe S7 (czarna linia), droga krajowa nr 78 (czarna linia), drogi wojewódzkie 762, 728 (szare linie), pozostałe drogi (ciemnoszare linie), linia kolejowa (czarna linia z poprzeczkami)

Struktura osadnicza: ośrodki centralne (duży czarny koło), ośrodki lokalne (małe czarne koło), granice gmin objętych Strategią (niebieska linia), granice sołectw (ciemnobrunatna linia)

granice obszaru MOF Jędrzejowa (ciemnoniebieska linia) Choiny, Sobków – nazwy miejscowości

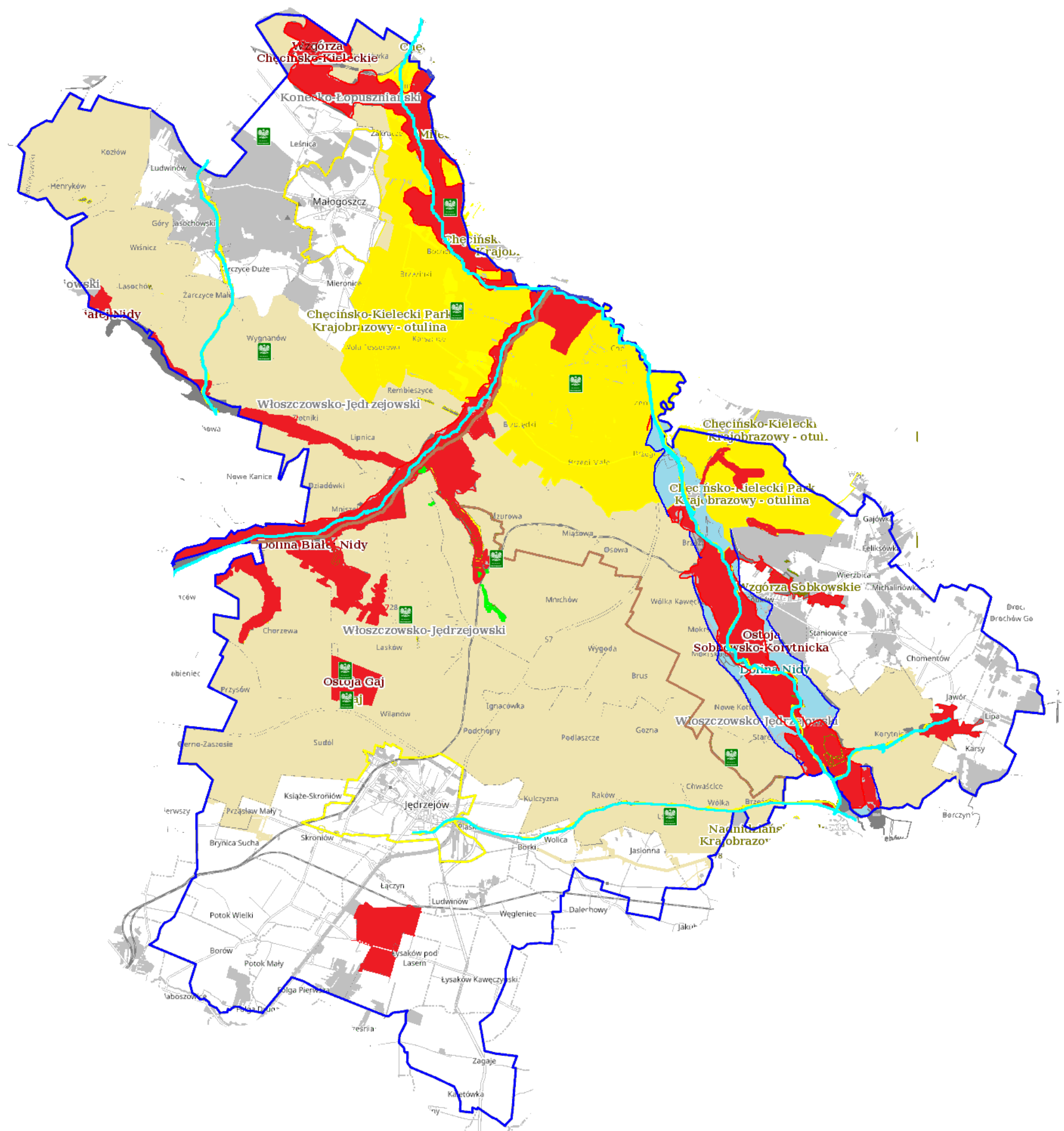
Mapa 22 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja

Legenda:

Infrastruktura drogowa: drogi krajowe S7, 78 — drogi wojewódzkie 762, 728 — pozostałe drogi — linia kolejowa
 granice gmin objętych Strategią — granice obszaru realizacji Strategii — Choiny, Sobków – nazwy miejscowości

Mapa 23 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – obszary chronione

Legenda:

Obszary chronione: obszary NATURA 2000 obszar siedliskowy ■ obszar NATURA 2000 obszary ptasie ■ użytki ekologiczne ■ parki krajobrazowe ■
obszar chronionego krajobrazu ■ pomniki przyrody ■

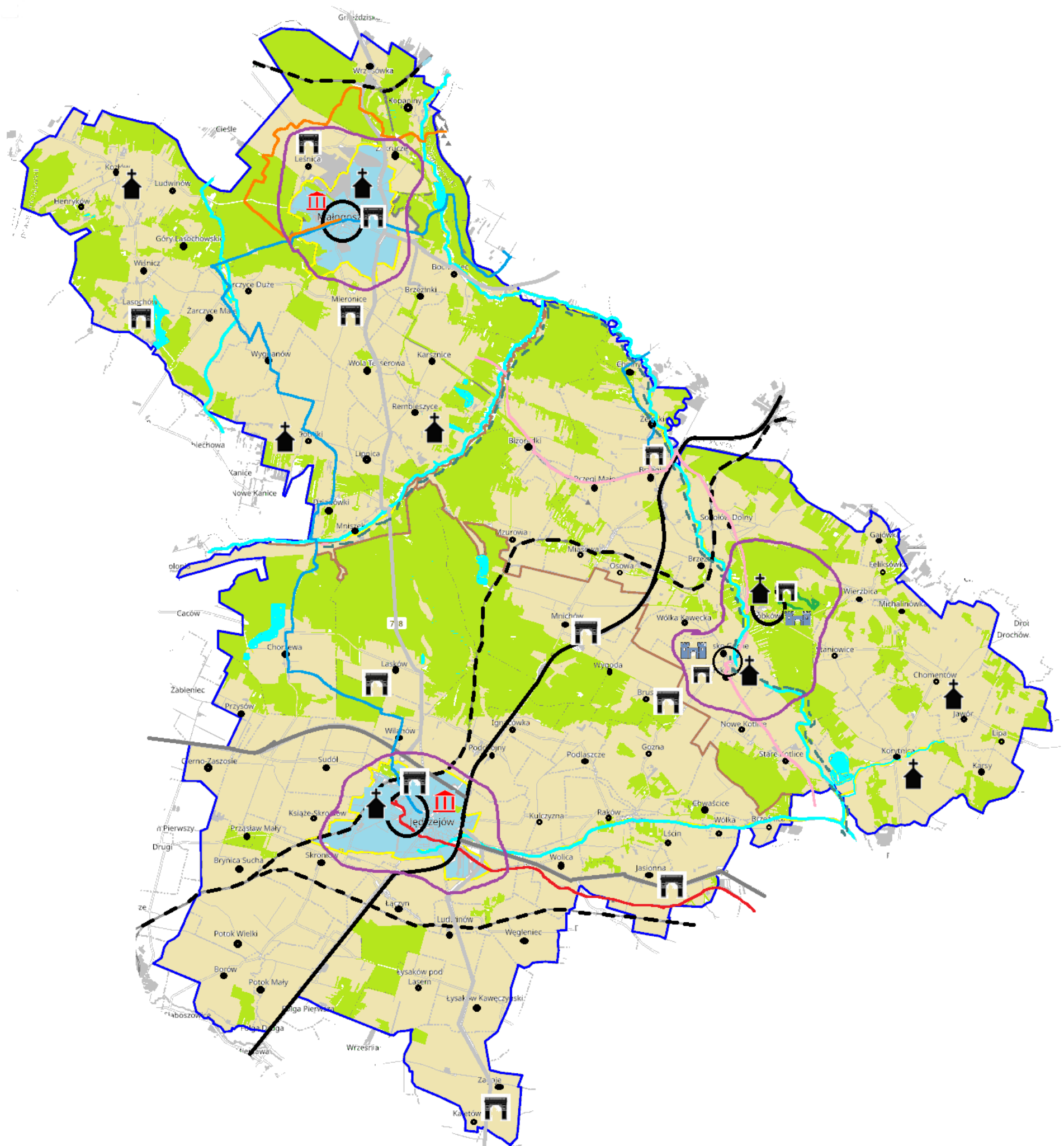
Elementy niebieskiej infrastruktury: zbiorniki wodne ■ rzeki ~

Układ transportowy: drogi krajowe S7 — droga krajowa nr 78 — drogi wojewódzkie 762, 728 — pozostałe drogi —

linia kolejowa - - - granice gmin objętych Strategią — granice obszaru realizacji Strategii —

Choiny, Sobków – nazwy miejscowości

Mapa 24 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka

Legenda:

Główne obszary i kompleksy turystyczno rekreacyjne: obszary turystyczno-rekreacyjne miejscowości turystyczne

Wybrane szlaki turystyczne: Szlak im. Stanisława Hieronima Konarskiego szlak turystyczny Małogoszcz – Rezerwat Milechowy szlak rowerowy kolejka waskotorowa Ciuchcia Poniż

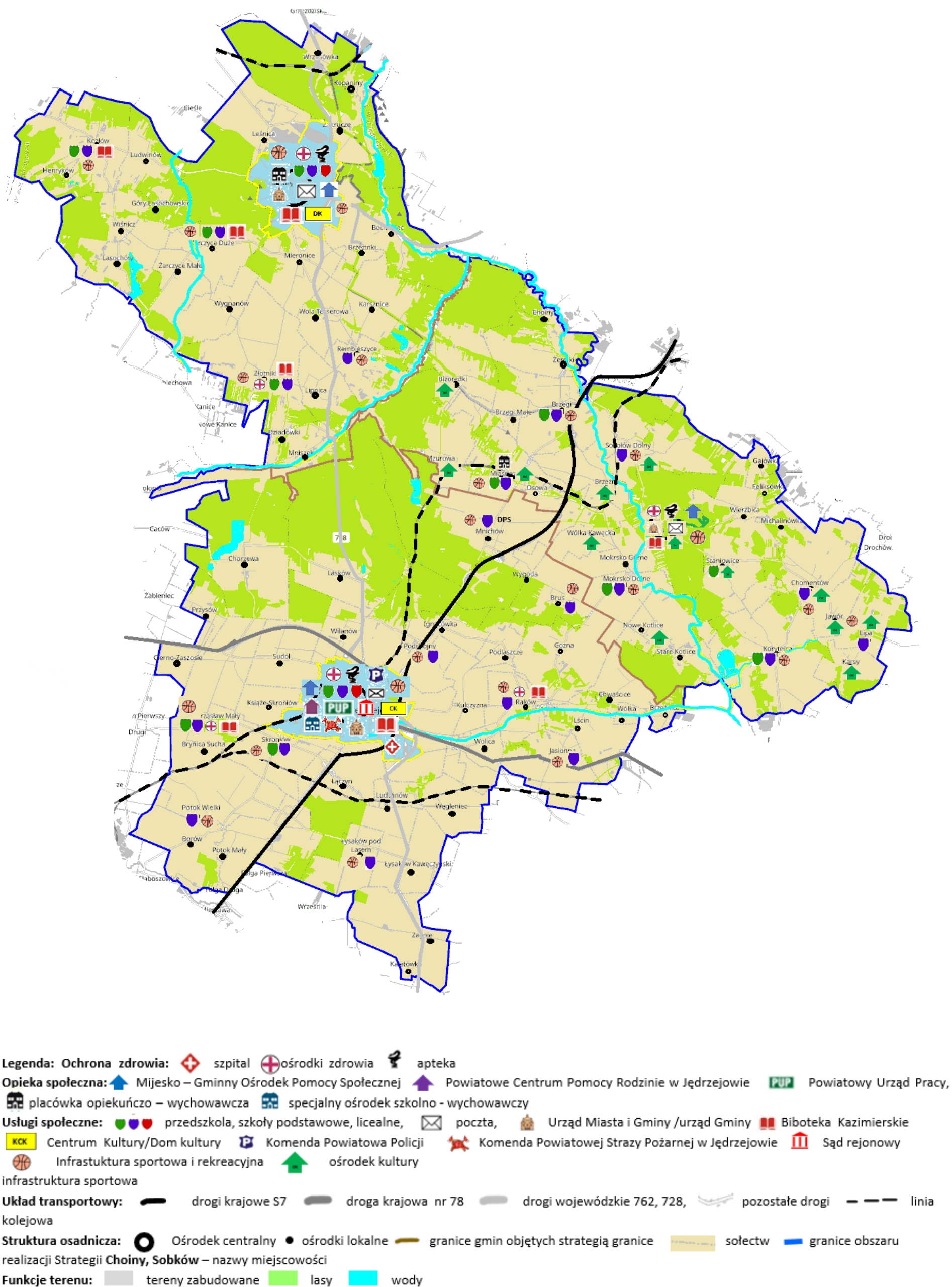
Obiekty zabytkowe: ruiny zamku, zabytek zabytkowy kościół muzeum

Funkcje terenu: tereny zabudowane lasy wody

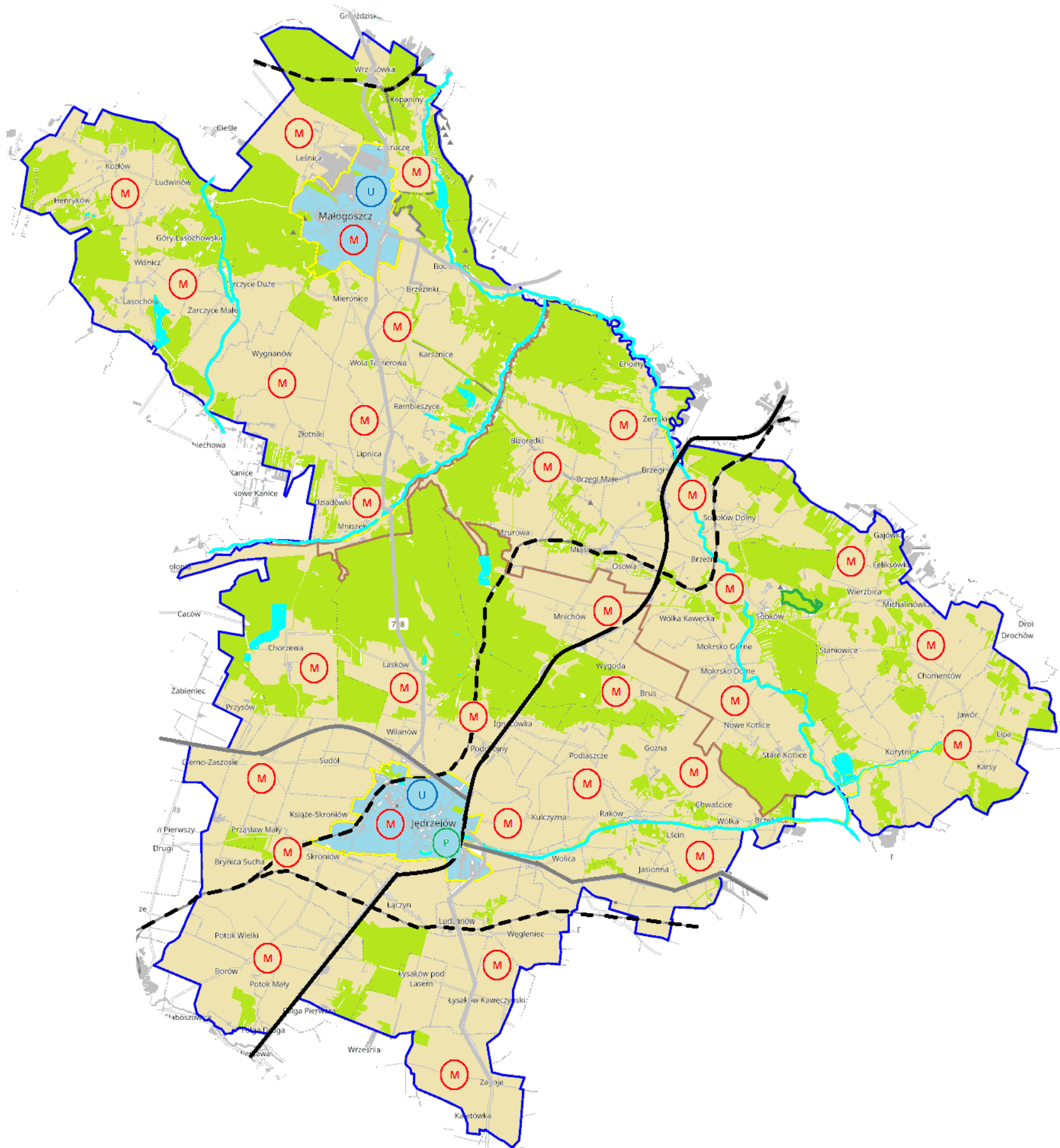
Infrastruktura uzupełniająca: drogi krajowe S7 droga krajowa nr 78 drogi wojewódzkie 762, 728, pozostałe drogi linia kolejowa granice gmin objętych Strategią granice obszaru realizacji Strategii

Choiny, Sobków – nazwy miejscowości

Mapa 25 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne

Mapa 26 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy

Legenda:

Teren zagospodarowania: tereny mieszkalne tereny zabudowy mieszkalnej i usług podstawowych tereny usługowe, tereny produkcyjne

Infrastruktura uzupełniająca: drogi krajowe S7 droga krajowa nr 78 drogi wojewódzkie 762, 728, pozostałe drogi

linia kolejowa

Funkcje terenu: tereny zabudowane lasy wody obszar osadniczo – rolniczy

Mapa 27 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – planowane kluczowe działania

7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach

Głównym celem modelowania struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru jest określenie wzajemnych relacji pomiędzy poszczególnymi elementami tej struktury i między tymi elementami a obszarem jako całością oraz kształtowanie tych relacji w sposób zrównoważony. Właściwemu kształtowaniu i harmonizowaniu struktury zarówno w odniesieniu do relacji pomiędzy układem naturalnym i antropogenicznym, jak i w obrębie obu układów służą wytyczne dla lokalnych polityk przestrzennych, tj. przestrzenne warunki realizacji polityki rozwoju MOF. Mając na uwadze elementy i obszary konstytuujące strukturę funkcjonalno-przestrzenną gmin objętych Strategią określa się poniższe ustalenia i rekomendacje do lokalnych polityk przestrzennych:

▪ w zakresie kształtowania elementów właściwych dla wzmacniania i rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych

1. Przestrzenie publiczne należy uwzględniać jako organiczną część ośrodków osadniczych, stanowiącą podstawowy element integrujący układy urbanistyczne lub ruralistyczne (wiejskie) i decydującą o atrakcyjności obszaru dla zamieszkania.
2. W planowaniu terenów mieszkaniowych, usługowych i innych należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, pasażów handlowych, terenów sportowo-rekreacyjnych, itp.) przy zachowaniu historycznych założeń, układów urbanistycznych i przestrzeni publicznych.
3. W procesie planowania struktur osadniczych należy uwzględniać:
 - porządkowanie struktur przestrzennych (ruralistycznych i urbanistycznych), szczególnie w obszarach funkcjonalnych miast, możliwie z zachowaniem skali i form zabudowy charakterystycznych dla terenów wiejskich,
 - planowanie terenów urbanizacji warunkowanych równoczesną realizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
4. Za główne ogniwa organizacji przestrzeni gospodarczej na obszarze MOF uznaje się istniejącą Jędrzejowską Strefę Ekonomiczną - podstrefę Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
5. Za podstawowe strefy rozwoju gospodarczego wskazuje się obszary atrakcyjne inwestycyjnie dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej obejmujące tereny podmiejskie i w ośrodkach gminnych na kierunkach głównych powiązań transportowych.
6. Uciążliwe lub wysokospecjalistyczne aktywności/przedsięwzięcia gospodarcze należy lokalizować w wyodrębnionych strefach umożliwiających eliminację środowiskowych kolizji funkcjonalnych oraz kształtowanie powiązań pomiędzy sferą produkcyjną a bazą badawczo-rozwojową.
7. Planowanie lokalizacji terenów aktywności gospodarczej w obszarach z istniejącym lub zaplanowanym pełnym uzbrojeniem terenów inwestycyjnych umożliwiających osiągnięcie wysokich standardów zagospodarowania;
8. W celu zwiększenia atrakcyjności kultury lokalnej rekomenduje się poszerzenie oferty instytucji kultury o nowe funkcje oraz ich eksponowanie w przestrzeni, a także powiązanie potencjałów kulturowych z turystyką poprzez:
 - włączenie do programów rozwoju turystyki: obiektów muzealnych, dawnych budowli obronnych, dawnych zespołów rezydencjonalnych, zespołów sakralnych, zabytków techniki, budynków użyteczności publicznej, zagospodarowanie w formie szlaków turystycznych lub tras rowerowych historycznych szlaków handlowych, kulturowych,
 - wykorzystywanie ocalałych obiektów dziedzictwa kulturowego jako wzorników w kształtowaniu lokalnej przestrzeni, a także bazy dla tworzenia instytucji kultury,
 - wspieranie rozwoju sieci muzeów oraz tworzenia izb regionalnych (historii lokalnej),

- objęcie ochroną wszelkich przejawów działalności kulturowej i kulturotwórczej, przetrwałych tradycji, obrzędów, stroju ludowego oraz wspieranie współczesnych form kontynuacji tradycji lokalnych,
- ochronę i eksponowanie miejsc pamięci narodowej, w tym miejsc wydarzeń i walk historycznych (m.in. Małogoszcz i jego rola w Powstaniu Styczniowym).

9. dbałość o zachowanie zabytków, tradycji i historii po Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej,

10. budowa tras rowerowych na obszarze MOF

- projektowane na jędrzejowskim fragmencie trasy Pińczów - Jędrzejów należy poprowadzić w korytarzu linii kolejki wąskotorowej (konstrukcje korony nasypów należy uzupełnić w taki sposób, aby uzyskać przekrój drogi dla rowerów o szerokości 2 m i poboczy ziemnych o szerokości minimum 0,2 m po każdej stronie).
- ponieważ torowiska Ciuchci Ponidzie na odcinku Jędrzejów – Umianowice w wielu miejscach przebiegają ponad rozlewiskami rzeki Nidy konieczne jest poszerzenie wałów i mostów po których obecnie kursuje kolejka lub wybudowanie nowych biegnących równolegle lub w niewielkiej odległości od kolejki,

Mapa 28 Planowane trasy rowerowe w Województwie Świętokrzyskim (przebieg korytarzowy)

Źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

- przy budowie tras i ścieżek rowerowych należy wziąć pod uwagę ich zgodność z założeniami „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego” przyjętej uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/2022 z 2 marca 2022r.

▪ **w zakresie kształtowania elementów wiodącej funkcji przyrodniczej i ochronnej**

1. Systemy Przyrodnicze gmin obszaru MOF powinny być wzajemnie spójne i uwzględniać elementy regionalnej sieci ekologicznej.
2. W kształtowaniu zagospodarowania w granicach korytarzy ekologicznych należy:
 - utrzymywać przestrzenie wolne od zabudowy,
 - zapewnić odpowiednie rozwiązania przestrzenne umożliwiające migrację zwierząt (np. mosty ekologiczne, przepusty, estakady itp.) w przypadku konieczności sytuowania nasypów ziemnych poprzecznie do osi korytarza, w tym kształtowanie naturalnych alternatywnych sposobów łączności ekologicznej (obejść ekologicznych),
 - kształtować pasmowe struktury przyrodnicze (łąk, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych),
 - uwzględnić zwiększanie ciągłości leśnych korytarzy ekologicznych poprzez zalesienia,
 - zapewnić poprawę stanu hydrologicznego rzek.
3. Ze względu na wrażliwość, walory turystyczne środowiska i rangę ochrony ustala się kierunki turystycznego wykorzystania obszarów objętych ochroną prawną lub wskazanych do objęcia taką ochroną, tj.:
 - obszary rozwoju rekreacji wypoczynkowej i turystyki krajoznawczej obejmujące obszary chronione z uwzględnieniem czynnej ochrony ekosystemów służącej podnoszeniu walorów turystycznych,
 - planowane w lokalnych dokumentach planistycznych (mpzp, suikzp) obszary chronione z uwzględnieniem ograniczeń działań wpływających negatywnie na przedmiot ochrony.
4. Przeznaczanie lasów na cele rekreacyjne uzależnia się od utrzymania funkcji ekologicznej (biologicznej, klimatycznej itp.) oraz drożności przestrzeni leśnej.

▪ **w zakresie kształtowania elementów infrastruktury technicznej**

1. W celu poprawy jakości powiązań transportowych oraz poprawy sprawności i bezpieczeństwa ruchu w obszarach miejskich i zurbanizowanych wskazuje się wprowadzenie lub utrzymanie rezerw terenowych niezbędnych do realizacji kluczowych w tym zakresie zamierzeń inwestycyjnych, tj. rozbudowy i poprawy parametrów technicznych dróg krajowych, wojewódzkich oraz powiatowych zlokalizowanych na obszarze gmin objętych Strategią.
2. Uwzględniając istniejące i planowane elementy infrastruktury transportowej, przeładunkowej i magazynowej, a także integrację systemów transportowych w odniesieniu do podstawowych środków transportu (kolejowy, drogowy, rowerowy), zasięgu obsługi (krajowy, regionalny, lokalny) oraz formy transportu (zbiorowy, indywidualny) wskazuje się m. Jędrzejów do rozwoju funkcji logistycznej i realizacji międzygałęziowego węzła integrującego transport na obszarze MOF.
3. W celu zapewnienia dostępności do ośrodków obsługi skupiających funkcje usługowe (ośrodki gminne, ośrodek powiatowy) oraz zwiększenia mobilności mieszkańców lokalne polityki przestrzenne powinny uwzględniać przywrócenie i usprawnienie powiązań komunikacyjnych miejscowości wiejskich z ośrodkami lokalnymi i ponadlokalnym.
4. W ramach przeciwdziałania uciążliwościom akustycznym generowanym przez ruch komunikacyjny wskazuje się nie lokalizowanie (w lokalnych dokumentach planistycznych) funkcji wrażliwych na uciążliwości hałasu na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie głównych drogowych powiązań transportowych.

5. Za kluczowe zamierzenia inwestycyjne wpływające na poprawę funkcjonowania układu podstawowych powiązań elektroenergetycznych uznaje się poprawę stabilności zaopatrzenia w energię z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych.

6. Potrzeba koncentracji zabudowy z wyjątkiem funkcji „uciążliwych”.

▪ **w zakresie kształtowania terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej**

1. W celu ochrony terenów rolnych przed degradacją oraz minimalizowania negatywnych skutków ekonomicznych związanych z rozpraszaniem zabudowy, wskazuje się:

- ograniczenie i zatrzymanie procesów urbanizacji poprzez zakaz wyznaczania nowych terenów zabudowy poza terenami istniejącego zainwestowania (dopuszcza się możliwość włączenia w granice tych terenów, nieruchomości lub ich części położonych pomiędzy zainwestowanymi nieruchomościami, stanowiącymi dopełnienie istniejących struktur zabudowy),
- zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów rolnych (upraw polowych, łąk i pastwisk),
- niwelowanie potencjalnych konfliktów przestrzennych poprzez kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową.

2. W celu ochrony walorów przestrzeni rolniczej

- minimalizowanie negatywnego oddziaływania na krajobraz obiektów kubaturowych poprzez ograniczenie zajmowanej przez nie powierzchni oraz wysokości obiektów,
- ochrona otwarcie widokowych i szerokich panoram przed zwartymi ciągami zabudowy zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów nieleśnych posiadających walory przyrodnicze (np. łąki wewnątrz i na obrzeżach kompleksów leśnych),
- utrzymanie istniejących warunków gruntowo-wodnych.

3. W ramach rozwoju gospodarki rybackiej wskazuje się utrzymanie w użytkowaniu istniejących obiektów stawowych.

8. OSI w Strategii MOF

Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. OSI są terytoriami, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian.

W ramach Strategii MOF wyznacza się jako OSI:

- miasto Jędrzejów,
- miasto Małogoszcz i
- miejscowość Sobków.

Obszary te wyznaczone zostały z uwagi na:

- ich znaczenia w lokalnej gospodarce (to na terenie miast Jędrzejów, Małogoszcz oraz w miejscowości Sobków – koncentruje się lokalna gospodarka; w samych miastach Jędrzejów i Małogoszcz działa łącznie 2273 przedsiębiorstwa, tj. ponad połowa wszystkich firm z obszaru MOF),
- liczbę mieszkańców – te 3 obszary obejmują ponad 40% całej ludności MOF-u,
- koncentrację problemów społecznych, funkcjonalno-przestrzennych, technicznych i środowiskowych na terenie wyznaczonych OSI.

Tabela 42 Liczba mieszkańców gmin objętych Strategią oraz obszarów OSI na 31.12.2020r.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców na 31.12.2020r.	%
Ogółem Gmina Jędrzejów	27 715	100,00%
w tym Miasto Jędrzejów	14 812	53,44%
Ogółem Gmina Małogoszcz	11 495	100,00%
w tym Miasto Małogoszcz	3 670	31,93%
Ogółem Gmina Sobków	8 474	100,00%
w tym miejscowość Sobków	1 038	12,25%
Razem	47 684	100,00%
w tym miasta Jędrzejów, Małogoszcz i miejscowość Sobków	19 520	40,94%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskazane tereny objęte są również Gminnymi lub Lokalnymi Programami Rewitalizacji.

9. System monitoringu i oceny skuteczności realizacji Strategii

Planowanie strategiczne jest ciągłym procesem i aby osiągnąć zamierzone wyzwania strategiczne wymagane jest **stworzenie efektywnych mechanizmów** gwarantujących konsekwentne i skuteczne wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów *Strategii*. Systematyczne gromadzenie danych pozwala na:

- wczesne dostrzeganie ewentualnych zagrożeń dla realizacji zaplanowanych działań,
- dokonanie oceny skuteczności prowadzonej polityki oraz
- przygotowanie rekomendacji dotyczących ewentualnych zmian przyjętych założeń strategicznych.

W proces monitorowania zostaną zaangażowane wskazane organy partnerstwa (Rada Porozumienia, Zespół Operacyjny) oraz interesariusze (jako głos doradczy).

Wskaźniki realizacji Strategii

Dla każdego z celów operacyjnych określony zostanie zestaw wskaźników, za pomocą których możliwe będzie monitorowanie postępu w ich realizacji, a także ocena stopnia satysfakcji partnerstwa z poziomu i szybkości obserwowanych zmian. W celu uniknięcia „problemów” interpretacyjnych postanowiono oprzeć się na wskaźnikach dostępnych w Banku Danych Lokalnych prowadzonym przez GUS (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>). W związku z takim podejściem część wybranych wskaźników stanowi pewnego rodzaju kompromis i być może nie do końca optymalnie oddaje „ducha” danego celu operacyjnego, ale jest to „koszt”, który warto ponieść²⁰.

²⁰ Przyjęcie podejścia, że opieramy się na wskaźnikach (danych) dostępnych w samorządach może spotkać się z trudnościami w klarownym zdefiniowaniu takich wskaźników, a zaletą Banku Danych Lokalnych GUS jest „przetestowana” metodologia, która doskonalona jest od lat.

10.1 Gminy MOF w regionalnych dokumentach strategicznych

Gminy objęte Strategią zostały ujęte w ramach 2 Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego:

Tabela 43 Gminy objęte Strategią w ramach OSI ujętych w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+”

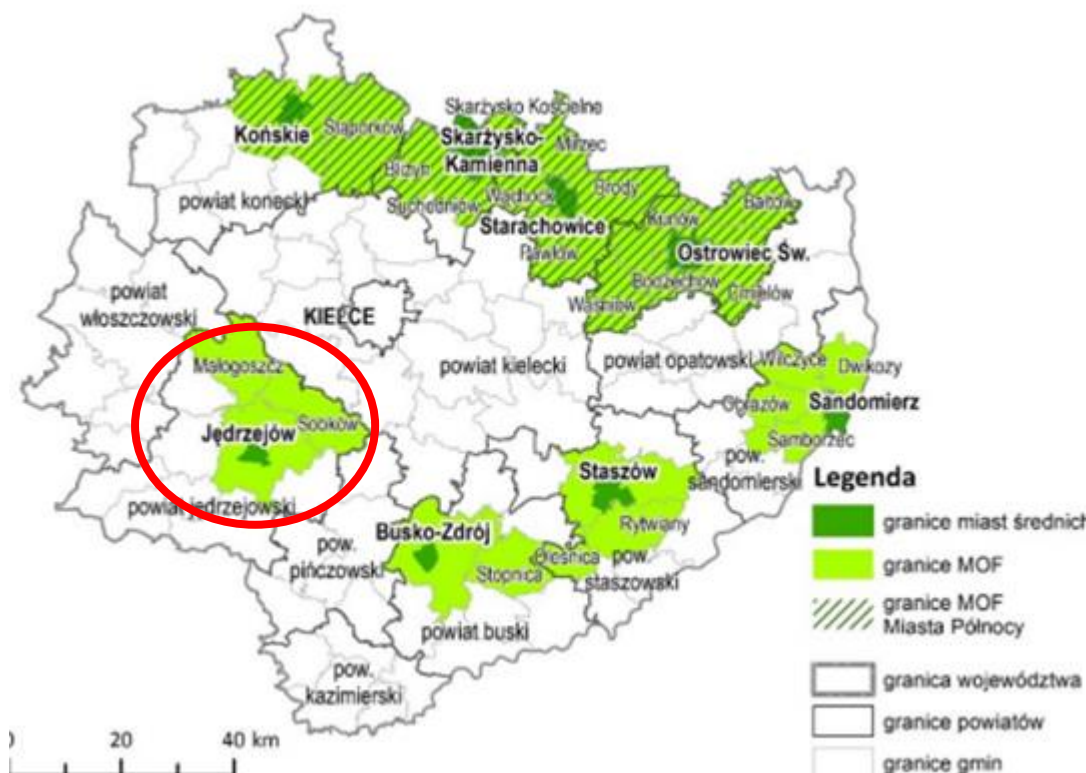
Nazwa OSI	Gminy zakwalifikowane do obszaru
OSI Poniemie	Jędrzejów, Sobków
MOF Jędrzejowa	Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków

Źródło: opracowanie własne

W Strategii Województwa (s. 58) miasto Jędrzejów zostało określone jako „stagnujące” co oznacza „umiarkowane powiększanie niekorzystnego dystansu, zła sytuacja społeczno-gospodarcza”. W związku z czym wyznaczono wspólnie obszar MOF wspólnie z gminami Małogoszcz i Sobków.

W Strategii podkreślono, iż miasta zaliczone do MOF cechują się niekorzystnymi wskaźnikami demograficznymi – zachodzi tam najszybsza w skali regionu depopulacja, a procesy starzenia się społeczności są najbardziej zaawansowane. Pomimo problemów gospodarczych, których wyrazem jest stosunkowo wysoki poziom bezrobocia, miasta te należą obok Kielc do najważniejszych ośrodków przedsiębiorczości w regionie.

Mapa 29 OSI MOF Miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ s. 64

Wybrane planowane kierunki działań w ramach MOF, które są możliwe do realizacji na obszarze objętych Strategią:

- rozwój funkcji turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego,

- ochrona różnorodności biologicznej,
- ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego,
- zabezpieczenie przed skutkami ograniczonego dostępu do wody, niskimi zasobami wodnymi,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- wspieranie termomodernizacji zabudowy i wykorzystania energii odnawialnej w obiektach użyteczności publicznej,
- rozwój społecznych/komunalnych form mieszkalnictwa, w tym wykorzystanie programów krajowych,
- wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia,
- rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji,
- rozwój usług publicznych w ośrodkach lokalnych,
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w tym rozwój sieci telekomunikacyjnych,
- rozwój zewnętrznej dostępności transportowej średnich miast w skali regionalnej i krajowej,
- rozwój systemów transportu publicznego zapobiegających wykluczeniu transportowemu,
- likwidacja kolizyjnych skrzyżowań kolejowo – drogowych,
- budowa ścieżek rowerowych - oddzielonych od pasa drogi przeznaczonego do ruchu pojazdów samochodowych,
- rozwój sieci telekomunikacyjnych,
- rewitalizacja przestrzeni miejskiej,
- zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy w obszarach podmiejskich,
- tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych,
- budowa partnerstw w ramach obszarów funkcjonalnych miast.

Z kolei w skład **OSI Pondzie** wchodzi gminy Jędrzejów i Sobków wspólnie z 7 innymi samorządami. OSI jest wynikiem oddolnej współpracy samorządów położonych w makroregionie Nidziańskiej, w zlewni rzeki Nidy. Gminy OSI łączą cechy przyrodniczo-krajobrazowe oraz dominująca funkcja rolnicza.

Wybrane kierunki działań w ramach OSI²¹:

- rozwój inteligentnej specjalizacji regionu tj. nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa spożywczego, w tym poprawa jakości produktów rolnych poprzez wspieranie innowacyjności i usług sieciowych w zakresie wykorzystania produktów rolniczych,
- rozwój turystyki, opartej o bogate dziedzictwo kulturowe regionu świętokrzyskiego oraz unikatowe zasoby przyrodnicze,
- rozwój OSI jako obszaru srebrnej gospodarki (silver economy),
- rozwój systemów oczyszczania ścieków i odpadów komunalnych,
- utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i zachowanie bioróżnorodności, w tym siedlisk półnaturalnych,
- zabezpieczenie przed skutkami suszy, w tym dostosowanie rolnictwa do zmian klimatycznych,
- wdrożenie kompleksowego programu ochrony przeciwpowodziowej,
- ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych (w tym architektury regionalnej),
- rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego,
- wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia,
- rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji,
- poprawa dostępności komunikacyjnej, w tym rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego,
- poprawa dostępności do szerokopasmowego internetu,

²¹ Wybrano jedynie te kierunki, które w największym stopniu będą możliwe do wdrożenia także w ramach niniejszej Strategii MOF

Map of the Świętokrzyskie Voivodeship showing the location of the OSiP region in green. The map includes labels for various counties (powiaty) and towns (miasta). The OSiP region is located in the south-central part of the voivodeship, covering parts of the powiaty: kielecki, opatowski, buski, and kielecki. The OSiP region is labeled 'OSI Ponidzie' in the legend. The map also shows the 'granica województwa' (voivodeship border) and 'granice powiatów' (county borders). A scale bar indicates distances up to 40 km.

Ważne w dla ustaleń i rekomendacji są również zapisy „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” w kontekście gmin objętych Strategią. Dokument ten (oraz poniższe mapy) wskazują, że gminy Jędrzejów, Małogoszcz i Sobków stanowi:

- 89

Ważne w dla ustaleń i rekomendacji są również zapisy „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” w kontekście gmin objętych Strategią. Dokument ten (oraz poniższe mapy) wskazują, że:

- Jędrzejów jest predysponowany do pełnienia funkcji głównego ośrodka lokalnego,
- wszystkie 3 gminy to obszar wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej o przewadze funkcji nierolniczych,
- gminy Sobków i Małogoszcz to podobszary o największym potencjale rozwoju wydobycia i przetwórstwa surowców mineralnych,
- dla gminy Jędrzejów jedną z głównych funkcji gospodarczych jest obsługa ruchu turystycznego,
- podobszar kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług (gm. Małogoszcz).

Mapa 30 Obszar realizacji inwestycji

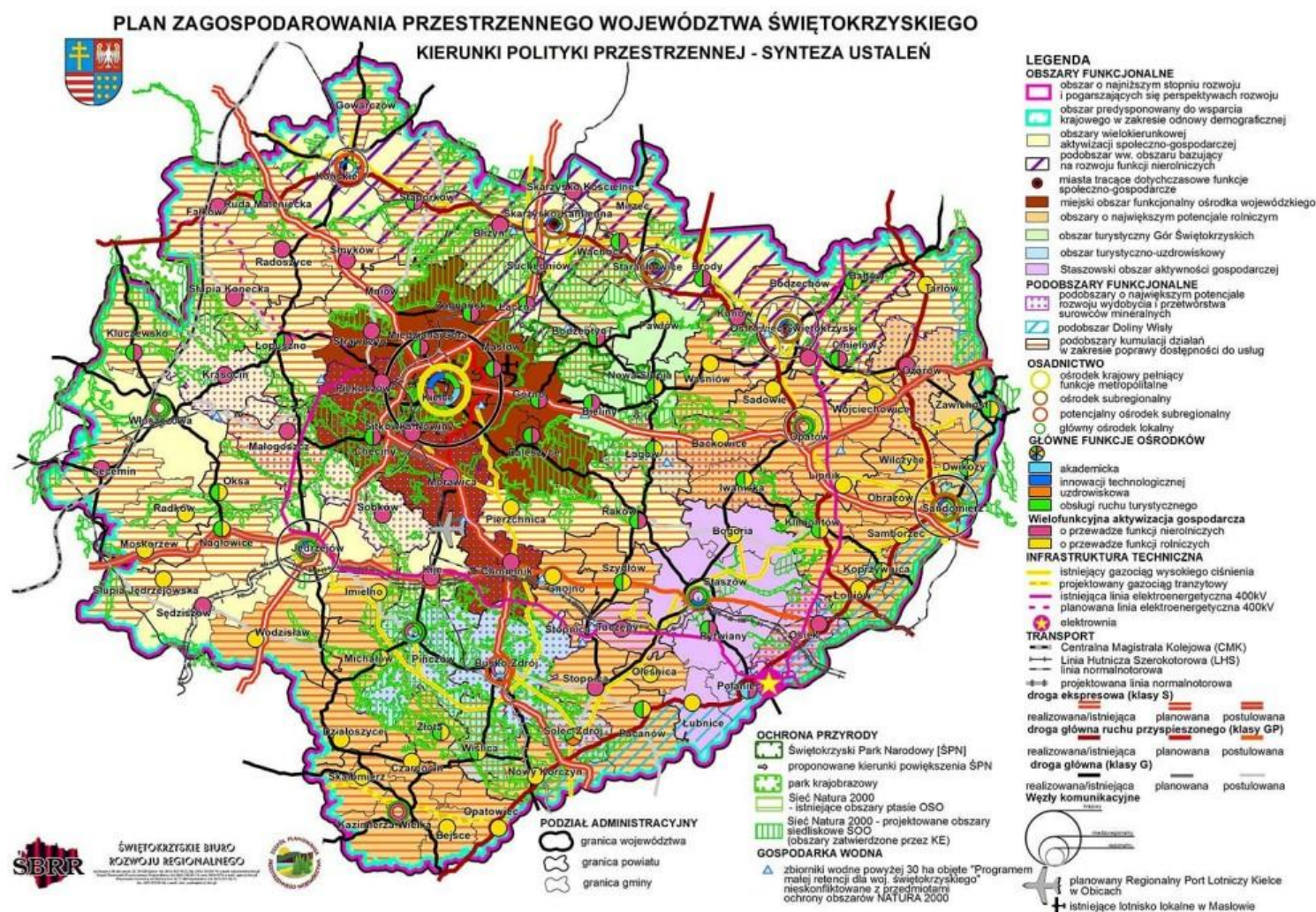

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

<http://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/dokumenty-regionalne/item/385-mapy-obszarow-strategicznej-interwencji>

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

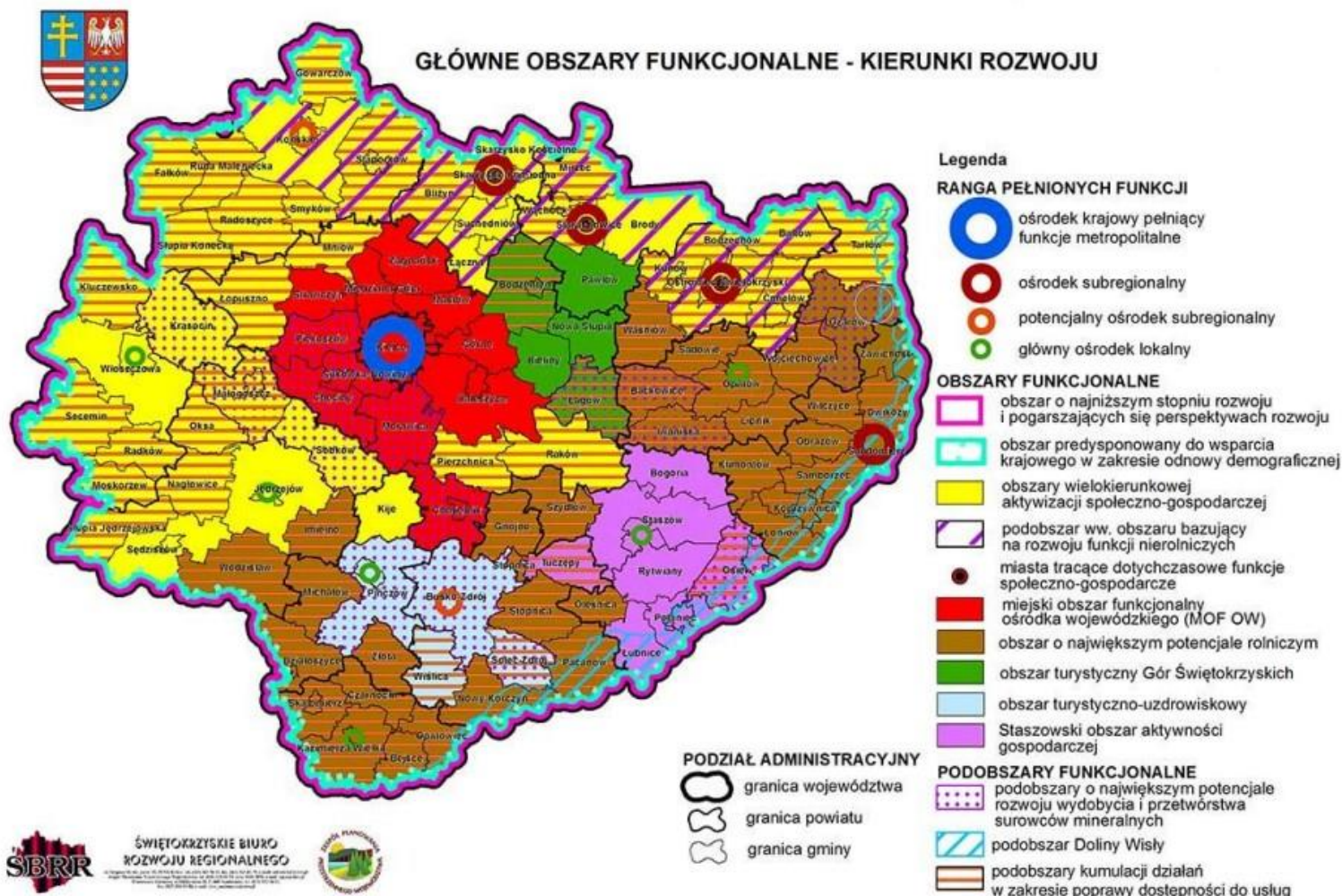
Mapa 31 Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Mapa 32 Kierunki rozwoju wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

10.2 Zgodność z dokumentami strategicznymi

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 nie jest jedynym opracowaniem, które dotyczy planowania strategicznego w gminach objętych strategią. Samorządy posiadają kilka innych dokumentów dotyczących różnych sfer rozwoju określających sposoby, które mają sprzyjać ich osiągnięciu. Ważnym elementem jest umiejętne współgranie tych opracowań ze sobą. Wzajemna komplementarność Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 z innymi dokumentami strategicznymi zarówno lokalnymi jak i ponadlokalnymi, krajowymi ma podnieść efektywność podejmowanych w jego ramach działań, a dodatkowo podnosi znacznie jego ogólną wartość oraz prawdopodobieństwo realizacji. Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 jest powiązany z niżej wymienionymi dokumentami:

- Program Rewitalizacji Gminy Jędrzejów na lata 2016 – 2026,
- Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2016-2024,
- Program Rewitalizacji dla Gminy Sobków na lata 2021-2023,
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,
- Krajowa Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS),
- Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły,
- Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju,

Program Rewitalizacji Gminy Jędrzejów na lata 2016 - 2026

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXXI/256/16 Rady Miejskiej w Jędrzejowie z dnia 22 grudnia 2016r. w sprawie przyjęcia "Programu Rewitalizacji Gminy Jędrzejów na lata 2016-2026". Działania ujęte w Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 wpisują się w cele ujęte w PR tj.

- Poprawa warunków życia i wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz redukcja niekorzystnych zjawisk społecznych. Cel integruje działania inwestycyjne - ukierunkowane na rozwój infrastruktury społecznej - oraz działania tzw. miękkie - służące włączeniu społecznemu i rozwojowi aktywności mieszkańców
- Wzrost jakości przestrzeni publicznych – główną przesłanką tego celu jest zagwarantowanie funkcjonalnych, właściwie zakomponowanych i wprowadzonych w tkankę miejską przestrzeni publicznych, bezpiecznych komunikacyjne, zachęcających do aktywności, z ofertą spędzania wolnego czasu
- Ożywienie gospodarcze i wieloaspektowy rozwój obszaru rewitalizacji - cel strategiczny zorientowany jest także na wzmocnienie potencjału turystycznego miasta poprzez efektywne wykorzystanie jego atutów, tj. przede wszystkim: Opactwa Ojców Cystersów, Muzeum im. Przypkowskich i Świętokrzyskiej Kolei Dojazdowej "Ciuchcia Express Ponidzie" Sp. z o.o.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2016-2024

Dokument został przyjęty uchwałą nr 21/209/17 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 31 sierpnia 2017r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2016-2024. Działania ujęte w Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 wpisują się w cele oraz kierunki działań ujęte w PR tj.

- **Rewitalizacja niefunkcjonalnych przestrzeni publicznych w celu poprawy jakości życia mieszkańców**, kierunki działań:
 - Stworzenie atrakcyjnych przestrzeni osiedlowych sprzyjających aktywności mieszkańców

- Inwestycje w infrastrukturę techniczną
- Inicjatywy chroniące środowisko
- **Wzmocnienie kapitału ludzkiego, aktywności i integracji społecznej oraz poprawa standardu usług społecznych**, kierunki działań
 - Poprawa dostępności do infrastruktury społecznej
 - Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej, sportowo- rekreacyjnej dla różnych grup wiekowych
 - Włączenie społeczne
 - Wzmacnianie roli tzw. 3 sektora
- **Dynamizacja rozwoju gospodarczego**, kierunki działań:
 - Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w różnych sektorach
 - Aktywizacja zawodowa mieszkańców terenu rewitalizacji

Program Rewitalizacji dla Gminy Sobków na lata 2021-2023

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXX/251/2021 RADY GMINY SOBKÓW z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji dla Gminy Sobków na lata 2021 – 2023. Działania ujęte w Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 wpisują się w wizję wyznaczoną w PR tj.: *„Podobszary rewitalizacji po przeprowadzeniu procesów i wdrożeniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych są obszarami, które zostały uzdrowione i ożywione społecznie, gospodarczo, kulturowo, jak i przestrzennie, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i walorów środowiskowych. Na obszarach tych mieszkają aktywni i przedsiębiorczy ludzie. Więzi społeczne zostały odnowione”*. Działania ujęte w strategii przyczynią się do realizacji wyznaczonych celów rewitalizacji a mianowicie:

- przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, promocja integracji i włączenia społecznego na podobszarach rewitalizacji,
- poprawa dostępu do usług publicznych oraz zwiększenie ich jakości (edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych),
- poprawa infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa na podobszarach rewitalizacji,
- rozwój przedsiębiorczości na podobszarach rewitalizacji,
- ochrona środowiska oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na podobszarach rewitalizacji.

Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

W kontekście planowania i kształtowania polityki przestrzennej w gminach należy się również odnieść do dokumentów planistycznych wyższego rzędu (przyjętych uchwałami Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego). Obecnie cele, zasady i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej określa *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, przyjęty uchwałą nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2870). Dokument ten wraz ze *Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* stanowi podstawę zintegrowanego systemu zarządzania województwem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego. Działania ujęte w niniejszej *Strategii* wpisują się w cele ujęte w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* tj.

Cel strategiczny nr 1 „Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru MOF Jędrzejowa” jest spójny z Celami strategicznymi SR WŚ 2030+: 1 *Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie*, 3 *Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi*.

Cel strategiczny 2: „Ochrona środowiska naturalnego i bioróżnorodności jako zasobu endogenicznego” jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: 2. *Przyjazny dla środowiska i czysty region*, 3. *Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi*.

Cel strategiczny 3: „Zwiększenie jakości usług społecznych” jest spójny z Celami strategicznymi SRWS 2030+: 2. *Przyjazny dla środowiska i czysty region*, 3. *Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi*. 4 *Sprawne zarządzanie regionem*.

Cel strategiczny 4: „Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki” jest spójny z Celami strategicznymi SRWS 2030+ 1. *Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie*, 3. *Wspólnota i przestrzeń, które łączą ludzi*.

Ponadto, przedmiotowa Strategia uwzględnia zapisy dotyczące Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) zidentyfikowanych w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*. Wszystkie trzy samorządy objęte niniejszą Strategią należą do MOF Jędrzejowa, zaś dodatkowo gminy Jędrzejów i Sobków należą do OSI *Ponidzie*.

W związku z tym przedmiotowa *Strategia* jest spójna ze *Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* w zakresie uwzględnienia w ww. dokumencie celów strategicznych w wymiarze społecznym i gospodarczym, o których mowa w art. 11 ust. 1c pkt. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa oraz obszarów strategicznej interwencji (art. 11 ust. 1c pkt. 6 i 7 wskazanej regulacji).

Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. Działania ujęte w Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 wpisują się w cele ujęte w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Gminy objęte Strategią położone są na terenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r Prawo wodne w strategii rozwoju gminy uwzględnia się m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt. 1-3 ww. ustawy tj.

- Plan przeciwdziałania skutkom suszy,
- Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy,
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym,

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (DZ. U. 2021 r. poz. 1615). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski.

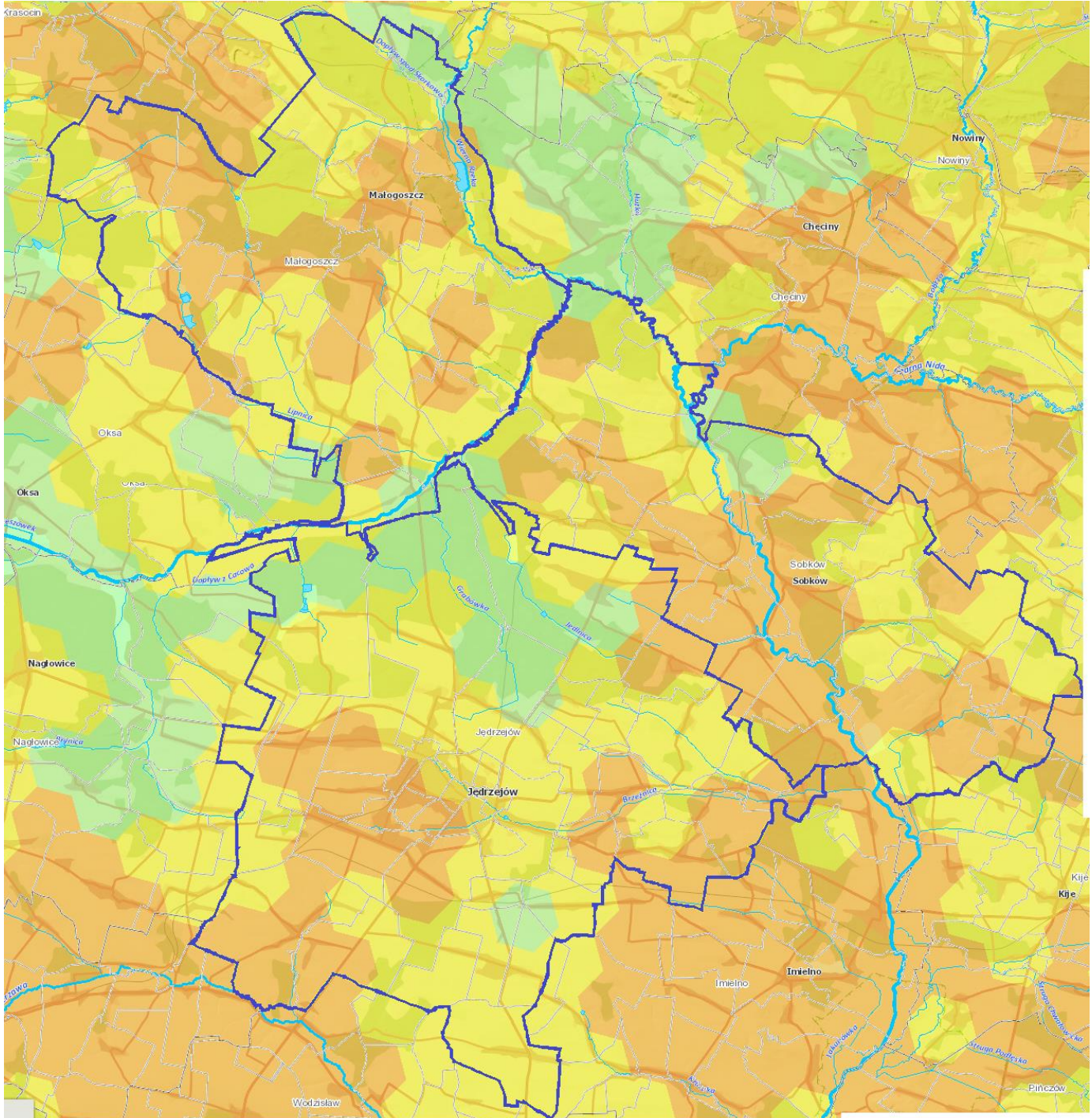
Przeciwdziałanie skutkom susz zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Pierwszym etapem rozwoju suszy jest susza atmosferyczna. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód).

Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie. Jest to szczególnie

poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci produktów rolnych (spadek produkcji przełoży się na wzrost cen).

Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio wskazanych a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

Mapa 33 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpPPSS

Legenda: klasy łącznego zagrożenia suszą: słabe zagrożenia suszą umiarkowane zagrożenia suszą silne zagrożenia suszą ekstremalne zagrożenia suszą

Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować np. na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu gospodarczo – społecznego państwa.

Przedstawione w PPSS informacje wskazują, iż gminy objęte strategią tj. gminy Jędrzejów Małogoszcz i Sobków to obszary charakteryzujące się zarówno słabym, umiarkowanym jak i silnym i ekstremalnie silnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej i słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej. Według klas łącznego zagrożenia suszą na terenie ww. gmin występują obszary słabego zagrożenia suszą, umiarkowanego oraz silnego zagrożenia.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Wskazuje na to cel strategiczny 2 „Ochrona środowiska naturalnego i bioróżnorodności jako zasobu endogenicznego”. W ramach ww. celu strategicznego przewidziano szereg działań związanych z ochroną środowiska naturalnego, podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców, rozwojem infrastruktury komunalnej, likwidowaniem zbiorników bezodpływowych na rzecz sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków. W tym zakresie Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy. Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy – Prawo wodne PPSS obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy

Główny cel dokumentu czyli przeciwdziałanie skutkom suszy doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- 1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

Jednym z elementów Planu jest katalog działań, w którym znajdują się konkretne, mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby ograniczyć skutki suszy. Poprzez wskazany katalog działań realizowany jest cel główny dokumentu. Przedstawione w dokumencie działania, po ich wdrożeniu przyczynią się do minimalizowania skutków suszy. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także działania edukacyjne. Wśród działań związanych ze zwiększeniem retencji wskazano działania mające ograniczyć spływ powierzchniowy i zatrzymanie wody w przyrodzie, w glebie – w miejscu, gdzie spadł opad. Ponadto proponuje się m.in. przebudowę urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniającej na nawadniającą – odwadniającą, zachowanie mokradł, czy budowę zbiorników wodnych – zarówno zlokalizowanych na ciekach, jak i przykorytowych. Poza działaniami zwiększającymi ilość wody w przyrodzie, wskazano działania formalne, które umożliwią działanie, w trakcie wystąpienia zjawiska

suszy, mające na celu łagodzenie jej skutków. Wśród nich należy wymienić m.in. czasowe ograniczenie korzystania z wód.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest zgodny z celami środowiskowymi, w zakresie dobrego stanu wód, o których jest mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Przeciwdziałanie skutkom suszy wpisuje się bezpośrednio w cel operacyjny 2.3 „Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym na obszarze”.

Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły

Obszar gmin objętych strategią położony jest w granicach dwóch regionów wodnych Górnej - Zachodniej Wisły (w całości gminy Jędrzejów i Sobków oraz w części gmina Małogoszcz) oraz w regionie wodnym Środkowej Wisły (niewielka część gminy Małogoszcz). Najważniejszymi ciekami znajdującymi się w granicach gmin są rzeka Nida, która przepływa przez wszystkie gminy objęte strategią oraz dodatkowo w gminie Małogoszcz Wierna Rzeka. Na obszarze dorzecza Wisły wyznaczonych jest obecnie:

- 2660 JCWP rzecznych,
- 5 JCWP przejściowych,
- 6 JCW przybrzeżnych,
- 484 JCW jeziornych,
- 94 JCW podziemnych.

Na obszarze dorzecza Wisły ustanowiono również obszary chronione, które w szczególny sposób są traktowane w planie gospodarowania wodami – pełen wykaz obszarów chronionych obejmuje²²:

- jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- jednolite części wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,
- obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;

Obszar objęty strategią znajduje się w zasięgu 24 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, których charakterystykę przedstawiono w tabeli poniżej.

²² Zgodnie z art. 16 ust. 32 ustawy z 20 lipca 2017r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz. 2233)

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

Tabela 44 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na obszarze gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
1.	RW200010216531	Nida od Czarnej Nidy do Cieków od Korytnicy	Jędrzejów, Sobków	NAT ²³	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Sobków, • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • Zwiększenie retencji dolinowej rzeki Nidy w rejonie miejscowości Mokrsko Górne, • Odtworzenie retencji dolinowej doliny rzeki Nidy w miejscowości Korytnica • Zwiększenie retencji dolinowej rzeki Nidy pomiędzy miejscowościami Rębów – Motkowice • Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Nidy i jej dopływów - udroźnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Nida i Brzeźnica
2.	RW20006216149	Brynica	Jędrzejów	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych

²³ naturalna jednolita część wód

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

3.	RW20006216154	Dopływ z Cacowa	Jędrzejów	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków Działania uzupełniające: • Rewitalizacja starorzecza i torfianek w miejscowości Tyniec” • Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Biała Nida i jej dopływów - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Biała Nida i Wierna Rzeką
4.	RW20006216156	Dopływ spod Laskowa	Jędrzejów, Małogoszcz	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • monitoring badawczy wód
5.	RW2000621616	Grabówka	Jędrzejów, Małogoszcz	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych
6.	RW20006216192	Rudka	Jędrzejów Małogoszcz, Sobków	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych
7.	RW2000621664	Ciek od Potoku Wielkiego	Jędrzejów	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

								• regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • opracowanie warunków korzystania z wód zlewni
8.	RW20007216514	Dopływ spod Mnichowa	Jędrzejów, Sobków	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • monitoring badawczy wód
9.	RW20007216529	Brzeźnica	Jędrzejów, Sobków	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • regularny wywóz nieczystości płynnych • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • kontrola postępowania z zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Jędrzejów Działania uzupełniające: • przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Nidy i jej dopływów - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Nida i Brzeźnica
10.	RW2000721656	Jakubówka	Jędrzejów	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

11.	RW2000721658	Kruczka	Jędrzejów	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	• budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • Renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy • monitoring badawczy wód
12.	RW2000921631	Nida od Strugi Dąbie do Hutki	Jędrzejów Małogoszcz, Sobków	SZCW ²⁴	zły	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • budowa nowej oczyszczalni ścieków • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w miejscowości Oksa • Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w od miejscowości Dzierążnia do miejscowości Bołdyn • Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Biała Nida i jej dopływów - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Biała Nida i Wierna Rzeka • Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w miejscowości Popowice • Rewitalizacja starorzecza i torfianek w miejscowości Tyniec • Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w miejscowości Mniszek • Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w okolicach ujścia Jedlnicy (Rudki)
13.	RW2000921669	Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia	Jędrzejów	SZCW	zły	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Sędziszów

²⁴ silnie zmieniona część wód

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

								- objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody Działania uzupełniające: - opracowanie warunków korzystania z wód zlewni fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów - Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Mierzawa – udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Mierzawa - udrożnienie rzeki Mierzawy dla przywrócenia możliwości wędrówki, restytucji i ochrony ryb dwuśrodowiskowych
14.	RW200052162949	Dopływ spod Skorkowa	Małogoszcz	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: - kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata - budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Małogoszcz - budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Bukowa - regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: - monitoring badawczy wód
15.	RW20006216189	Lipnica	Małogoszcz	SZCW	dobry	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona	Działania podstawowe: - budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących - regularny wywóz nieczystości płynnych - budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków
16.	RW20006216194	Ciek od Pustej Woli	Małogoszcz, Sobków	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona	Działania podstawowe: - budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących - regularny wywóz nieczystości płynnych

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

17.	RW20006254269	Czarna Struga	Małogoszcz	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • modernizacja oczyszczalni ścieków Krasocin • modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Włoszczowa • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Oleszno • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Włoszczowa • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • opracowanie warunków korzystania z wód zlewni
18.	RW20008216299	Wierna Rzeka od Kalisza do ujścia	Małogoszcz	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • regularny wywóz nieczystości płynnych • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata Działania uzupełniające: • Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Biała Nida i jej dopływów - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Biała Nida i Wierna Rzeka • monitoring badawczy wód
19.	RW20006216329	Hutka	Sobków	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych • objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody
20.	RW200072164699	Morawka	Sobków	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

								• regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Czarna Nida i jej dopływów - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Czarna Nida, Lubrzanka i Morawka • monitoring badawczy wód
21.	RW20007216474	Dopływ spod Łukowej	Sobków	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • monitoring badawczy wód
22.	RW20007216516	Dopływ z Chomentowa	Sobków	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Sobków • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • monitoring badawczy wód
23.	RW200072165329	Ciek od Korytnicy	Sobków	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

								• budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • Odtworzenie retencji dolinowej doliny rzeki Nidy w miejscowości Korytnica • monitoring badawczy wód
24.	RW2000921639	Nida od Hutki do Czarnej Nidy	Sobków	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych
25.	RW2000921649	Czarna Nida od Morawki do ujścia	Sobków	NAT	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Czarna Nida i jej dopływów - udroźnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Czarna Nida, Lubrzanka i Morawka • przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Czarna Nida i jej dopływów – udroźnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Czarna Nida, Lubrzanka i Morawka

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

- oraz Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 100 (PLGW2000100), 101 (PLGW2000101) 84 (PLGW200084)

KOD JCWPd	Nazwa JCWPd	Położenie	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
PLGW2000100	100	Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: • ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) – opracowanie dokumentacji szacunkowych kosztów ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 416 • opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - opracowanie projektu rozporządzenia dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 416 • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
PLGW2000101	101	Małogoszcz, Sobków	słaby	zagrożona	dobry stan chemiczny mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem	Działania podstawowe: • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) – opracowanie dokumentacji szacunkowych kosztów ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 416

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

						• opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) – opracowanie dokumentacji szacunkowych kosztów ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 418 • opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - opracowanie projektu rozporządzenia dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 416 • opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - opracowanie projektu rozporządzenia dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 418 • przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia Działania uzupełniające: • przekazywanie raz w roku przez zarządzających obiektami prowadzącymi odwodnienia w skali regionalnej i lokalnej (kopalnie wgłębne i odkrywkowe) danych dotyczących wielkości odwodnienia i zasięgu leja depresji • stworzenie podstaw do umożliwienia przeprowadzenia pomiarów i raportowania ilości nierejestrowanych poborów wód podziemnych
--	--	--	--	--	--	--

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

						• prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m3/d • ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych • zmiana zapisów w ustawach Prawo wodne oraz Prawo ochrony środowiska
PLGW200084	84	Małogoszcz	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: • wykonanie reambulacji dokumentacji hydrogeologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) – opracowanie dokumentacji szacunkowych kosztów ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 326 • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) – opracowanie dokumentacji szacunkowych kosztów ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 416 • opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - opracowanie projektu rozporządzenia dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 416 • opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - opracowanie projektu rozporządzenia dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 326 • przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

						- wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - wydanie rozporządzenia dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 326 - coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
Źródło danych: baza danych aPGW						Źródło danych: baza danych aPWŚK

19 spośród 25 znajdujących się na terenie gmin Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków jednolitych części wód powierzchniowych oznaczają się stanem ogólnym określonym jako zły. Działania wskazane w aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK) dotyczą przede wszystkim budowy kanalizacji sanitarnej, budowy nowych zbiorników bezodpływowych oraz remontu istniejących, regularnego wywozu nieczystości płynnych oraz budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Dwie spośród trzech znajdujących się w granicach gminy JCWPd charakteryzują się stanem ogólnym dobrym. Jedynie dla JCWPd 101 (PLGW2000101) określono stan ogólny słaby.

Analizowany obszar znajduje się w zasięgu udokumentowanego obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 409 Niecka Miechowska (część SE) oraz 416 Małogoszcz.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 przewiduje realizację działań przypisanych do JCWP znajdujących się w zasięgu gmin objętych Strategią poprzez realizację zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej m.in.: budowę indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, modernizację sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na obszarze gminy.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 jest zgodna z celami „Planu Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły”, z uwagi na komplementarność z celami:

- strategicznym nr 2 Ochrona środowiska naturalnego i bioróżnorodności jako zasobu endogenicznego,
- operacyjnym nr 2.3 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym na obszarze,
- strategicznym nr 3 Zwiększenie jakości usług społecznych,
- operacyjnym nr 3.1 Poprawa gospodarki wodno-ściekowej,

Cele te umiejętnie odpowiadają na wyzwania klimatyczne przyczyniając się do realizacji celów środowiskowych w gospodarowaniu wodami jakimi są:

- ochrona, poprawa oraz przywracanie jednolitych części wód do co najmniej dobrego stanu/potencjału części wód powierzchniowych oraz podziemnych,
- spełnienie norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których zostały utworzone obszary chronione, a także
- zapobieganie ich pogorszeniu, w szczególności w odniesieniu do ekosystemów wodnych i innych ekosystemów od wód zależnych.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju²⁵

aPWŚK jest jednym z dokumentów planistycznych opracowywanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:

- niepogarszanie stanu części wód,
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych, (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do

²⁵ Źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju

ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),

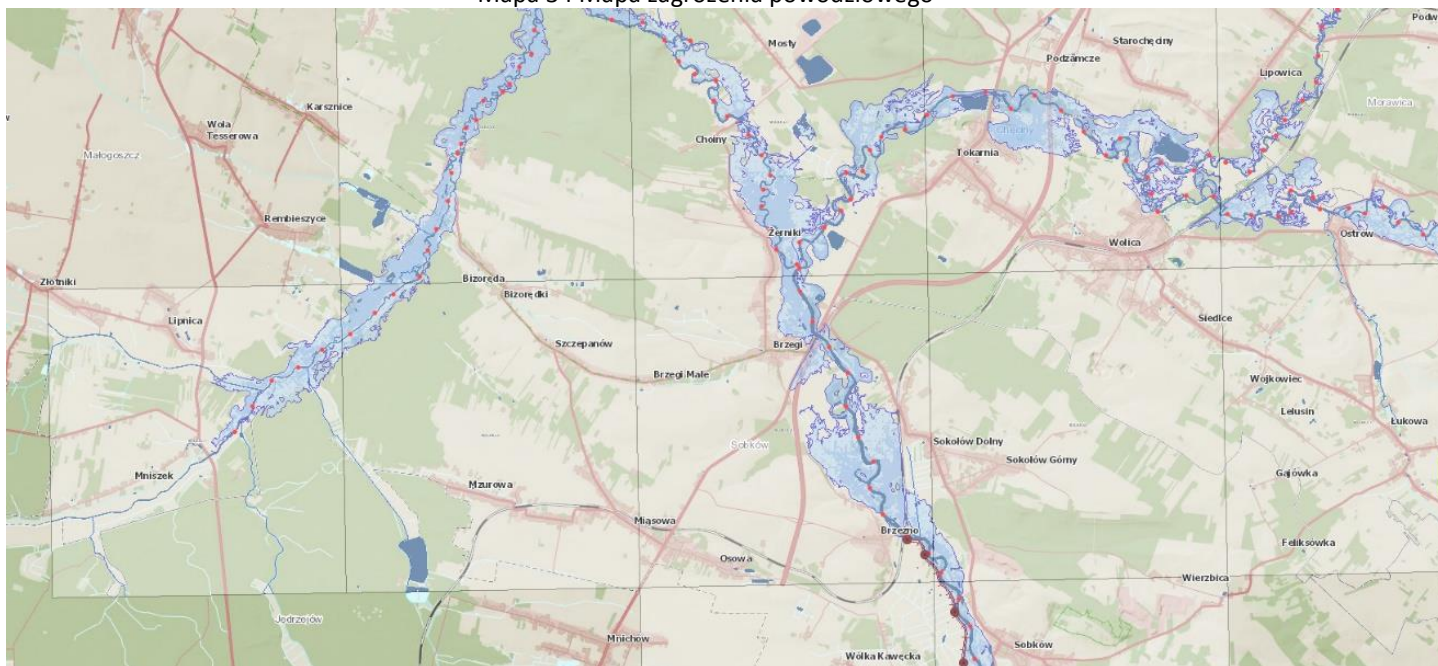
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030 jest zgodna z założeniami aPWŚK. Potwierdzają to cele strategiczne 2 i 3 oraz cele operacyjne 2.3 i 3.1.

Ryzyko powodziowe

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono że na terenie Gmin Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi raz na 10 lat (Q10%).

Mapa 34 Mapa zagrożenia powodziowego

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMRP

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP: DZ.U. z 2016r. poz 1841) zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne w granicach gmin objętych strategią wskazano konieczność realizacji zadań o znaczeniu strategicznym tj:

- Budowa polderu na rzece Nida w km 93+245 o poj. 3,26 mln m³, msc. Sobków / Mokrsko Górne / Mokrsko Dolne
- Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Motkowice - Korytnica w km 0+000 - 6+676, gm. Kije, Sobków, Imielno pow. pińczowski, jędrzejowski
- Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Korytnica - Staniowice w km 0+000 1+580, gm. Sobków, pow. jędrzejowski
- Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Staniowice - Sobków w km 0+000 3+500, gm. Sobków, pow. jędrzejowski

- Przebudowa prawego wału rzeki Nida, Kotlice - Mokrsko Dolne w km 0+000 - 3+670, gm. Sobków, pow. jędrzejowski
- Przebudowa prawego wału rzeki Nida, Mokrsko Górne - Brzezno w km 0+000 - 3+640, gm. Sobków, pow. jędrzejowski

W ramach realizacji Strategii gminy będą wspierały działania dotyczące gospodarki wodnej na obszarze MOF tj.

- ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki rolnej,
- zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesienie, tworzenie sfer buforowych wzdłuż cieków.

10. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Zgodnie z prawem²⁶ podmiotami uprawnionymi na poziomie lokalnym do prowadzenia polityki rozwoju są władze gmin. Przygotowanie dokumentów strategicznych (czy to strategii lokalnej czy ponadlokalnej), których zapisy będą oddziaływały na ogół społeczeństwa, wymaga udziału mieszkańców. Partycypacja społeczna pozwala na:

- trafniejsze określenie potrzeb, potencjałów i wyzwań, które bardzo często „wymykają się” statystyce publicznej oraz danych o charakterze ilościowym,
- poznanie oczekiwań i preferencji mieszkańców, celów ich działań, punktów widzenia i na tej podstawie przyjęcie hierarchii działań kluczowych dla całej społeczności,
- daje poczucie sprawczości mieszkańcom, co zachęca do zwiększonej integracji, aktywności i kreatywności;
- daje poczucie „uwspólnienia” celów, a nawet współodpowiedzialności za przygotowaną politykę, co zapewnia włączenie się mieszkańców w realizację jej postanowień, a przynajmniej ogranicza potencjalne konflikty;
- sprzyja wzrostowi świadomości społecznej na temat celów i zasadności działań podejmowanych przez władze lokalne;
- stanowi element edukacyjny dla społeczności lokalnej wpływając na budowanie relacji opartej na otwartości, poszanowaniu poglądów i potrzeb wszystkich mieszkańców;
- zapewnia informowanie mieszkańców nie tylko na temat planów, ale i efektów realizowanych działań.

Przygotowanie i realizacja niniejszej *Strategii* zakłada współuczestnictwo interesariuszy, czyli partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie m.in. działających na rzecz ochrony środowiska czy promowania włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnością, równości płci i niedyskryminacji. Ich udział został przewidziany w całym procesie strategicznym w różnych formach.

Partycypacja społeczna na etapie przygotowania strategii

Przyjęty partycypacyjno-eksperymentalny tryb prac sprawił, że partnerzy społeczno-gospodarczy byli włączeni w proces tworzenia dokumentów na każdym jego etapie. Po opinię społeczeństwa sięgano wielokrotnie używając różnych form współdziałania i tworzenia relacji. Z uwagi na sytuację pandemiczną na etapie Diagnozy - ograniczono wachlarz technik bezpośredniego kontaktu z mieszkańcami.

Etap 1 Faza diagnostyczna

Na początku tego etapu przedstawiciele partnerstwa zidentyfikowali kluczowych interesariuszy, których wiedza, doświadczenie i znajomość lokalnych uwarunkowań miały wspomóc działania analityczne zespołu przygotowującego diagnozę oraz *Strategię*. W grupie tej znaleźli się reprezentanci m.in. sektora publicznego, liderzy organizacji pozarządowych oraz lokalne autorytety. Pozwoliło to na uzyskanie zróżnicowanych ocen i opinii od reprezentantów kluczowych środowisk w zakresie rozwoju partnerstwa.

„Diagnoza strategiczna”, poza danymi statystycznymi pochodzącymi ze źródeł administracyjnych, uzupełniona została informacjami o charakterze jakościowym zebranymi podczas konsultacji on-line oraz spotkań w ramach Zespołu Operacyjnego i Rady Porozumienia. Ich celem była:

- weryfikacja jakościowa wstępnych wniosków diagnostycznych,
- określenie głównych problemów i wyzwań, a także przyczyn ich występowania;
- uzyskanie propozycji działań, które należy podjąć (zostały one następnie wykorzystane do określenia kierunków rozwoju).

²⁶ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

Kolejną formą konsultacji było - **badanie opinii liderów – rozmowy z władzami gmin**. Jej celem było dokonanie analizy powiązań funkcjonalnych na terenie partnerstwa:

- weryfikacja opinii władz lokalnych,
- określenie atutów i problemów rozwojowych obszaru oraz niezbędnych działań.

Fazę tę zakończyło zamieszczenie na stronach internetowych partnerów komunikatu zachęcającego do zgłaszania uwag do Diagnozy za pomocą dedykowanego formularza. Uwagi, który zgłoszono zostały uwzględnione.

Etap 2 Projekt dokumentu Strategii

Włączenie mieszkańców na tym etapie przygotowania dokumentu *Strategii* pozwoliło **przygotować propozycje wizji, misji, celów strategicznych i operacyjnych**, a następnie uzyskać ich akceptację społeczną. Partnerzy społeczno-gospodarczy wnieśli również znaczący wkład do dyskusji nad proponowanymi **konceptami projektowymi**.

Rodzaj konsultacji: spotkania strategiczne

Spotkania strategiczne poświęcone zostały zaprezentowaniu wizji, misji i celów *Strategii*, a także wypracowaniu koncepcji projektów zintegrowanych. Celem spotkań było:

- uzyskanie akceptacji społecznej dla propozycji wizji i celów strategicznych;
- uzupełnienie, weryfikacja i usystematyzowanie działań określonych we wstępnych propozycjach projektowych (tym sposobem uzyskano koncepcje bardziej złożone, zintegrowane),
- sformułowanie nowych koncepcji projektowych, bazujących na diagnozie oraz wiedzy interesariuszy.

Spotkania te były otwarte dla wszystkich zainteresowanych i odbyły się w dniach (do uzupełnienia po zakończeniu konsultacji):

- ... w Urzędzie Miejskim w Jędrzejowie,
- ... w Urzędzie Miasta i Gminy w Małogoszczu,
- ... w Urzędzie Gminy Sobków.

Rodzaj konsultacji - upublicznienie projektu Strategii

W dniach zamieszczono na stronach internetowych gmin projekt *Strategii* wraz z formularzem uwag.

Konsultacje wynikające z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

Kolejną formą konsultacji *Strategii* było zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) przekazanie jej do konsultacji i/lub wydania opinii przez:

ościenne (sąsiadujące) samorządy (12 gmin)	Łopuszno, Piekoszów, Chęciny, Morawica, Kije, Imielno, Wodzisław, Sędziszów, Nagłowice, Oksa, Włoszczowa, Krasocin
samorząd powiatu	jędrzejowskiego
zarząd województwa	świętokrzyskiego
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	w Kielcach
Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	w Kielcach
organizacje pozarządowe	Lokalne Grupy Działania

związki gmin i stowarzyszenia, do których należą gminy	Gmina Jędrzejów 1 Związek Międzygminny „Ekologia” z siedzibą w Jędrzejowie 2 Stowarzyszenie „Szlak Staropolski”, z siedzibą w Częstochowie 3 Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania pn. „Ziemia Jędrzejowska GRYF” 4 Lokalna Grupa Rybacka „Jędrzejowska Ryba” 5 „Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego” z siedzibą w Kielcach 6 Stowarzyszenie „Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania” Gmina Sobków 1 Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S. A. w Radomiu²⁷ 2 Związek Międzygminny „Ekologia” z siedzibą w Jędrzejowie²⁸ 3 Międzygminny Związek p.n. „Planowanie przestrzenne” z siedzibą w Kielcach²⁹ 4 Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania pn. „Ziemia Jędrzejowska GRYF”³⁰ 5 Lokalna Grupa Rybacka „Jędrzejowska Ryba”³¹ 6 Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego³² 7 Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Jędrzejowskiej³³ 8 Świętokrzyska Lokalna Grupa Działania³⁴ 9 Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej³⁵ Gmina Małogoszcz 1 Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Jędrzejowska”³⁶ 2 Stowarzyszenie „Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania”³⁷ 3 Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Jędrzejowska Ryba”³⁸
---	--

²⁷ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XV/96/96 z dnia 24.07.1996r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Kieleckiej Giełdy Rolnej S.A. z siedzibą w Kielcach

²⁸ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr X/85/99 z dnia 28.12.1999r. w sprawie utworzenia przez Gminę Sobków wspólnie z innymi gminami Związku Międzygminnego „Ekologia”

²⁹ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XV/149/2000 z dnia 23.06.2000r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Międzygminnego Związku p.n. „Planowanie Przestrzenne”

³⁰ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XII/59/2007 z dnia 30.10.2007r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania p.n. „Ziemia Jędrzejowska – GRYF”

³¹ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XXXVI/175/2009 z dnia 17.07.2009r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Jędrzejowska Ryba”

³² Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr V/16/2015 z dnia 23.01.2015r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Stowarzyszenia pn. Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego

³³ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr VI/24/2015 z dnia 26.02.2015r. w sprawie wyrażenia woli przystąpienia Gminy Sobków do Lokalnej Organizacji Turystycznej Ziemi Jędrzejowskiej

³⁴ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr X/66/2015 z dnia 27.08.2015r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Stowarzyszenia „Świętokrzyska Lokalna Grupa Działania”

³⁵ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XX/135/2016 z dnia 24.05.2016r. w sprawie wyrażenia woli przystąpienia Gminy Sobków do stowarzyszenia o nazwie Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

³⁶ Na podstawie uchwały Nr 33/285/14 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 31.10.2014 r.

³⁷ Na podstawie uchwały Nr 5/41/15 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 26.05.2015 r.

³⁸ Na podstawie uchwały Nr 22/178/09 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 23.07.2009 r.

	4 Lokalna Grupa Działania – Stowarzyszenie „Ziemia Jędrzejowska – GRYF” ³⁹ 5 Stowarzyszenie „Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego” ⁴⁰ 6 Związek Międzygminny „Ekologia” z siedzibą w Jędrzejowie ⁴¹ 7 Międzygminny Związek p.n. „Planowanie przestrzenne” z siedzibą w Kielcach ⁴²
przedsiębiorcy	Projekt Strategii opublikowano na stronach internetowych gmin w dniach oraz odbyły się spotkania konsultacyjne w dniach....
mieszkańcy	Projekt Strategii opublikowano na stronach internetowych gmin w dniach oraz odbyły się spotkania konsultacyjne w dniach....

Partycypacja społeczna na etapie realizacji Strategii i ocena jej efektów

Zmieniające się uwarunkowania - zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne, powodują konieczność modyfikacji zaplanowanych działań. Tak jak w przypadku etapu przygotowania Strategii tak i na etapie jej realizacji zakłada się partycypację społeczną.

Głównym ciałem formalnym, które będzie swoistym łącznikiem pomiędzy Radą Porozumienia a mieszkańcami są Rady Miejskie w Jędrzejowie i Małogoszczu oraz Rada Gminy w Sobkowie. To podczas ich obrad (transmitowanych on-line) radni, sołtysi i mieszkańcy będą mogli dowiedzieć się o postępach w realizacji Strategii, zgłosić swoje pomysły i wnioski. Szczególnym momentem do dyskusji będzie omówienie Raportów o Stanie Gmin w ramach, których będą odnotowane informacje nt. realizacji strategii MOF.

W okresie po uchwaleniu *Strategii* planuje się kontynuowanie następujących działań:

1 działania informacyjne partnerstwa:

- informacje zamieszczane na stronach internetowych gmin oraz w social mediach,
- informacje w materiałach drukowanych (np. biuletyny gminne),
- współpraca z lokalnymi mediami.

2 spotkania, warsztaty i debaty:

- spotkania Rady Porozumienia z przedsiębiorcami, rolnikami, organizacjami pozarządowymi; spotkania te umożliwią dyskusję na tematy bieżące, ale również na temat kierunków rozwoju partnerstwa;
- dyskusje nad raportami o stanie gminy, których elementem będzie również informacja o stanie realizacji strategii ponadlokalnej,
- dyskusje podczas organizowanych spotkań (np. sołeckich).

3 badania opinii i gromadzenie informacji:

- organizowanie badań ankietowych na temat oceny procesów, które zaszły na obszarze partnerstwa w trakcie wdrażania *Strategii*,
- okresowe badania opinii mieszkańców dotyczące oceny efektów realizowanych projektów,
- zbieranie opinii o realizacji *Strategii* zgłaszanych różnymi kanałami, zarówno do przedstawicieli poszczególnych partnerów (samorządów), jak i bezpośrednio do organów partnerstwa.

4 włączenie w działania:

- możliwość zgłaszania pomysłów na nowe projekty,

³⁹ Na podstawie uchwały Nr 8/64/07 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 12.10.2007 r.

⁴⁰ Na podstawie uchwały Nr 17/170/2000 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 24.08.2000 r.

⁴¹ Na podstawie uchwały Nr 10/103/99 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 22.10.1999 r.

⁴² Na podstawie uchwały Nr 20/190/98 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 01.06.1998 r.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

- włączanie się mieszkańców w dyskusje dotyczące projektowania szczegółowych rozwiązań w ramach wybranych projektów (np. urządzenie przestrzeni publicznych),
- system zbierania, selekcji i wsparcia realizacji wartościowych przedsięwzięć lokalnych wzmacniających efekty realizacji projektów strategicznych (np. partnerski budżet obywatelski dla całego MOF-u).

Dla poszerzenia dialogu nt. stojących przed porozumieniem wyzwań i dla nadania im wymiaru ponadlokalnego, a nawet ponadregionalnego, rekomenduje się organizację cyklicznego wydarzenia poświęconego wdrażaniu strategii ponadlokalnej.

11. Aktualizacja Strategii

Decyzja o aktualizacji Strategii podejmowana jest przez Radę Porozumienia. Proces może przyjąć formę:

- **aktualizacji systemowej**, gdzie zmiana dotyczy celów, rozwiązań dotyczących wdrażania i/lub monitorowania Strategii. W tym przypadku konieczność powinna wynikać z:
 - wniosków z monitorowania oraz ewaluacji Strategii,
 - analizy zmian sytuacji społeczno-gospodarczej lub
 - innych przesłanek o charakterze systemowym (zmiany prawne⁴³, wytyczne programowe, itp.),
- **aktualizacji wykazu przedsięwzięć realizujących cele Strategii**, gdyby doszło do takiej sytuacji, że pojawią się możliwości (których nie można było przewidzieć na etapie przygotowania Strategii) sfinansowania projektów nieuwzględnionych w Strategii, a których realizacja przyczynia się do osiągnięcia założonych celów i realizacji wizji (o ile odpowiednie zapisy będą wymagane w ramach programu grantowego).

Przyjęto, iż **przynajmniej raz w trakcie obowiązywania** Strategia będzie przedmiotem kompleksowej i pogłębionej oceny wszystkich jej elementów, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu finansowania, warunków formalnych i prawnych i innych mających wpływ na jej efektywną realizację. Na podstawie przeprowadzonej analizy sformułowane zostaną wnioski i rekomendacje w wyniku których można będzie przeprowadzić aktualizację całego dokumentu.

⁴³ W szczególności wejście w życie ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027

12. Źródła finansowania

Cele strategiczne i operacyjne opracowane w ramach niniejszej *Strategii*, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane z dochodów własnych gmin oraz ze środków zewnętrznych. Wśród tych ostatnich wyróżnić możemy m.in. środki:

- Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027,
- Wspólnej Polityki Rolnej (WPR 2021-2027),
- Krajowego Planu Odbudowy (KPO),
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Rządowego Funduszu Inicjatyw Lokalnych,
- Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
- Wojewody Świętokrzyskiego,
- Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- z pożyczek i kredytów bankowych.

Nowy okres programowania środków unijnych stwarza możliwość pozyskania przez gminy objęte *Strategią* dotacji na działania służące *stricte* realizacji celów zawartych w przedmiotowym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tych możliwości w istotnym stopniu uzależnione jest od aktywności władz poszczególnych samorządów i ich aktywności w pozyskiwaniu nowych środków zewnętrznych. Poniżej prezentujemy krótki opis poszczególnych programów mogących stanowić źródło finansowania projektów opisanych w *Strategii*:

Instrumenty wynikające z polityk rozwojowych Unii Europejskiej

Samorządy i ich interesariusze będą mogli korzystać z instrumentów przygotowywanych na nową perspektywę finansową 2021-2027, a w przypadku PROW z dodatkowej puli wynikającej z wydłużenia horyzontu realizacji tego programu.

- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)**

Następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. Fundusz wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet z UE to z ponad 25 mld euro.

- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)**

Program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). Fundusz będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet UE to ok. 7,9 mld euro.

- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)**

Następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu:

- poprawy sytuacji osób na rynku pracy,
- zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- zapewnienia opieki nad dziećmi,

- podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji,
- integracji społecznej,
- rozwoju usług społecznych i
- ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)**

Program jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. Fundusz będzie koncentrował się przede wszystkim na:

- zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego,
- udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców,
- zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji,
- rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe,
- rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych,
- wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorców. Planowany budżet z UE dla FERC to ok. 2 mld euro.

- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)**

- jako jedyny program ponadregionalny - realizowany będzie w Polsce po raz trzeci. Zakres wsparcia obejmuje:

- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości,
- rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii,
- adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody,
- zrównoważoną mobilność miejską,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej),
- miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne,
- wsparcie podmiotów świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe.

Wkład UE do programu to 2,5 mld euro.

- **Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego**

Na poziomie regionalnym środki polityki spójności będą dostępne w ramach kontynuacji dotychczasowych Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Świętokrzyskiego. Zaangażowanie środków UE w ten program wyniesie 1,403 mld euro, z czego 829 mln euro ze środków EFRR, a 277 mln euro ze środków EFS+.

- **Programy dedykowane obszarom wiejskim**

W związku z decyzją o ustanowieniu okresu przejściowego dla obecnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich do wykorzystania do końca 2022 pozostają środki w wysokości ok. 4,5 mld euro.

Natomiast na nową perspektywę finansową przygotowany jest Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, który zgodnie z założeniami Wspólnej Polityki Rolnej będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju sektora rolno-spożywczego (w szczególności w sektorze owoców i warzyw) oraz działaniom związanym z oddziaływaniem rolnictwa na klimat i środowisko. Proponowane środki dla Polski w ramach WPR na lata 2021-2027 to 30,6 mld euro.

- **Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przygotowywany na podstawie Europejskiego Planu Odbudowy**

przeznaczony na zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w wybranych obszarach.

Inicjatywy zarządzane z poziomu europejskiego (np. **Erasmus+**, **LIFE**, **Cyfrowa Europa**, **Interreg**) lub dostępne na podstawie umów międzynarodowych (**Norweski Mechanizm Finansowy** oraz **Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**).

Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych:

Poza środkami wsparcia na poziomie europejskim, samorządy i ich interesariusze (m.in. organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy) będą mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów w ramach dostępnych instrumentów krajowych. Do najważniejszych należą:

- **Rządowy Fundusz Polski Ład:** Program Inwestycji Strategicznych, mający na celu bezzwrotne dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce;
- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;
- **Program Rozwoju Elektromobilności**, w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych** w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce m.in.: na inwestycje ważne dla społeczności lokalnych;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, m.in.: w zakresie ochrony środowiska - realizowane przez NFOŚiGW (oraz właściwy WFOŚiGW); w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także **Program Senior+**, **Program „Aktywni+” na lata 2021-2025**; w zakresie kultury, itd.

Wskazane powyżej źródła finansowania należy rozpatrywać jako katalog otwarty, który może ulec zmianom, z uwagi na aktualnie opracowywaną nową perspektywę finansowania 2021-2027 oraz cezurę czasową Strategii (do 2030). Tym samym należy zakładać, że w tym okresie pojawią się również inne programy dofinansowujące skierowane na rozwój inwestycji w samorządach. Identyfikacja i wybór potencjalnych źródeł, z których mogą być finansowane poszczególne przedsięwzięcia w ramach *Strategii* wymaga właściwej organizacji i koordynacji procesu pozyskiwania tych środków. W związku z powyższym zakłada się bieżące monitorowanie źródeł finansowania przez pracowników poszczególnych urzędów, co daje gwarancje ciągłej aktualizacji i dostosowywania najlepszych źródeł finansowych do realizacji zamierzonych inwestycji.

Spis map

Mapa 1 Obszar partnerstwa MOF Jędrzejowa	6
Mapa 2 Lokalizacja gmin objętych strategią na tle powiatu jędrzejowskiego	7
Mapa 3 Układ dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Województwa Świętokrzyskiego.....	22
Mapa 4 Obszary chronione na obszarach gmin: Jędrzejów, Małogoszcz i Sobków	27
Mapa 5 Węzły koncentracji ruchu turystycznego i obszary ich potencjalnego oddziaływania w woj. Świętokrzyskim w 2020r.	31
Mapa 6 Wartość unijnego dofinansowania projektów związanych z turystyką realizowanych w gminach woj. świętokrzyskiego w ramach RPO WŚ 2014-2020 oraz POIS 2014-2020, w przeliczeniu na mieszkańca.....	31
Mapa 7. Kierunki zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.....	34
Mapa 8 Fragment szlaku rowerowego „Miejsca mocy” na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz	37
Mapa 9 Ścieżka rowerowe Bocheniec - Chęciny	38
Mapa 10 Ciąg pieczo-jezdny Małogoszcz-Mieronice	38
Mapa 11 Przebieg międzynarodowej trasy rowerowej EuroVelo 11	54
Mapa 12 Planowany przebieg regionalnej trasy rowerowej nr 152	55
Mapa 13 Planowany przebieg regionalnej trasy rowerowej nr 153	56
Mapa 14 Regionalna trasa rowerowa nr 154.....	57
Mapa 15 Planowany przebieg regionalnej trasy rowerowej nr 156	58
Mapa 16 Mapa sieci Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej (wg stanu na 01.07.1978r.)	62
Mapa 17 <i>Mapa 34 km szlaku kolejki wąskotorowej</i>	64
Mapa 18 Lokalizacja kolei wąskotorowych w Polsce	68
Mapa 19 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny	73
Mapa 20 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią	74
Mapa 21 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja	75
Mapa 22 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – obszary chronione.....	76
Mapa 23 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka	77
Mapa 24 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne	78
Mapa 25 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy	79
Mapa 26 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – planowane kluczowe działania.....	80
Mapa 27 Planowane trasy rowerowe w Województwie Świętokrzyskim (przebieg korytarzowy)	82
Mapa 28 OSI MOF Miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze	87
Mapa 29 Obszar realizacji inwestycji	90
Mapa 30 Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.....	91
Mapa 31 Kierunki rozwoju wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	92
Mapa 32 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych	96
Mapa 33 Mapa zagrożenia powodziowego	112

Spis tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców gmin objętych Strategią oraz miast Jędrzejów i Małogoszcz oraz miejscowości Sobków na 31.12.2020r.	7
Tabela 2 Liczba mieszkańców gmin objętych Strategią w latach 2015-2020	10
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020	10
Tabela 4 Saldo migracji w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020	10
Tabela 5 Gęstość zaludnienia na obszarze MOF w latach 2015-2020.....	11
Tabela 6 Zmniejszenie się liczby szkół i przedszkoli prowadzonych przez samorządy na obszarze MOF w latach 2015-2020	11
Tabela 7 Zmniejszenie się liczby uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym na obszarze MOF w latach 2015-2020	11
Tabela 8 Prognozy GUS w zakresie liczby ludności gmin MOF, powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego w roku 2030 i ich porównanie z rokiem 2020.....	12
Tabela 9 Średni wiek mieszkańców gmin MOF za rok 2020.....	12
Tabela 10 Procentowy podział ludności wg grup ekonomicznych dla gmin MOF oraz powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na 31.12.2020r.	13
Tabela 11 Procentowy podział ludności wg grup ekonomicznych dla gmin MOF wg prognozy GUS w roku 2030	13
Tabela 12 Struktura wieku w poszczególnych gminach MOF na koniec 2020r.....	13
Tabela 13 Porównanie liczby osób i rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin objętych Strategią w roku 2016 i 2020.....	14
Tabela 14 Wykaz kół gospodyń wiejskich i ochotniczych straży pożarnych na obszarze MOF	15
Tabela 15 Liczba przestępstw i wykroczeń w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020	16
Tabela 16 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 na terenie gmin objętych Strategią	17
Tabela 17 Liczba zaszczepionych przeciwko COVID-19 w gminach objętych Strategią	17
Tabela 18 Wskaźniki GUS imprez organizowanych przez jednostki kultury w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021r.	18
Tabela 19 Analiza SWOT gmin objętych Strategią w obszarze społecznym.....	18
Tabela 20 Wskaźnik GUS „Korzystający z instalacji w % ogółu ludności” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021r.	20
Tabela 21 Wybrane wskaźniki w zakresie długości sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz gazowej w gminach objętych Strategią	20
Tabela 22 Wskaźnik GUS „Odpady zebrane w ciągu roku (w tonach)” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego w latach 2017-2021	21
Tabela 23 Wskaźnik GUS „Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (w kg)” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021r.	21
Tabela 24 Szkoły, przedszkola i żłobki dla których organami prowadzącymi są samorządy objęte Strategią	22
Tabela 25 Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych według Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego (stan na czerwiec 2021)	23
Tabela 26 Wyszczególnienie obszarów chronionych na terenie gmin MOF	26
Tabela 27 Obszary chronione na terenie gmin MOF.....	27
Tabela 1 Analiza SWOT gmin MOF w sytuacji funkcjonalno-przestrzennej	28

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jędrzejowa dla Gmin:
Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków do roku 2030

Tabela 28 Liczba podmiotów gospodarczych w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020.....	29
Tabela 29 Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających do 9 osób w gminach objętych Strategią w roku 2020	29
Tabela 30 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie miast Jędrzejów i Małogoszcz w roku 2020	29
Tabela 31 Liczba zarejestrowanych i wyrejestrowanych przedsiębiorstw na terenie gmin objętych Strategią w latach 2015-2020	30
Tabela 32 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jędrzejowie w podziale na gminy objęte Strategią w latach 2015-2020	30
Tabela 34 Wskaźniki GUS dotyczące mieszkalnictwa w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021r.	30
Tabela 35 Wykaz szlaków rowerowych dostępnych na terenie gmin objętych Strategią wskazanych w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”.....	36
Tabela 36 Analiza SWOT sytuacji gospodarczej gmin MOF.....	39
Tabela 38 Liczba ludności gmin objętych Strategią na 31.12.2020r. i prognoza GUS w roku 2030	41
Tabela 39 Wskaźniki GUS dotyczące mieszkalnictwa w gminach objętych Strategią na tle powiatu i województwa	41
Tabela 40 Cele strategiczne i operacyjne	42
Tabela 41 Odległość miast Jędrzejów, Małogoszcz oraz miejscowości Sobków od wybranych atrakcji turystycznych	52
Tabela 42 Trasy rowerowe planowane do budowy na terenie gmin MOF w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”	53
Tabela 43 Liczba mieszkańców gmin objętych Strategią oraz obszarów OSI na 31.12.2020r.....	85
Tabela 37 Gminy objęte Strategią w ramach OSI ujętych w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+”	87
Tabela 44 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na obszarze gmin: Jędrzejów, Małogoszcz, Sobków	99